

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2016

1397/2016

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Tarkoitus, periaatteet ja määritelmät

1 §

Lain tarkoitus

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä muiden 5 §:ssä tarkoitettujen hankintayksiköiden on kilpailutettava hankintansa ja käyttöoikeussopimuksensa siten kuin tässä laissa säädetään.

Tällä lailla pannaan täytäntöön:

- 1) julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, jäljempänä *hankintadirektiivi*;
- 2) julkisia tavarahankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu neuvoston direktiivi 89/665/ETY;
- 3) neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/66/EY; sekä
- 4) käyttöoikeussopimusten tekemisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, jäljempänä *käyttöoikeussopimusdirektiivi*.

2 §

Lain tavoitteet

Lain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.

HE 108/2016
TaVM 31/2016
EV 239/2016

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU (32014L0023); EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1–64
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU (32014L0024); EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65–242

Hankintayksiköiden on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen. Hankintatoimintaan liittyvien hallinnollisten tehtävien vähentämiseksi hankintayksiköt voivat käyttää puitejärjestelyjä sekä tehdä yhteishankintoja tai hyödyntää muita yhteistyömahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.

Hankinnat on toteutettava tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Hankinnat on pyrittävä järjestämään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin. Tässä laissa tarkoitettut kansalliset kynnsarvot alittavissa hankinnoissa on pyrittävä huomioimaan hankinnan kokoon ja laajuuteen nähden riittävä avoimuus ja syrjimättömyys.

3 §

Julkisissa hankinnoissa noudatettavat periaatteet

Hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Jos tarjouskilpailussa ehdokkaana tai tarjoajana on hankintayksikön organisaatioon kuuluva yksikkö, hankintayksikön omistama yhteisö tai laitos taikka toinen hankintayksikkö, sitä on kohdeltava samalla tavoin kuin muita ehdokkaita ja tarjoajia.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitetaan:

1) *hankintasopimuksella* kirjallista sopimusta, joka on tehty yhden tai usean hankintayksikön ja yhden tai usean toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on rakennusurakan toteuttaminen, tavarankilpailu tai palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan;

2) *rakennusurakkasopimuksella* hankintasopimusta, jonka tarkoituksena on liitteessä B tarkoitettuun toimintaan liittyvän rakennustyön tai rakennusurakan toteuttaminen taikka suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä; rakennusurakkasopimuksella tarkoitetaan myös rakennusurakan tyyppiin tai suunnitteluun ratkaisevaa vaikutusvaltaa käyttävän hankintayksikön asettamia vaatimuksia vastaavan rakennusurakan toteuttamista millä tahansa tavalla; rakennusurakka voi olla talon-, maan- tai vesirakennustöiden muodostama taloudellinen tai tekninen kokonaisuus;

3) *tavarahankintasopimuksella* hankintasopimusta, jonka tarkoituksena on tavaroiden osto, leasing, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen osto-optioin tai ilman niitä; tavarahankintasopimukseksi katsotaan myös sellainen hankintasopimus, jonka kohteena on tavarahankinnan lisäksi kokoamis- tai asennustöitä;

4) *palveluhankintasopimuksella* muuta kuin julkista rakennusurakkaa koskevaa hankintasopimusta, jonka kohteena on palvelujen suorittaminen;

5) *käyttöoikeussopimuksella* 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua sopimusta;

6) *käyttöoikeusurakalla* taloudellista vastiketta vastaan tehtyä kirjallista sopimusta, jolla yksi tai usea hankintayksikkö siirtää rakennusurakan toteuttamisen ja siihen liittyvän toiminnallisen riskin yhdelle tai usealle toimittajalle ja jossa siirtämisen vastikkeena on joko yksinomaan rakennettavan kohteen käyttöoikeus tai tällainen oikeus ja maksu yhdessä;

7) *palveluja koskevalla käyttöoikeussopimuksella* taloudellista vastiketta vastaan tehtyä kirjallista sopimusta, jolla yksi tai usea hankintayksikkö siirtää muiden kuin käyttöoikeusurakkaa koskevien palvelujen tarjoamisen ja hallinnoimisen sekä siihen liittyvän toi-

minnallisen riskin yhdelle tai usealle toimittajalle ja jossa siirtämisen vastikkeena on joko yksinomaan palvelujen käyttöoikeus tai tällainen oikeus ja maksu yhdessä;

8) *toimittajalla* luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai julkista tahoa taikka edellä tarkoitettujen tahojen ryhmittymää, joka tarjoaa markkinoilla tavaroita tai palveluja taikka rakennustyötä tai rakennusurakoita;

9) *ehdokkaalla* toimittajaa, joka on ilmoittanut halukkuutensa osallistua 33 §:ssä tarkoitettuun rajoitettuun menettelyyn, 34 §:ssä tarkoitettuun neuvottelumenettelyyn, 36 §:ssä tarkoitettuun kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn, 38 §:ssä tarkoitettuun innovaatiokumppanuusmenettelyyn tai 40 §:ssä tarkoitettuun suorahankintaan;

10) *tarjoajalla* toimittajaa, joka on jättänyt tarjouksen;

11) *hankinta-asiakirjalla* mitä tahansa asiakirjaa, jonka hankintayksikkö on laatinut tai johon se viittaa kuvatakseen tai määrittääkseen hankinnan tai menettelyn eri osia;

12) *yhteishankintayksiköllä* 5 §:ssä tarkoitettua hankintayksikköä, joka tarjoaa yhteishankintatoimintoja ja mahdollisesti hankintojen tukitoimintoja sen suoraan tai välillisesti omistaville hankintayksiköille tai sellaisille hankintayksiköille, joiden oikeudesta käyttää yhteishankintayksikön toimintoja on erikseen säädetty; edellytyksenä on, että yhteishankintayksikkö toimii edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi ja että se on nimenomaisesti perustettu hoitamaan näitä tehtäviä taikka näiden tehtävien hoitaminen on säädetty tai määrätty yhteishankintayksikön toimialaksi;

13) *yhteishankintatoiminnolla* seuraavia pysyväisluonteisia toimintoja:

a) hankintayksiköille tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen hankkiminen;

b) hankintayksiköille tarkoitettuja rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja koskevien hankintasopimusten tai 42 §:ssä tarkoitettujen puitejärjestelyjen tekeminen taikka 49 §:ssä tarkoitettujen dynaamisten hankintajärjestelmien perustaminen;

14) *hankintojen tukitoiminnolla* seuraavia hankintatoimia tukevia toimintoja:

a) hankintasopimusten ja 42 §:ssä tarkoitettujen puitejärjestelyjen tekemiseen tarkoitettun teknisen infrastruktuurin tarjoaminen hankintayksiköille;

b) hankintojen tekemiseen ja suunnitteluun liittyvä neuvonta;

c) hankintamenettelyjen toteuttaminen jonkin hankintayksikön puolesta ja nimissä;

15) *yhteisellä hankintanimikkeistöllä (CPV)* yhteisestä hankintasanastosta (CPV) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2195/2002 sekä yhteisestä hankintasanastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2195/2002 sekä julkisista hankintamenettelyistä annettujen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta ja yhteisen hankintasanaston tarkistuksesta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 213/2008 tarkoitettua viitenimikkeistöä;

16) ilmaisulla *kirjallinen* sanojen tai numeroiden yhdistelmää, joka voidaan lukea, tuottaa uudelleen ja sen jälkeen antaa tiedoksi; ilmaisu voi sisältää sähköisessä muodossa lähetettyjä ja tallennettuja tietoja;

17) ilmaisulla *sähköinen muoto* viestintämuotoa, jossa käytetään sähkötekniisiä tietojen käsittely- ja tallennusvälineitä, mukaan lukien digitaalinen kompressio, ja jossa tietoja levitetään, välitetään tai vastaanotetaan johtoja pitkin, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

18) *elinkaarella* tuotteen olemassaolon tai rakennusurakan tai palvelun suorittamisen kaikkia peräkkäisiä tai toisiinsa liittyviä vaiheita; elinkaari kattaa vaiheet raaka-aineiden ostosta tai resurssien kokoamisesta niiden uudelleen käyttöön, kierrättämiseen, hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn;

19) *suunnittelukilpailulla* menettelyä, jolla hankintayksikkö voi hankkia suunnitelman tai hankkeen, jonka tuomaristo valitsee kilpailulla; kilpailussa voidaan antaa palkintoja;

20) *innovaatiolla* sellaisen uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen, palvelun tai menetelmän, uuden markkinointimenetelmän tai uuden organisatorisen menetelmän toteuttamista liiketoimintatavoissa, työpaikkaorganisaatiossa tai ulkoisissa suhteissa;

21) *merkillä* mitä tahansa asiakirjaa, sertifikaattia tai todistusta, jolla vahvistetaan, että kyseessä olevat urakat, tuotteet, palvelut, prosessit tai menettelyt täyttävät hankintayksikön asettamat vaatimukset;

22) *merkkivaatimuksilla* vaatimuksia, jotka kyseessä olevien urakoiden, tuotteiden, palvelujen, prosessien tai menettelyjen on täytettävä asianomaisen merkin saamiseksi;

23) *teknisellä eritelmällä* hankinnan kohteena olevan tuotteen, palvelun tai materiaalin ominaisuuksien teknistä määrittelyä, joka muodostuu vaatimukseksi sen käytölle;

24) *standardilla* tunnustetun standardisointielimen toistuvaan tai jatkuvaan käyttöön hyväksymää teknistä määrittelyä, joka on julkaistu standardina ja jonka noudattaminen ei ole pakollista; standardi on:

a) *kansainvälinen*, jolloin se on kansainvälisen standardisointijärjestön hyväksymä ja yleisesti saatavilla;

b) *eurooppalainen*, jolloin se on eurooppalaisen standardisointijärjestön hyväksymä ja yleisesti saatavilla; tai

c) *kansallinen*, jolloin se on kansallisen standardisointijärjestön hyväksymä ja yleisesti saatavilla;

25) *eurooppalaisella teknisellä arvioinnilla* eurooppalaisen arviointiasiakirjan mukaisesti tehtyä rakennustuotteen perusominaisuuksien suoritustasojen dokumentoitua arviointia sellaisena kuin se on määritelty rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 305/2011 2 artiklan 12 alakohdassa;

26) *yhteisellä teknisellä eritelmällä* tieto- ja viestintätekniikan teknistä eritelmää, joka on vahvistettu eurooppalaisesta standardoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1025/2012 13 ja 14 artiklan mukaisesti;

27) *teknisellä viitteellä* mitä tahansa muuta eurooppalaisen standardointielimen markkinoiden tarpeet huomioon ottavien menettelyjen mukaisesti laatimaa teknistä määrittelyä kuin eurooppalaista standardia;

28) *vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella* elintä, joka suorittaa kalibrointia, testausta, sertifiointia ja tarkastuksia sekä muita vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia ja joka on akkreditoitu tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisesti;

29) *yleisellä viestintäverkolla* tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 3 §:n 43 kohdassa tarkoitettua viestintäverkkoa, jota käytetään viestintäpalvelujen tarjontaan ennalta rajaa-mattomalle käyttäjäpiirille;

30) *sähköisellä viestintäpalvelulla* tietoyhteiskuntakaaren 3 §:n 37 kohdassa tarkoitettua palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkoissa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkoissa;

31) *audiovisuaalisella mediapalvelulla* tietoyhteiskuntakaaren 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettua audiovisuaalista sisältöpalvelua;

32) *ohjelmalla ja ohjelmamateriaalilla* tietoyhteiskuntakaaren 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua audiovisuaalista ohjelmaa ja radio-ohjelmaa.

5 §

Hankintayksiköt

Tässä laissa tarkoitettuja hankintayksiköitä ovat:

- 1) valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset;
- 2) evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja muut viranomaiset;
- 3) valtion liikelaitokset;
- 4) julkisoikeudelliset laitokset;
- 5) mikä tahansa hankinnan tekijä silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta 1—4 kohdassa tarkoitettulta hankintayksiköltä.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta ja:

- 1) jota rahoittaa pääasiallisesti 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö;
- 2) jonka johto on 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetun hankintayksikön valvonnan alainen; taikka
- 3) jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö nimeää yli puolet.

2 luku

Soveltamisala ja sen rajaukset

6 §

Lain yleinen soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan 5 §:ssä tarkoitetun hankintayksikön suorittamiin hankintoihin ja käyttöoikeussopimuksiin siten kuin jäljempänä säädetään.

Tämän lain soveltamisesta evankelis-luterilaisen kirkon toimintaan säädetään kirkkolaisissa (1054/1993) ja maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) mukaista tukea saaneisiin investointeihin ja muihin toimenpiteisiin viimeksi mainitussa laissa.

7 §

Sekamuotoisiin sopimuksiin sovellettava laki

Hankintaan, joka koskee kahta tai useampaa 4 §:n 2—4 kohdassa ja liitteessä E tarkoitettua hankintalajia, sovelletaan hankintasopimuksen pääasiallisen kohteen mukaan määrittäviä säännöksiä. Hankinnan, joka koskee osaksi liitteessä E tarkoitettuja palveluja ja osaksi muita palveluja tai joka koskee osaksi palveluja ja osaksi tavaroita, pääasiallinen kohde on määritettävä palvelujen tai tavaroiden korkeimman ennakoidun arvon mukaan.

Tämä lain soveltamisalaan kuuluvia hankintoja ja lain soveltamisalan ulkopuolelle jääviä hankintoja koskevaan sopimukseen sovelletaan tätä lakia, jos sopimuksen pääasiallisena kohteena ovat tämän lain soveltamisalaan kuuluvat hankinnat ja jos sopimuksen osia ei voida objektiivisesti erottaa toisistaan. Jos sopimuksen tässä momentissa tarkoitettut osat erotetaan lain soveltamisalaan kuuluviin ja sen ulkopuolelle jääviin osiin erillisiksi sopimuksiksi, tätä lakia sovelletaan tämän lain soveltamisalaan kuuluvaan hankintasopimukseen. Jos sopimuksen osat voidaan objektiivisesti erottaa toisistaan mutta sopimusta ei jaeta erillisiksi osiksi, sovelletaan sopimukseen tätä lakia riippumatta sopimuksen pääasiallisesta kohteesta.

Sopimukseen, joka koostuu hankintasopimuksista ja käyttöoikeussopimuksista, on sovellettava sopimuksen pääasialliseen kohteeseen sovellettavia säännöksiä. Edellytyksenä on, että sopimuksen osia ei voida objektiivisesti erottaa toisistaan. Jos sopimuksen osat voidaan objektiivisesti erottaa toisistaan mutta sopimusta ei jaeta erillisiksi osiksi, sopimukseen sovelletaan muita kuin tämän lain 13 luvun säännöksiä.

8 §

Yleiset soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta hankintoihin:

1) joita koskevat tästä laista poikkeavat hankintayksikköä velvoittavat menettelysäännöt ja jotka tehdään:

a) Suomen ja yhden tai useamman Euroopan talousalueen ulkopuolisen maan tai näiden osien välisen ja EU:n perussopimusten mukaisesti tehdyn kansainvälisen sopimuksen nojalla, joka koskee allekirjoittajavaltioiden yhteisen hankkeen toteuttamiseen tai hyödyntämiseen tarkoitettuja rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja; hankintayksiköiden ja muiden viranomaisten on pyynnöstä toimitettava kansainväliset sopimukset tiedoksi työ- ja elinkeinoministeriölle;

b) kansainvälisen järjestön toimesta; tai

c) joukkojen sijoittamiseen liittyvän kansainvälisen sopimuksen nojalla, joka koskee jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueen ulkopuolisessa maassa toimivia yrityksiä;

2) jotka hankintayksikkö tekee tai järjestää kansainvälisen järjestön tai kansainvälisen rahoituslaitoksen antamien menettelysääntöjen mukaisesti ja kokonaan rahoittamana;

3) joiden pääasiallisena tarkoituksena on se, että hankintayksikkö voi saattaa yleisiä viestintäverkkoja saataville tai pitää niitä yllä taikka tarjota yleisölle yhtä tai useampaa sähköistä viestintäpalvelua.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 1 kohdan a alakohdassa säädetään, lakia sovelletaan kehitysyhteistyösopimuksiin perustuviin ulkoasiainhallinnon hankintoihin siten kuin jäljempänä säädetään.

9 §

Palveluhankintoja koskevat soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta:

1) maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankintaan tai vuokraukseen millä tahansa rahoitusmuodolla taikka näihin liittyvien oikeuksien hankintaan;

2) audiovisuaalisten mediapalvelujen tai radiotoiminnan palvelujen tarjoajien tekemää audiovisuaalisiin mediapalveluihin tai radiotoiminnan palveluihin tarkoitettua ohjelmamateriaalin ostoa, kehittämistä, tuotantoa tai yhteistuotantoa koskeviin hankintoihin;

3) radio- tai televisiolähetysaikaa tai ohjelmien toimittamista koskeviin hankintoihin, kun ne tehdään audiovisuaalisten mediapalvelujen tai radiotoiminnan palvelujen tarjoajien kanssa;

4) välimies- ja sovittelupalveluja koskeviin hankintoihin;

5) luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitetun oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tarjoamia oikeudenkäyntiasiamiespalveluja ja näihin välittömästi liittyviä oikeudellisia neuvontapalveluja koskeviin hankintoihin;

6) julkisten notaarien suorittamia asiakirjojen varmentamis- tai todentamispalveluja koskeviin hankintoihin;

7) edunvalvojien suorittamia oikeudellisia palveluja sekä muita oikeudellisia palveluja koskeviin hankintoihin, joiden suorittajan nimeää tuomioistuin tai joiden suorittaja nimeää laissa hoitamaan erityistehtäviä tuomioistuimen valvonnassa;

8) muiden sellaisten oikeudellisten palvelujen hankintoihin, jotka liittyvät julkisen vallan käyttöön;

9) keskuspankkipalveluja taikka arvopaperien tai muiden rahoitusvälineiden liikkeesseen laskemiseen, ostoon, myyntiin tai siirtoon liittyviä rahoituspalveluja koskeviin hankintoihin sekä muihin liiketoimiin, joilla hankintayksikkö hankkii rahaa tai pääomaa;

10) työsopimuksiin;

11) liitteessä A tarkoitettuja väestönsuojelua, pelastuspalveluja ja vaarojen ehkäisyä, ensihoitopalveluja ja ensivastetoimintaa koskeviin hankintoihin, joita tarjoavat voittoa tavoittelemattomat järjestöt tai näiden yhteenliittymät;

12) liitteessä A tarkoitettuja poliittisiin kampanjoihin liittyviä palveluja koskeviin hankintoihin, kun poliittinen puolue tekee palveluhankintasopimuksen vaalikampanjan yhteydessä;

13) liitteessä A tarkoitettuja tutkimus- ja kehittämispalveluja koskeviin hankintoihin, paitsi jos niistä saatava hyöty koituu yksinomaan hankintayksikölle sen toiminnassa käytettäväksi ja hankintayksikkö korvaa suoritettua palvelun kokonaan;

14) ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan (SopS 13/2005) mukaisten sallittujen päästömääräyksiköiden, päästövähennysyksiköiden ja sertifioitujen päästövähennemien hankintoihin;

15) sellaisten lentoliikennepalveluiden hankintaan, joihin sovelletaan yhteisön lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisen lentoliikenteen reiteille annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2408/1992.

Tämän lain soveltamisesta joukkoliikennelaissa (869/2009) tarkoitettuihin palveluhankintoihin säädetään mainitun lain 36 §:n 2 momentissa.

10 §

Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelualan hankinnat

Tätä lakia ei sovelleta vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1398/2016) tarkoitettua toimintaa varten tehtäviin hankintoihin ja käyttöoikeussopimuksiin.

11 §

Käyttöoikeussopimuksia koskevat erityiset soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta lentoliikennepalveluja koskeviin käyttöoikeussopimuksiin, jotka perustuvat ilmailulain (864/2014) 6 luvussa tarkoitetun liikenneluvan myöntämiseen.

Tätä lakia ei sovelleta arpajaispalveluja koskeviin käyttöoikeussopimuksiin, jotka hankintayksikkö on tehnyt toimittajan kanssa yksinoikeuden perusteella. Tällaisen yksinoikeuden myöntäminen on julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tätä lakia ei sovelleta käyttöoikeussopimuksiin, jotka on tehty vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettua veden johtamista, käsittelyä ja talousvetenä käytettäväksi toimitamista varten.

Tätä lakia ei sovelleta käyttöoikeussopimuksiin, joiden kohteena on yksi tai molemmat seuraavista, kun ne liittyvät 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan:

1) jäteveden tai huleveden poisto tai käsittely;

2) vesirakennushankkeet, maan kastelu tai kuivatus; edellytyksenä on, että talousvedeksi hankittavan veden osuus hankkeissa taikka kastelu- tai kuivatusjärjestelmissä tuotettavan veden koko määrästä on yli 20 prosenttia.

12 §

Puolustus- ja turvallisuushankinnat

Tätä lakia ei sovelleta julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011), jäljempänä *puolustus- ja turvallisuushankintalaki*, 5 §:ssä tarkoitettuihin hankintoihin eikä hankintoihin, jotka jäävät mainitun lain soveltamisalan ulkopuolelle sen 6 §:n 2 momentin, 7 §:n 1 momentin taikka 8 tai 13 §:n nojalla.

Tätä lakia ei sovelleta hankintoihin, jotka ovat salassa pidettäviä tai joiden toteuttaminen edellyttää lakiin perustuvia erityisiä turvatoimenpiteitä. Lakia ei sovelleta myöskään hankintaan, jossa tämän lain soveltaminen velvoittaisi hankintayksikköä toimittamaan tietoja, joiden julkistaminen on vastoin valtion keskeisiä turvallisuusetuja. Edellytyksenä on, että valtion keskeisten turvallisuusetujen suojaamista ei voida taata tarjoajien ja ehdokkaiden syrjimätöntä ja avointa kohtelua vähemmän rajoittavin toimenpitein kuin lain soveltamatta jättämisellä.

13 §

Puolustus- tai turvallisuusnäkökohtia sisältäviin sekamuotoisiin sopimuksiin sovellettava laki

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvia hankintoja ja puolustus- ja turvallisuushankintalain soveltamisalaan kuuluvia hankintoja sisältävään sopimukseen sovelletaan puolustus- ja turvallisuushankintalakia, jos hankintasopimuksen osia ei voida objektiivisesti erottaa toisistaan.

14 §

Käyttöoikeussopimuksia koskevien säännösten soveltaminen puolustus- ja turvallisuusalan käyttöoikeussopimuksiin

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, tämän lain käyttöoikeussopimuksia koskevia säännöksiä sovelletaan käyttöoikeussopimuksina toteutettaviin puolustus- ja turvallisuushankintalain 5 §:ssä tarkoitettuihin rakennusurakoita ja palveluja koskeviin turvallisuus- ja puolustushankintoihin.

Tämän lain säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta 1 momentissa tarkoitettuun käyttöoikeussopimukseen, jos siihen sovelletaan puolustus- ja turvallisuushankintalain 7 §:ssä tai tässä laissa säädettyjä soveltamisalan rajoituksia.

15 §

Hankinnat hankintayksikön sidosyksiköltä

Tätä lakia ei sovelleta hankintaan, jonka hankintayksikkö tekee sidosyksiköltään. Sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä. Lisäksi edellytyksenä on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa ja että yksikkö harjoittaa enintään viiden prosentin ja enintään 500 000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sidosyksikössä ei saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa.

Edellä 1 momentissa mainittua prosenttiosuutta määritettäessä perusteena on käytettävä sopimuksen tekemistä edeltävien kolmen vuoden keskimääräistä kokonaisliikevaihtoa tai muuta vastaavaa toimintaan perustuvaa määrää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu prosenttiosuus on 10, ja 500 000 euron rajoitusta ei sovelleta, kun hankintayksikön määräysvallassa olevan yksikön liiketoimintaa vastaavaa

markkinaehtoista toimintaa ei ole. Markkinaehtoista toimintaa ei katsota olevan, jos hankintayksikkö on julkaissut sen määräysvallassa olevan yksikön muille kuin määräysvaltaa käyttäville hankintayksiköille suunnitellusta myynnistä 58 §:n 3 momentissa tarkoitetun avoimuusilmoituksen, eikä hankintayksikkö saa ilmoituksessa määritellyssä määräajassa vastauksia yksikön liiketoimintaa vastaavasta markkinaehtoisesta toiminnasta. Vastausten tekemistä koskevan määräajan on oltava vähintään 14 vuorokautta avoimuusilmoituksen julkaisemisesta. Tässä momentissa tarkoitettua prosenttiosuutta sovelletaan edellytysten täytyessä avoimuusilmoituksen kohteena olevaan yksikköön kolme vuotta avoimuusilmoituksessa asetetun vastausmääräajan päättymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua liikevaihtoa koskevaa prosentuaalista rajoitusta ei sovelleta silloin, kun muiden kuin määräysvaltaa yksikköön käyttävien hankintayksiköiden kanssa harjoitetun liiketoiminnan arvo on sopimuksen tekemistä edeltävien kolmen vuoden ajalta keskimäärin alle 100 000 euroa vuodessa.

Hankintayksiköiden katsotaan yhdessä käyttävän määräysvaltaa sidosyksikköön, jos sidosyksikön toimitukset koostuvat kaikkien hankintayksiköiden edustajista ja hankintayksiköt voivat yhdessä käyttää ratkaisevaa päätösvaltaa sidosyksikön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin. Lisäksi edellytyksenä on, että sidosyksikkö toimii määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden etujen mukaisesti.

Tätä lakia ei sovelleta tilanteisiin, joissa sidosyksikkö, joka on hankintayksikkö, tekee hankinnan siihen määräysvaltaa käyttävältä hankintayksiköltä tai saman hankintayksikön määräysvallassa olevalta toiselta sidosyksiköltä.

16 §

Hankinnat toiselta hankintayksiköltä

Tätä lakia ei sovelleta hankintayksiköiden väliseen hankintaan, jolla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut. Lisäksi edellytyksenä on, että enintään viisi prosenttia ja enintään 500 000 euron osuus yhteistyön piiriin kuuluvista palveluista tuotetaan muita kuin sopimuksen osapuolia varten. Prosenttiosuuden määrittämiseen sovelletaan, mitä 15 §:n 2 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu prosenttiosuus on 10, ja 500 000 euron rajoitusta ei sovelleta, kun yhteistyön piiriin kuuluvissa palveluissa ei ole markkinaehtoista toimintaa. Markkinaehtoista toimintaa ei katsota olevan silloin, jos yhteistyöhön osallistuneet hankintayksiköt ovat julkaisseet yhteistyön piiriin kuuluvien palvelujen suunnitellusta tuottamisesta muille kuin sopimuksen osapuolia varten 58 §:n 3 momentissa tarkoitetun avoimuusilmoituksen, eivätkä hankintayksiköt saa ilmoituksessa määritellyssä määräajassa vastauksia yhteistyön piiriin kuuluvia palveluja koskevasta markkinaehtoisesta toiminnasta. Vastausten tekemistä koskevan määräajan on oltava vähintään 14 vuorokautta avoimuusilmoituksen julkaisemisesta. Tässä momentissa tarkoitettua prosenttiosuutta sovelletaan edellytysten täytyessä avoimuusilmoituksen kohteena olevan yhteistyöhön piiriin kuuluvien palveluihin kolme vuotta avoimuusilmoituksessa asetetun vastausmääräajan päättymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua palvelujen tuottamista koskevaa prosentuaalista rajoitusta ei sovelleta silloin, kun muita kuin sopimuksen osapuolia varten toteutettujen yhteistyön piiriin kuuluvien palvelujen arvo on sopimuksen tekemistä edeltävien kolmen vuoden ajalta keskimäärin alle 100 000 euroa vuodessa.

17 §

Yksinoikeuteen perustuvat palveluhankinnat

Tätä lakia ei sovelleta palveluhankintoihin, jotka tehdään toiselta hankintayksiköltä sille Euroopan unionin perustamissopimuksen mukaisella lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä annetun palvelujen tuottamista koskevan yksinoikeuden perusteella.

18 §

Euroopan talousalueen ulkopuolisissa maissa toteutettavat hankinnat

Tätä lakia ei sovelleta Euroopan talousalueen ulkopuolisessa maassa toteutettavaan hankintaan, jossa ei ole kansallista tai Euroopan unionin taikka Euroopan talousalueen jäsenvaltioiden rajat ylittävää intressiä. Edellytyksenä on, että Euroopan unioni ei ole tehnyt kyseisen Euroopan talousalueen ulkopuolisen maan kanssa monen- tai kahdenvälistä sopimusta yhdenvertaisesta ja todellisesta pääsystä julkisten hankintojen markkinoille.

19 §

Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat hankinnat

Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen (Sops 5/1995) soveltamisalaan kuuluvissa hankinnoissa muista sopimusvaltioista oleviin tarjoajiin ja tarjouksiin on sovellettava samoja ehtoja kuin Suomesta ja muista Euroopan unionin jäsenvaltioista oleviin tarjoajiin ja tarjouksiin.

3 luku

Yhteishankinnat ja hankintojen varaaminen

20 §

Hankinnat yhteishankintayksiköltä

Hankintayksikkö voi hankkia tavaroita ja palveluita yhteishankintayksiköltä taikka tehdä tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja käyttäen yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta, 42 §:ssä tarkoitettua puitejärjestelyä taikka 49 §:ssä tarkoitettua dynaamista hankintajärjestelmää.

Hankintayksikön katsotaan täyttäneen tämän lain mukaiset velvoitteensa, kun se hankkii tavaroita tai palveluja yhteishankintayksiköltä taikka hankkii tavaroita, palveluja taikka rakennusurakoita käyttäen yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta, 42 §:ssä tarkoitettua puitejärjestelyä taikka 49 §:ssä tarkoitettua dynaamista hankintajärjestelmää.

Hankintayksikkö on vastuussa itse toteuttamistaan vaiheista käyttäessään yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta, puitejärjestelyä taikka dynaamista hankintajärjestelmää.

Tätä lakia ei sovelleta hankintayksikön ja yhteishankintayksikön väliseen yhteishankintatoimintojen tai hankintojen tukitoimintojen tuottamista koskevaan palvelusopimukseen.

21 §

Muut yhteishankinnat

Hankintayksiköt voivat sopia yksittäisen hankinnan toteuttamisesta yhdessä. Hankintaan osallistuvat hankintayksiköt vastaavat yhdessä tämän lain säännösten noudattamisesta.

ta, jos hankinta toteutetaan kokonaisuudessaan kaikkien hankintaan osallistuvien hankintayksiköiden nimissä ja niiden puolesta. Tätä yhteisvastuuta sovelletaan myös tilanteissa, joissa yksi osallistuvista hankintayksiköistä toteuttaa hankintamenettelyn omasta ja osallistuvien hankintayksiköiden puolesta.

Jos hankintamenettelyä ei toteuteta kaikkien osallistuvien hankintayksiköiden nimissä ja puolesta, osallistuvat hankintayksiköt vastaavat yhdessä tämän lain säännösten noudattamisesta siltä osin kuin ne ovat toteuttaneet hankintamenettelyn vaiheet yhdessä. Osallistuva hankintayksikkö on yksin vastuussa tämän lain säännösten noudattamisesta niiden vaiheiden osalta, jotka se toteuttaa omissa nimissään ja omasta puolestaan.

22 §

Hankinnat toisen Euroopan unionin jäsenvaltion yhteishankintayksiköltä ja jäsenvaltioiden hankintayksiköiden yhteiset hankinnat

Hankintayksikkö voi käyttää toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen yhteishankintayksikön yhteishankintatoimintoja. Tätä lakia ei tällöin sovelleta. Tätä lakia ei sovelleta myöskään hankintaan, joka tehdään käyttäen toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteishankintayksikön perustamaa dynaamista hankintajärjestelmää, puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan, toimittajavalintaan eikä puitejärjestelyn sisäiseen kilpailutukseen. Toisen jäsenvaltion yhteishankintayksikön käyttö ei ole kuitenkaan sallittu kansallisen lainsäädännön noudattamisen välttämiseksi.

Tätä lakia sovelletaan toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta olevan hankintayksikön tehdessä hankinnan Suomessa sijaitsevalta yhteishankintayksiköltä. Tätä lakia sovelletaan myös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan hankintayksikön hankintaan, joka tehdään käyttäen Suomessa sijaitsevan yhteishankintayksikön perustamaa dynaamista hankintajärjestelmää, puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan, toimittajavalintaan sekä puitejärjestelyn sisäiseen kilpailutukseen.

Hankintamenettelystä, jonka toteuttamiseen osallistuu Suomessa sijaitsevan hankintayksikön lisäksi yksi tai useampi hankintayksikkö toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta, hankintayksiköiden on tehtävä sopimus, ellei asianomaisten jäsenvaltioiden välisessä kansainvälisessä sopimuksessa ole sovittu tarpeellisista seikoista. Sopimuksessa on määriteltävä sopimuspuolten tehtävät ja eri tehtäviin taikka hankintamenettelyyn kokonaisuudessaan sovellettava kansallinen lainsäädäntö sekä hankintamenettelyn hallinnointi, hankinnan jakaminen ja hankintasopimuksen tekeminen sekä muut hankintamenettelyn rakenteeseen liittyvät kysymykset. Tehtävien jako ja tehtäviin sovellettava kansallinen lainsäädäntö on ilmoitettava tarjouspyyntöasiakirjoissa. Osallistuvan hankintayksikön katsotaan täyttäneen tämän lain mukaiset velvoitteensa, kun se hankkii tavaroita tai palveluja hankintayksiköltä, joka on vastuussa hankintamenettelystä.

Hankintayksikkö voi osallistua Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteisen hankintayksikön perustamiseen vain, jos yhteisen yksikön hankintamenettelyihin sovelletaan yhteisen yksikön toiminnan harjoittamispaikan lainsäädäntöä.

23 §

Valtionapua saavan rakennusurakan kilpailuttaminen

Valtionapua koskevassa päätöksessä voidaan edellyttää, että hankintayksikkö ei saa toteuttaa valtionavun kohteena olevaa rakennusurakkaa omana työnä järjestämättä tähän lakiin perustuvaa tarjouskilpailua.

Varatut hankintasopimukset

Hankintayksikkö voi varata tarjouskilpailuun osallistumisen tapahtuvaksi työohjelmien puitteissa taikka rajoittaa tarjouskilpailuun osallistumisen työkeskuksille tai vastaaville toimittajille, joiden päätarkoituksena on vammaisten tai muita heikommassa asemassa olevien henkilöiden sopeuttaminen yhteiskuntaan ja työelämään. Edellytyksenä tarjouskilpailuun osallistumiselle on, että vähintään 30 prosenttia työkeskuksen, toimittajan tai työohjelman työntekijöistä on vammaisia tai muita heikommassa asemassa olevia työntekijöitä.

Hankintailmoituksessa on ilmoitettava sopimuksen olevan varattu 1 momentissa tarkoitetuille työkeskuksille tai toimittajille taikka työohjelmien yhteydessä toteutettavaksi.

Kynnysarvot ja hankinnan ennakoidun arvon laskeminen*Kansalliset kynnysarvot*

Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 1) 60 000 euroa tavarahankinnoissa, palveluhankinnoissa ja suunnittelukilpailuissa, jollei 3—4 kohdassa toisin säädetä;
- 2) 150 000 euroa rakennusurakoissa;
- 3) 400 000 euroa liitteen E 1—4 kohdassa tarkoitettuja sosiaali- ja terveystalvaeluja koskeissa hankinnoissa;
- 4) 300 000 euroa liitteen E 5—15 kohdassa tarkoitettuja muita erityisiä palveluja koskeissa hankinnoissa;
- 5) 500 000 euroa käyttöoikeussopimuksissa.

Tätä lakia ei sovelleta hankintasopimukseen tai käyttöoikeussopimukseen, joiden ennakoitu arvo alittaa kansalliset kynnysarvot.

EU-kynnysarvot

EU-kynnysarvot, jotka perustuvat hankintadirektiiviin ja käyttöoikeussopimusdirektiiviin, ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 1) 134 000 euroa valtion keskushallintoviranomaisten tavarahankinnoissa, palveluhankinnoissa ja suunnittelukilpailuissa; puolustuksen alalla toimivien hankintayksiköiden tekemien tavarahankintasopimusten osalta kynnysarvo koskee ainoastaan hankintadirektiivin liitteessä III tarkoitettuja tuotteita koskevia sopimuksia;
- 2) 207 000 euroa muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen hankintayksiköiden tavarahankinnoissa, palveluhankinnoissa ja suunnittelukilpailuissa; tätä kynnysarvoa sovelletaan myös puolustuksen alalla toimivien keskushallintoviranomaisten tekemiin tavarahankintasopimukseen, jos niiden kohteena on muita kuin hankintadirektiivin liitteessä III tarkoitettuja tuotteita;
- 3) 5 186 000 euroa rakennusurakoissa.

Vähintään EU-kynnysarvojen suuruisiin hankintoihin sovelletaan, mitä 1—10 ja 14—16 luvussa säädetään hankintasopimuksista. Vähintään EU-kynnysarvon suuruissa hankinnoissa on noudatettava jotain 5 luvussa tarkoitettua menettelyä.

Euroopan komissio tarkistaa kynnysarvot asetuksella kahden vuoden välein hankintadirektiivin 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti ja julkaisee tarkistettut kynnysarvot

Euroopan unionin virallisessa lehdessä, jolloin 1 momentin mukaisten arvojen tilalle tulevat Euroopan komission kulloinkin tekemien tarkistusten mukaiset arvot.

27 §

Hankinnan ennakoidun arvon laskeminen

Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvioinnin on perustuttava ilmoittamisajankohdan tai muun hankintamenettelyn alkamisajankohdan arvoon. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennys ehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut. Laskettaessa 25 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteishankinnan ennakoitua arvoa on otettava huomioon työvoimaviranomaisten rahoittama osuus hankinnasta.

Rakennusurakan ennakoitua arvoa laskettaessa on otettava huomioon urakan arvo sekä sellaisten urakan toteuttamisessa tarpeellisten tavaroiden ennakoitu kokonaisarvo, jotka hankintayksikkö antaa urakoitsijan käyttöön, jos ne ovat välttämättömiä rakennusurakan toteuttamiseksi.

Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankintasopimuksen ennakoitu kokonaisarvoa laskettaessa. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen kynnysarvon tai EU-kynnysarvon suuruinen, jokaisen osan hankinnassa on noudatettava kyseisen kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä.

Tavara- ja palveluhankintoihin sisältyviin osiin, joiden ennakoitu arvo on alle 80 000 euroa, sekä rakennusurakoihin sisältyviin osiin, joiden ennakoitu arvo on alle 1 miljoona euroa, ei sovelleta tätä lakia, jos tällaisten osien yhteenlaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kaikkien osien yhteisarvosta. Jos osan ennakoitu arvo on vähintään kansallisen kynnysarvon suuruinen, hankintaan on kuitenkin sovellettava tätä lakia.

Jos hankintayksikkö koostuu erillisistä toiminnallisista yksiköistä, on hankinnan arvoa laskettaessa otettava huomioon kaikkien yksittäisten toiminnallisten yksiköiden hankintojen ennakoitu kokonaisarvo, kun ne muodostavat yhden kokonaisuuden. Jos erillinen toiminnallinen yksikkö vastaa itsenäisesti hankinnoistaan tai tietyistä hankintojen ryhmistä, arvot voidaan ennakoida asianomaisen yksikön tasolla.

28 §

Käyttöoikeussopimuksen ennakoidun arvon laskeminen

Käyttöoikeussopimuksen ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä hankintayksikön arvioimaa sopimuksensaajan sopimuksen voimassaoloaikana tuottamaa liikevaihtoa ilman arvonlisäveroa. Liikevaihto on otettava huomioon vain siltä osin kuin se on vastikkeena sopimuksen kohteena olevasta urakasta tai palvelusta taikka näihin liittyvistä tavaroista. Arvion on perustuttava käyttöoikeussopimuksen ilmoittamisajankohtaan tai muuhun hankintamenettelyn alkamishetkeen. Jos käyttöoikeussopimuksen arvo on sopimuksen tekohetkellä yli 20 prosenttia ennakoitua arvoa suurempi, kynnysarvon ylitymistä on arvioitava sopimuksen tekohetken arvon perusteella.

Käyttöoikeussopimuksen ennakoitu arvo on laskettava hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai muissa hankinta-asiakirjoissa yksilöidyllä objektiivisella menetelmällä. Ennakoitua arvoa laskettaessa on otettava huomioon erityisesti:

- 1) mahdollisen option arvo ja käyttöoikeussopimuksen keston pidentäminen;
- 2) tulot muista kuin hankintayksikön keräämistä rakennusurakoiden tai palvelujen käyttäjien maksamista maksuista tai sakoista;

3) hankintayksikön tai muun viranomaisen käyttöoikeussopimuksen saajalle suorittamat maksut tai muut taloudellista hyötyä tuottavat toimenpiteet mukaan lukien korvaus julkisen palvelun velvoitteen toteuttamisesta ja julkiset investointituet;

4) kolmansien osapuolten käyttöoikeussopimuksen saajalle antamat avustukset tai muut taloudellista hyötyä tuottavat toimenpiteet;

5) käyttöoikeussopimukseen kuuluvien omaisuuserien myynnistä saadut tulot;

6) hankintayksikön käyttöoikeussopimuksen saajalle toimittamat tavarat ja palvelut edellyttäen, että ne ovat tarpeen urakan tai palvelujen suorittamiseksi;

7) ehdokkaille tai tarjoajille mahdollisesti suoritettavat palkkiot tai maksut.

Jos suunniteltu rakennusurakka tai palvelu johtaa siihen, että käyttöoikeussopimuksia tehdään erillisinä osina, on ennakoitua arvoa laskettaessa otettava huomioon kaikkien näiden osien ennakoitu kokonaisarvo. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään 25 §:n 1 momentissa säädetty kynnysarvo, tätä lakia sovelletaan kuhunkin osaan.

29 §

Eräiden palveluhankintojen ennakoidun arvon laskeminen

Hankinnan ennakoidun arvon laskennassa perusteena on käytettävä:

1) vakuutuspalvelussa maksettavia vakuutusmaksuja ja muita korvauksia;

2) pankkipalvelussa ja muussa rahoituspalvelussa maksettavia maksuja, palkkioita, korkoja ja muita korvauksia;

3) suunnittelua koskevassa palveluhankinnassa maksettavia maksuja, palkkioita ja muita korvauksia;

4) suunnittelukilpailussa, joka järjestetään palveluhankintaan johtavan menettelyn osana, palveluhankinnan ennakoitua arvoa ilman arvonlisäveroa, mutta mukaan lukien mahdolliset osallistumispalkkiot ja maksut;

5) suunnittelukilpailussa, jossa osallistujat saavat palkintoja taikka maksun suunnittelusta, palkkioiden ja maksujen kokonaismäärää sekä myöhemmin, 40 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaisesti tehtävän palveluhankinnan ennakoitua arvoa ilman arvonlisäveroa, jos hankintayksikkö ilmoittaa tekevänsä palveluhankintasopimuksen suunnittelukilpailua koskevassa ilmoituksessa.

30 §

Ennakoidun arvon laskeminen sopimuskaudelta

Jos tavarahankintasopimuksen kohteena on leasing, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen, on sopimuksen ennakoidun arvon laskennassa perusteena käytettävä:

1) määräaikaisen, enintään 12 kuukautta voimassa olevan sopimuksen ennakoitua voimassaolon aikaista kokonaisarvoa tai määräaikaisen, yli 12 kuukautta voimassa olevan sopimuksen kokonaisarvoa arvioitu jäännösarvo mukaan lukien; taikka

2) toistaiseksi tai määrittelemättömän ajan voimassa olevan sopimuksen ennakoitua kuukausiarvoa kerrottuna luvulla 48.

Säännöllisesti toistuvien tai määräajoin uudistettavien tavara- tai palveluhankintoja koskevien sopimusten ennakoidun arvon laskennassa perusteena on käytettävä:

1) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden tai viimeksi kuluneen talousarviokauden aikana peräkkäin tehtyjen vastaavien hankintojen yhteisarvoa seuraavan 12 kuukauden aikana tapahtuvat muutokset määrissä tai arvoissa huomioon ottaen; taikka

2) niiden hankintojen ennakoitua yhteisarvoa, jotka tehdään ensimmäistä toimitusta seuraavien 12 kuukauden aikana, taikka jos kysymys on yli 12 kuukautta voimassa olevasta sopimuksesta, sitä seuraavan talousarviokauden aikana.

Sellaisissa palveluhankintasopimuksissa, joissa ei ilmoiteta kokonaishintaa, ennakoidun arvon laskennassa perusteena on käytettävä:

1) määräaikaisissa, enintään 48 kuukautta voimassa olevissa hankintasopimuksissa voimassaolon aikaista ennakoitua kokonaisarvoa;

2) toistaiseksi voimassa olevissa tai yli 48 kuukautta voimassa olevissa hankintasopimuksissa kuukausiarvoa kerrottuna luvulla 48.

Puitejärjestelyissä ja dynaamisissa hankintajärjestelmissä hankinnan ennakoidun arvon laskennassa on käytettävä kaikkien puitejärjestelyn tai dynaamisen hankintajärjestelmän keston ajaksi suunniteltujen hankintasopimusten ennakoitua kokonaisarvoa.

Innovaatiokumppanuuksissa huomioon otettavana arvona on suunnitellun kumppanuuden eri vaiheiden aikana toteutettavien tutkimus- ja kehittämistoimintojen sekä suunnitellun kumppanuuden lopussa kehitettävien ja hankittavien tavaroiden, palvelujen ja rakennusurakoiden ennakoitu enimmäisarvo.

31 §

Kielto pilkkoa hankinta tai yhdistellä hankintoja keinotekoisesti

Hankintaa ei saa pilkkoa eriin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin tämän lain säännösten soveltamisen välttämiseksi. Tavarahankintaa tai palveluhankintaa ei myöskään saa liittää rakennusurakkaan tai hankintoja muutoin yhdistellä keinotekoisesti tämän lain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

II OSA

EU-KYNNYSARVON YLITTÄVIÄ TAVARA- JA PALVELUHANKINTOJA, RAKENNUSURAKOITA JA SUUNNITTELUKILPAILUJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

5 luku

Hankintamenettelyt

32 §

Avoim menettely

Avoimessa menettelyssä hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen ja asettaa saataville tarjouspyynnön, joiden perusteella kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen. Hankintailmoituksen julkaisemisen ja tarjouspyynnön saataville asettamisen jälkeen hankintayksikkö voi lähettää tarjouspyynnön soveliaiksi katsomilleen toimittajille.

33 §

Rajoitettu menettely

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Ainoastaan hankintayksikön valitsemat ehdokkaat voivat tehdä tarjouksen.

Rajoitetussa menettelyssä hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, joilta pyydetään tarjous. Tarjoajiksi kutsuttavien ehdokkaiden vähimmäismäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä arviointiperusteita. Hankintayksikkö ei saa ottaa menettelyyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täyty hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

Ehdokkaita on kutsuttava menettelyyn hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Rajoitetussa menettelyssä ehdokkaita on kutsuttava vähintään viisi, jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin viisi, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat esittämään tarjouksen.

34 §

Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Hankintayksikkö neuvottelee hankintasopimuksen ehdoista valitsemiensa toimittajien kanssa.

Hankintayksikkö voi valita neuvottelumenettelyn hankinnassa:

- 1) jossa hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevia ratkaisuja mukauttamatta;
- 2) johon kuuluu suunnittelua tai innovatiivisia ratkaisuja;
- 3) jonka luonteeseen, monimutkaisuuteen tai oikeudelliseen ja rahoituksen muotoon liittyvistä erityisistä syistä tai niihin liittyvien riskien vuoksi ei voida tehdä hankintasopimusta ilman edeltäviä neuvotteluita; tai
- 4) jossa hankinnan kohteen kuvausta ei voida laatia riittävän tarkasti viittaamalla standardiin, eurooppalaiseen tekniseen arviointiin, yhteiseen tekniseen eritelmään tai tekniseen viitteeseen.

Hankintayksikkö voi valita neuvottelumenettelyn myös, jos avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä on saatu vain tarjouksia, jotka eivät vastaa tarjouspyyntöä, tai jos tarjouksia ei voida hyväksyä. Uutta hankintailmoitusta ei tarvitse julkaista, jos neuvottelumenettelyyn otetaan mukaan kaikki ne tarjoajat, jotka täyttävät 79—92 §:n mukaisesti asetetut vähimmäisedellytykset ja jotka ovat edeltävässä menettelyssä tehneet tarjousmenettelyn muotovaatimusten mukaisen tarjouksen.

Neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, jotka kutsutaan neuvotteluihin. Neuvotteluihin kutsuttavien ehdokkaiden vähimmäismäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä arviointiperusteita. Hankintayksikkö ei saa ottaa menettelyyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

Ehdokkaita on kutsuttava neuvotteluihin hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Neuvottelumenettelyssä ehdokkaita on kutsuttava vähintään kolme, jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin kolme, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat esittämään alustavan tarjouksen.

35 §

Neuvottelumenettelyn kulku

Neuvottelumenettelyä käytettäessä hankintayksikön on esitettävä hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa kuvaus tarpeistaan ja hankittavilta tavaroilta, palveluilta tai rakennusurakoilta vaadittavista ominaisuuksista sekä ilmoitettava 93 §:ssä tarkoitetut kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet. Hankintayksikön on lisäksi ilmoitettava, mitkä kuvauksen osat sisältävät vähimmäisvaatimukset, jotka kaikkien tarjousten on täytettävä. Esitettyjen tietojen on oltava riittävän täsmällisiä, jotta toimittajat voivat arvioida hankinnan luonnetta ja laajuutta ja päättää, jättävätkö ne osallistumishakemuksen.

Hankintayksikön on pyydettävä neuvotteluihin valituilta ehdokkailta alustavat tarjoukset, joiden pohjalta neuvottelut käydään. Hankintayksikkö voi vertailla ja valita alustavan tarjouksen ilman neuvotteluja, jos tästä mahdollisuudesta on ilmoitettu etukäteen hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikkö voi menettelyn aikana pyytää tarjoajilta uusia neuvottelujen perusteella mukautettuja tarjouksia. Hankintayksikön on neuvoteltava tarjoajien kanssa niiden jättämien alustavien ja mahdollisesti myöhemmin annettujen tarjousten perusteella tarjousten parantamiseksi. Neuvottelujen kuluessa hankintayksikkö voi myös muuttaa tarjouspyyntöä tai neuvottelukutsua. Hankintailmoituksessa, ilmoituksen julkaisuhetkellä saataville asetetussa tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa esitetyistä vähimmäisvaatimuksista ja 93 §:ssä tarkoitetuista kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteista ei saa neuvotella.

Neuvottelut voivat tapahtua vaihteittain siten, että neuvotteluissa mukana olevien tarjousten määrää rajoitetaan neuvottelujen aikana soveltamalla hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa ilmoitettuja kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteita ja mahdollisia vertailuperusteita. Edellytyksenä on, että neuvottelujen vaihteittaisuudesta on ilmoitettu hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa.

Hankintayksikön on kohdeltava tarjoajia tasapuolisesti neuvotteluissa. Hankintayksikkö ei saa antaa tietoja tavalla, joka vaarantaa tarjouskilpailuun osallistuvien tasapuolisen kohtelun. Hankintayksikön on ilmoitettava kirjallisesti kaikille neuvotteluissa mukana oleville tarjoajille kaikista hankintailmoituksen, tarjouspyynnön tai neuvottelukutsun sisältöä koskevista muutoksista. Tarjoajille on varattava riittävästi aikaa muuttaa tarjouksiaan ja esittää mukautetut tarjouksensa tarvittaessa uudelleen. Hankintayksikkö ei saa paljastaa muille tarjoajille neuvotteluihin osallistuvan ehdokkaan tai tarjoajan antamia luottamuksellisia tietoja ilman tämän antamaa suostumusta, jossa on yksilöity suostumuksen kohteena olevat tiedot.

Hankintayksikön on päätettävä neuvottelut ilmoittamalla asiasta jäljellä oleville tarjoajille. Hankintayksikön on lähetettävä lopullinen tarjouspyyntö tarjoajille ja asetettava lopullisten tarjousten jättämiselle määräaika. Hankintayksikön on tarkistettava, että lopulliset tarjoukset ovat lopullisen tarjouspyynnön mukaisia ja valittava tarjous 93 §:n mukaisesti. Lopullisista tarjouksista ei saa neuvotella.

36 §

Kilpailullinen neuvottelumenettely

Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Hankintayksikkö neuvottelee menettelyyn hyväksytyjen ehdokkaiden kanssa kartoittaakseen ja määritelläkseen keinot, joilla sen tarpeet voidaan parhaiten täyttää.

Hankintayksikkö voi valita kilpailullisen neuvottelumenettelyn 34 §:n 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena tulee käyttää 93 §:ssä tarkoitettua parasta hinta-laatusuhdetta.

Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, jotka kutsutaan neuvotteluihin. Neuvotteluihin kutsuttavien ehdokkaiden vähimmäismäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä arviointiperusteita. Hankintayksikkö ei saa ottaa menettelyyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

Ehdokkaita on kutsuttava neuvotteluihin hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ehdokkaita on kutsuttava vähintään kolme, jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos

soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin kolme, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat aloittamaan neuvottelut.

37 §

Kilpailullisen neuvottelumenettelyn kulku

Hankintayksikön on määriteltävä hankintailmoituksessa hankintaa koskevat tarpeensa ja vaatimuksensa. Hankintayksikkö voi laatia lisäksi hankinnan tavoitteita ja sisältöä tarkentavan hankekuvauksen. Hankintayksikön on vahvistettava hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa alustava aikataulu sekä asetettava hinta-laatusuhteen vertailuperusteet.

Hankintayksikkö aloittaa valittujen ehdokkaiden kanssa neuvottelun, jonka tarkoituksena on kartoittaa ja määritellä keinot, joilla hankintayksikön tarpeet voidaan parhaiten täyttää. Hankintayksikkö voi neuvotella valittujen ehdokkaiden kanssa kaikista hankinnan näkökohdista. Hankintayksikkö voi maksaa kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn osallistuville raha- tai muita palkkioita taikka antaa palkintoja.

Neuvottelut voivat tapahtua vaihteittain siten, että neuvotteluissa mukana olevien ratkaisujen määrää rajoitetaan neuvottelujen aikana soveltamalla hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa ilmoitettuja hinta-laatusuhteen vertailuperusteita. Edellytyksenä on, että neuvottelujen vaihteittaisuudesta on ilmoitettu hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa.

Hankintayksikön on kohdeltava tarjoajia tasapuolisesti neuvotteluissa. Hankintayksikkö ei saa antaa tietoja tavalla, joka vaarantaa tarjouskilpailuun osallistuvien tasapuolisen kohtelun. Hankintayksikkö ei saa paljastaa muille tarjoajille minkään neuvotteluihin osallistuvan ehdokkaan tai tarjoajan antamia luottamuksellisia tietoja ilman tämän suostumusta, jossa yksilöidään suostumuksen kohteena olevat tiedot.

Hankintayksikön on jatkettava neuvotteluja siihen saakka, kun se on valinnut ne ratkaisumallit, joilla kyetään täyttämään sen määrittelemät tarpeet. Neuvottelujen päättymisestä on ilmoitettava tarjoajille. Hankintayksikön on pyydettävä tarjoajilta neuvotteluissa esitettyihin ja määriteltyihin ratkaisuihin perustuvat lopulliset tarjoukset. Tarjouksen on oltava lopullisessa tarjouspyynnössä määriteltyjen vaatimusten mukainen ja siihen on sisällytettävä kaikki hankinnan toteuttamiseksi pyydetty ja tarpeelliset osat. Tarjouksia voidaan hankintayksikön pyynnöstä täsmentää ja selkeyttää, jos se ei johda tarjousten tai hankinnan olennaisten osien muuttumiseen tai uhkaa syrjiä tarjoajia taikka vääristää kilpailua.

Hankintayksikön on arvioitava tarjous hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa asetettujen vertailuperusteiden mukaisesti. Hankintayksikön pyynnöstä voidaan tarjousvertailun jälkeen neuvotella parhaan tarjoajan kanssa tarjoukseen liittyvien rahoitussitoumusten tai muiden tarjouksessa olevien ehtojen viimeistelemiseksi, jos se ei johda tarjouksen tai hankinnan olennaisten osien muuttumiseen tai uhkaa syrjiä toimittajia taikka vääristää kilpailua.

38 §

Innovaatiokumppanuus

Innovaatiokumppanuuden tavoitteena on innovatiivisen tavarahan, palvelun tai rakennusurakan kehittäminen ja tämän tuloksena tuotettavien tavaroiden, palvelujen tai rakennusurakoiden hankkiminen. Innovaatiokumppanuudessa hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua.

Hankintayksikkö voi valita innovaatiokumppanuuden, jos hankintayksikön tarvetta ei voida täyttää hankkimalla markkinoilla jo saatavilla olevia tavanomaisia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita.

Innovaatiokumppanuudessa hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, jotka kutsutaan neuvotteluihin. Neuvotteluihin kutsuttavien ehdokkaiden vähim-

määsmäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä arviointiperusteita. Ehdokkaiden valinnassa on arvioitava ehdokkaiden valmiuksia tutkimukseen ja kehittämiseen sekä innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja toteuttamiseen. Hankintayksikkö ei saa ottaa menettelyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

Ehdokkaita on kutsuttava neuvotteluihin hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Innovaatiokumppanuudessa ehdokkaita on kutsuttava vähintään kolme, jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin kolme, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat esittämään alustavan tarjouksen.

39 §

Innovaatiokumppanuuden kulku

Hankintayksikön on määriteltävä hankintailmoituksessa innovatiivisen tavarahan, palvelun tai rakennusurakan tarve, jota ei voida täyttää hankkimalla markkinoilla jo olevia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita. Hankintailmoituksessa on lisäksi yksilöitävä hankinnan kohteen vähimmäisvaatimukset, jotka kaikkien tarjousten on täytettävä. Vaatimukset on esitettävä riittävän täsmällisesti, jotta toimittajat voivat arvioida hankinnan luonnetta ja laajuutta ja päättää, jättävätkö ne osallistumishakemuksen.

Hankintayksikkö aloittaa valittujen tarjoajien kanssa neuvottelut innovatiivisen tavarahan, palvelun tai rakennusurakan kehittämiseksi ja tämän tuloksena tuotettavien tavaroiden, palvelujen ja rakennusurakoiden hankkimiseksi. Neuvottelujen kulkuun sovelletaan, mitä 35 §:ssä säädetään neuvottelumenettelyn kulusta. Hankintayksikkö ei saa valita kumppania alustavan tarjouksen perusteella. Hankintayksikön on ilmoitettava kirjallisesti kaikille neuvotteluihin osallistuville tarjoajille kaikista hankinta-asiakirjojen muutoksista ja varattava tarjoajille riittävästi aikaa muuttaa niiden perusteella tarjouksiaan. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena tulee käyttää 93 §:ssä tarkoitettua parasta hinta-laatusuhdetta.

Hankintayksikkö voi päättää perustaa innovaatiokumppanuuden joko yhden tai useamman sellaisen tarjoajan kanssa, jotka toteuttavat erillisiä tutkimus- ja kehittämistoimintoja. Innovaatiokumppanuus on jaettava peräkkäisiin vaiheisiin, jotka vastaavat tutkimus- ja innovaatioprosessin eri vaiheita. Hankintayksikön on asetettava kumppanille tai kumppaneille välitavoitteita ja määrättävä korvauksen suorittamisesta. Hankintayksikkö voi kumppanuuden tavoitteiden perusteella kunkin vaiheen jälkeen päättää innovaatiokumppanuuden. Jos innovaatiokumppanuus on perustettu useiden toimittajien kanssa, hankintayksikkö voi vähentää kumppanien lukumäärää päättämällä yksittäisiä kumppanuutta koskevia hankintasopimuksia. Edellytyksenä on, että vaihteellisuudesta ja sen käyttämisen ehdoista on ilmoitettu hankinta-asiakirjoissa.

Hankintayksikön ei tarvitse järjestää uutta tarjouskilpailua kehitystyön tulosten hankinnassa, jos hankinta tehdään menettelyyn otetuilta kumppaneilta ja jos kehitystyön tulokset sekä niitä koskeva hankinta vastaavat hankintayksiköiden ja menettelyyn osallistujien sopimaa suoritustasoa ja sovittuja enimmäiskustannuksia.

Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa teollis- ja tekijänoikeuksien järjestelyistä. Jos hankintayksikkö on valinnut menettelyyn useita kumppaneita, hankintayksikkö ei saa ilmaista toisille kumppaneille ratkaisuja, joita yksi kumppaneista on ehdottanut, eikä muita menettelyn aikana saatuja luottamuksellisia tietoja ilman kyseisen kumppanin yksilöityä suostumusta.

Innovaatiokumppanuuden rakenteen sekä eri vaiheiden keston ja arvon tulee vastata ehdotetun ratkaisun innovatiivisuutta sekä tutkimus- ja innovaatiotoimien kokonaisuutta sel-

laisten innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseksi, joita ei ole vielä saatavilla markkinoilla. Tavaroiden, palvelujen ja rakennusurakoiden ennakoitu arvo ei saa olla kohtuuttoman suuri suhteessa niiden kehittämiseksi tehtyyn investointiin.

40 §

Suorahankinta

Suorahankinnassa hankintayksikkö neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen ehdoista julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta.

Hankintayksikkö voi valita suorahankinnan, jos:

1) avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu lainkaan osallistumishakemuksia tai tarjouksia taikka soveltuvia osallistumishakemuksia tai tarjouksia; lisäedellytyksenä on, että alkuperäisiä tarjouspyynnön ehtoja ei olennaisesti muuteta;

2) teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta;

3) hankinnan tarkoituksena on ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen;

4) sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä säädettyjä määräaikoja voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi;

5) hankittava tavara valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä kyseessä ole massatuotanto tavarantoimittajan valmistamisen taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi tai tutkimus- ja kehityskustannusten kattamiseksi;

6) hankinta koskee perushyödykemarkkinoilla noteerattuja ja sieltä hankittavia tavaroita;

7) tavarat hankitaan erityisen edullisesti liiketoimintansa lopettavalta toimittajalta, pesäntoimittajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyn, akordin tai vastaavan menettelyn seurauksena;

8) kyseessä on palveluhankinta, joka tehdään suunnittelukilpailun perusteella ja joka on suunnittelukilpailun sääntöjen mukaan tehtävä kilpailun voittajan kanssa, tai jos voittajia on useita, näistä jonkun kanssa; tällöin kaikki voittajat on kutsuttava osallistumaan neuvotteluihin.

Tarjousta ei pidetä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna soveltuvana tarjouksena, jos se on hankintasopimuksen kannalta tarpeeton eikä ilmeisesti täytä hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä määriteltyjä hankintayksikön tarpeita ja vaatimuksia ilman oleellisia muutoksia. Osallistumishakemusta ei pidetä soveltuvana, jos toimittaja on suljettava tai voidaan sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle 80 ja 81 §:n nojalla taikka jos se ei täytä hankintayksikön 83 §:n mukaisesti asettamia soveltuvuusvaatimuksia.

41 §

Suorahankinta lisätilauksissa

Hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan, kun alkuperäisen toimittajan kanssa tehtävä tavarahankinta on lisätilaus, jonka tarkoituksena on aikaisemman toimituksen tai laitteiston osittainen korvaaminen tai laajentaminen. Edellytyksenä on, että toimittajan vaihtaminen johtaisi teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaisen tavarantoimittajan hankkimiseen, mikä aiheuttaisi yhteensopimattomuutta tai suhteettoman suuria teknisiä vaikeuksia käytössä ja kuntoapidossa. Tällaisten sopimusten ja uudistettavien sopimusten voimassaoloaika saa ainoastaan poikkeuksellisesti ylittää kolme vuotta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, hankintayksikkö voi tehdä suora hankinnan, kun kyseessä on alkuperäisen toimittajan kanssa tehtävä uusi rakennusurakkasopimus tai palveluhankinta, joka vastaa aikaisemmin tehtyä rakennusurakkaa tai palveluhankintaa. Edellytyksenä on, että alkuperäistä hankintaa koskevassa hankintailmoituksessa on mainittu mahdollisesta myöhemmästä suora hankinnasta ja että lisäpalvelun tai uuden rakennusurakan ennakoitu arvo on otettu huomioon laskettaessa alkuperäisen sopimuksen kokonaisarvoa. Suora hankinta voidaan tehdä enintään kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

42 §

Puitejärjestely

Puitejärjestelyllä tarkoitetaan yhden tai useamman hankintayksikön ja yhden tai useamman toimittajan välistä sopimusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa tietyn ajan kuluessa tehtäviä hankintasopimuksia koskevat hinnat ja suunnitellut määrät sekä muut ehdot.

Hankintayksikön on valittava toimittajat puitejärjestelyyn tämän lain mukaisella hankintamenettelyllä noudattaen, mitä hankintamenettelyjen käyttöedellytyksistä ja kilpailutuksen menettelyvelvoitteista säädetään.

Hankintayksikön on valittava puitejärjestelyyn yksi tai useampi toimittaja. Toimittajien määrä on ilmoitettava ennalta hankintailmoituksessa, neuvottelukutsussa tai tarjouspyynnössä. Useamman toimittajan puitejärjestelyyn on valittava ilmoitettu määrä toimittajia, jollei soveltuvuusvaatimukset täyttäviä tarjoajia tai hyväksyttäviä tarjouksia ole vähemmän.

Puitejärjestelyyn perustuvat hankintasopimukset on tehtävä puitejärjestelyyn valittujen toimittajien ja sellaisten hankintayksiköiden kesken, jotka on selkeästi ilmaistu puitejärjestelyn kilpailutuksen hankinta-asiakirjoissa.

Puitejärjestely voi olla voimassa enintään neljä vuotta. Hankinnan kohteen sitä perustellusti edellyttäessä puitejärjestely voi poikkeuksellisesti olla kestoaltaan pidempi. Puitejärjestelyn ehtoihin ei saa tehdä olennaisia muutoksia sen voimassaoloaikana.

43 §

Puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat

Jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyn yhden toimittajan kanssa, puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat on tehtävä puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti. Hankintayksikkö voi pyytää toimittajaa tarvittaessa kirjallisesti täsmentämään tai täydentämään tarjoustaan.

Jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyn usean toimittajan kanssa ja puitejärjestelyn kaikki ehdot ja järjestelyyn perustuvien hankintojen tarjoajien valinnan määrittävät puolueettomat ehdot on vahvistettu tarjouspyynnössä, puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat on tehtävä ilman kilpailuttamista valitsemalla toimittaja noudattamalla puitejärjestelyn ehtoja ja puitejärjestelyn tarjouspyynnössä esitettyjä perusteita.

Jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyn usean toimittajan kanssa ja puitejärjestelyn kaikkia ehtoja ei ole vahvistettu, puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat on tehtävä kilpailuttamalla puitejärjestelyyn valitut toimittajat noudattamalla puitejärjestelyä perustettaessa esitettyjä kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteita, joita voidaan täsmentää, sekä muita ehtoja, jotka on ilmoitettu puitejärjestelyn tarjouspyynnössä.

Hankintayksikön on puitejärjestelyyn perustuvien hankintojen kilpailuttamisessa pyydettävä kirjallisesti tarjous puitejärjestelyyn valituilta toimittajilta. Hankintayksikön on määrättävä tarjousaika, jonka on oltava riittävä ottaen huomioon hankinnan monimutkaisuus ja tarjousten tekemisen edellyttämä aika. Tarjoukset on annettava kirjallisesti ja niiden sisältö on pidettävä luottamuksellisena tarjousajan päättymiseen saakka. Hankintayk-

sikön on valittava paras tarjous noudattaen tarjouspyynnössä esitettyjä kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteita.

Jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyn usean toimittajan kanssa, osa puitejärjestelyyn perustuvista hankinnoista voidaan tehdä 2 momentin mukaisesti ilman kilpailuttamista valitsemalla toimittaja noudattamalla puitejärjestelyn ehtoja ja järjestelyyn perustuvien hankintojen tarjoajien valintaa määrittäviä puolueettomia ehtoja ja osa puitejärjestelyyn perustuvista hankinnoista voidaan tehdä kilpailuttamalla puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat 3 ja 4 momentin mukaisesti. Puitejärjestelyn tarjouspyynnössä on esittävä perusteet, joiden mukaisesti ratkaistaan puitejärjestelyn sisäisten hankintojen tekemisen tapa.

44 §

Sähköinen huutokauppa

Sähköisellä huutokaupalla tarkoitetaan toistuvaa menettelyä, jonka kuluessa uusia alennettuja hintoja tai tarjouksen sisältämiä tekijöitä koskevia uusia arvoja esitetään sähköisesti ja joka toteutetaan sen jälkeen, kun tarjousten arviointi on saatu kokonaisuudessaan ensimmäisen kerran päätökseen, ja joka mahdollistaa tarjousten luokittelun automaattisen arviointimenetelmän pohjalta.

Sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää osana kilpailuttamista sen viimeisessä vaiheessa:

- 1) avoimessa menettelyssä;
- 2) rajoitetussa menettelyssä;
- 3) neuvottelumenettelyssä;
- 4) kilpailutettaessa puitejärjestelyyn valitut toimittajat uudelleen 43 §:n nojalla; sekä
- 5) 52 §:ssä tarkoitetun dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävän hankinnan kilpailuttamisen yhteydessä.

Sähköisen huutokaupan käytön edellytyksenä on, että hankintailmoituksen tai tarjouspyynnön sisältö voidaan laatia riittävän tarkasti. Sellaiset rakennusurakat ja sellaiset palveluhankinnat, joiden sisältönä ovat aineettomat suoritukset, joita ei voida asettaa järjestykseen automaattisilla arviointimenetelmillä, eivät voi olla sähköisen huutokaupan kohteena. Sähköisessä huutokaupassa hankinnan kohdetta ei saa muuttaa siitä, jollaisena se on ilmoitettu hankintailmoituksessa ja määritelty tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Sähköinen huutokauppa koskee:

- 1) hintaa, jos 93 §:n 1 momentissa tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena on halvin hinta;
- 2) hintaa tai tarjoukseen sisältyvien tekijöiden uusia arvoja taikka molempia, jos hankintasopimus tehdään 93 §:n 1 momentin mukaisesti parhaan hinta-laatusuhteen tai alhaimpien kustannusten perusteella.

45 §

Sähköisen huutokaupan asiakirjat

Sähköisen huutokaupan käytöstä on ilmoitettava kansallisessa hankintailmoituksessa tai EU-hankintailmoituksessa. Ilmoittamismenettelyyn sovelletaan, mitä 58 ja 101 §:ssä säädetään. Tarjouspyyntöön ja muihin hankinta-asiakirjoihin sovelletaan muutoin, mitä 67 ja 68 §:ssä säädetään.

Ennen kuin sähköinen huutokauppa voidaan aloittaa, hankintayksikön tulee suorittaa tarjousten alustava kokonaisarviointi asetettujen kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteiden sekä niille vahvistetun painotuksen mukaisesti.

46 §

Kutsu sähköiseen huutokauppaan

Tarjousten alustavan kokonaisarvioinnin jälkeen hankintayksikön tulee pyytää samanaikaisesti sähköisin keinoin kaikkia hyväksyttävän tarjouksen tehneitä tarjoajia esittämään sähköisesti uusia hintoja tai uusia arvoja vertailuperusteille.

Sähköistä huutokauppaa koskevan kutsun on sisällettävä:

- 1) kaikki tarvittavat tiedot käytetystä sähköisestä huutokauppajärjestelmästä sekä käytettävien sähköisten viestintäyhteyksien teknisistä edellytyksistä;
- 2) sähköisen huutokaupan alkamispäivä ja kellonaika;
- 3) tarvittaessa sähköisen huutokaupan vaiheiden lukumäärä ja kunkin vaiheen aikataulu;
- 4) matemaattinen kaava, jonka mukaan uusi järjestys määräytyy automaattisesti sähköisessä huutokaupassa esitettyjen uusien hintojen tai uusien arvojen perusteella; jos kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään parasta hinta-laatusuhdetta, kaavan tulee sisältää kaikkien valittujen vertailuperusteiden suhteellinen painotus; mahdolliset hinnan vaihteluvälit on esitettävä ennalta määrättynä arvona;
- 5) erillinen määritelty kaava jokaiselle vaihtoehdolle, jos vaihtoehtoja hyväksytään;
- 6) perusteet sähköisen huutokaupan lopettamiselle sekä mahdollisesti viimeisen tarjouksen jättämisen jälkeinen aika, jonka kuluessa vielä odotetaan uusia tarjouksia.

Huutokauppaa koskevaan kutsuun on liitettävä myös alustavan kokonaisarvioinnin tulokset. Kokonaisarvioinnin tulee sisältää tarjouksen sisällön arviointi ja avoimessa menettelyssä myös tarjoajan soveltuvuuden arviointi. Lisäksi yksittäiselle tarjoajalle lähetettävään kutsuun voidaan liittää tieto tarjoajan sijoituksesta muihin tarjoajiin nähden paljastamatta kuitenkaan tarjoajien nimiä.

47 §

Vähimmäismääräaika sähköisen huutokaupan aloittamiselle ja tietojen toimittaminen osallistujille

Sähköinen huutokauppa voi alkaa aikaisintaan kahden arkipäivän kuluttua kutsujen lähettämisestä. Sähköisen huutokaupan jokaisessa vaiheessa hankintayksikön tulee toimittaa välittömästi kaikille hyväksytyille tarjoajille vähintään sellaiset tiedot, joiden perusteella nämä voivat milloin tahansa tarkistaa oman suhteellisen sijoituksensa. Hankintayksikkö voi toimittaa myös muita tietoja muista esitetyistä hinnoista tai arvoista, jos tästä on ilmoitettu hankinta-asiakirjoissa. Hankintayksikkö voi ilmoittaa milloin tahansa huutokauppavaiheeseen osallistuvien lukumäärän. Hankintayksikkö ei saa paljastaa tarjoajien nimiä sähköisen huutokaupan aikana.

48 §

Sähköisen huutokaupan lopettaminen

Sähköinen huutokauppa voidaan lopettaa:

- 1) kutsussa vahvistettuna määrättynä päivänä ja kellonaikana;
- 2) kun uusia vaatimukset täyttäviä tarjouksia ei enää tehdä; edellytyksenä on, että 46 §:ssä tarkoitettussa kutsussa on ilmoitettu mainitun pykälän 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettu aika; tai
- 3) kun huutokaupan eri vaiheiden määrä tulee täyteen.

49 §

Dynaaminen hankintajärjestelmä

Dynaamisella hankintajärjestelmällä tarkoitetaan täysin sähköistä hankintamenettelyä tavanomaisille ja markkinoilla yleisesti saatavilla oleville hankinnoille. Hankintamenettely on keston ajan avoin kaikille soveltuvuusehdot täyttävälle toimittajille. Hankintayksikkö voi jakaa dynaamisen hankintajärjestelmän tavaroiden, palvelujen tai rakennusurakoiden luokkiin, jotka on määriteltävä objektiivisesti hankinnan eri ominaisuuksien perusteella.

Hankintayksikön on käytettävä yksinomaan sähköisiä viestintätapoja dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisessa ja sitä käytettäessä sekä noudatettava 33 §:ssä tarkoitettua rajoitetun menettelyn sääntelyä dynaamisen hankintajärjestelmän kaikissa vaiheissa hankintapäätöksen tekoon saakka. Hankintayksikkö ei saa periä toimittajilta maksuja järjestelmään osallistumisesta.

50 §

Dynaamisen hankintajärjestelmän perustaminen ja hankinta-asiakirjat

Hankintayksikön tulee perustaa dynaaminen hankintajärjestelmä julkaisemalla siitä rajoitettua menettelyä koskeva hankintailmoitus, jossa on ilmoitettava järjestelmän jakamisesta luokkiin 49 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sekä hankintajärjestelmän kesto. Jos järjestelmän kesto muutetaan järjestelmän voimassaoloa päättämättä, muutoksesta ilmoitetaan uudella hankintailmoituksella. Jos järjestelmän voimassaolo on päättynyt, tulee muutoksesta ilmoittaa jälki-ilmoituksella. Jos dynaamisessa hankintajärjestelmässä kilpailutuksen viimeisessä vaiheessa käytetään sähköistä huutokauppaa, tästä tulee ilmoittaa hankintailmoituksessa.

Hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä tulee ilmoittaa ainakin järjestelmän kohteena olevien suunniteltujen hankintojen luonne ja arvioitu määrä, kaikki tarvittavat tiedot dynaamisesta hankintajärjestelmästä sekä käytettävistä sähköisistä välineistä ja viestintäyhteyttä koskevista teknisistä järjestelyistä ja eritelmistä.

51 §

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hakeminen ja hyväksyminen

Kaikki kiinnostuneet toimittajat voivat pyytää koko menettelyn keston ajan oikeutta osallistua perustettuun hankintajärjestelmään. Hankintayksikön on hyväksyttävä dynaamiseen hankintajärjestelmään kaikki ehdokkaat, jotka täyttävät soveltuvuudelle asetetut vaatimukset. Jos hankintayksikkö on jakanut järjestelmän tavaroiden, palvelujen tai rakennusurakoiden luokkiin 49 §:n 1 momentin mukaisesti, sen on täsmennettävä kuhunkin luokkaan sovellettavat ehdokkaiden soveltuvuusvaatimukset. Järjestelmään hyväksyttävien ehdokkaiden määrää ei saa rajoittaa.

Hankintayksikön on tehtävä päätös ehdokkaan hyväksymisestä järjestelmään 10 työpäivän kuluessa dynaamista hankintajärjestelmää koskevan osallistumishakemuksen vastaanottamisesta. Hankintayksikkö voi pidentää määräaikaa yksittäistapauksissa 15 työpäivään, jos hyväksymisarvioinnissa on tarkasteltava täydentäviä asiakirjoja, muutoin tarkistettava soveltuvuusvaatimusten täyttyminen taikka muusta perustellusta syystä. Hankintayksikkö voi pidentää arviointiaikaa myös, jos hankintajärjestelmän sisällä ei julkaista tarjouspyyntöä ennen järjestelmään hyväksymistä koskevien ratkaisujen tekemistä. Hankintayksikön on tällöin ilmoitettava hankinta-asiakirjoissa pidennetyn arviointiajan kesto. Hankintayksikön on ilmoitettava mahdollisimman pian ehdokkaalle, onko se hyväksytty dynaamiseen hankintajärjestelmään.

Dynaamisen hankintajärjestelmän kulku

Jokainen yksittäinen hankinta dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä on kilpailutettava. Hankintayksikön on pyydettävä järjestelmään hyväksytyjä ehdokkaita esittämään tarjous dynaamisessa hankintajärjestelmässä tehtävistä erillisistä hankinnoista. Jos dynaaminen hankintajärjestelmä on jaettu tavaroiden, palvelujen tai rakennusurakoiden luokkiin, hankintayksikön on pyydettävä kyseiseen luokkaan hyväksytyjä ehdokkaita esittämään tarjous.

Hankintayksikkö voi milloin tahansa dynaamisen hankintajärjestelmän keston aikana vaatia hyväksytyjä ehdokkaita toimittamaan 87 §:ssä tarkoitetun uudistetun ja päivitetyn yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan tai 88 §:ssä tarkoitetut poissulkemisen ja soveltuvuuden selvitykset viiden päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä.

Tarjouksen valintaan sovelletaan, mitä 93—96 §:ssä säädetään. Dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehdyn hankinnan kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet voidaan määritellä tarkemmin hankintaa koskevassa tarjouspyynnössä.

Sähköiset luettelot

Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoukset esitetään sähköisen luettelon muodossa tai että niihin liitetään sähköinen luettelo. Edellytyksenä on, että hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto toimitetaan sähköistä muotoa käyttäen. Sähköisen luettelon muodossa esitettäviin tarjouksiin voidaan liittää muita tarjousta täydentäviä asiakirjoja.

Sähköisten luetteloiden käytöstä on mainittava hankintailmoituksessa. Lisäksi hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä luettelon muotoa, käytettäviä sähköisiä laitteita sekä tietojenvaihtoa koskevia teknisiä järjestelyjä ja eritelmiä koskevat tiedot. Sähköisten luetteloiden tulee täyttää hankintayksikön hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä asettamat vaatimukset sekä muotovaatimukset tarjouksille ja sähköisille luetteloille. Sähköiset luettelot on laadittava ja toimitettava hankintayksikölle 62 §:ssä asetettujen sähköistä tietojenvaihtoa koskevien vaatimusten mukaisesti.

Jos useamman kuin yhden toimittajan kanssa tehdyssä puitejärjestelyssä tarjoukset on tehty sähköisinä luetteloina, hankintayksikkö voi päättää, että puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan kilpailuttaminen tapahtuu päivitettyjen luetteloiden perusteella. Tällöin hankintayksikön on:

- 1) pyydettävä tarjoajia päivittämään sähköiset luettelonsa, jotka on mukautettu puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan vaatimuksiin; tai
- 2) koottava jo toimitetuista sähköisistä luetteloista tiedot, joita tarvitaan puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan vaatimusten mukaisen tarjouksen muodostamiseksi; hankintayksikön on ilmoitettava tästä menettelystä tarjouspyynnössä.

Edellä 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa hankintayksikön on ennen tietojen kokoamista ilmoitettava tarjoajille menettelystä sekä päivä ja kellonaika, jolloin ne aikovat koota puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan tarjouksen muodostamiseksi vaadittavat tiedot sähköisistä luetteloista, ja annettava tarjoajille mahdollisuus kieltää tietojen kokoaminen. Hankintayksikön on varattava riittävä aika ilmoittamisen ja tietojen kokoamisen välille. Ennen puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan hankintapäätöksen tekemistä hankintayksikön on esitettävä kokoamansa tiedot tarjoajalle ja annettava sille tilaisuus oikaista kerätyt tiedot tai vahvistaa, ettei tällä tavoin muodostetussa tarjouksessa ole asiavirheitä.

Kun hankintayksikkö käyttää dynaamista hankintajärjestelmää, se voi vaatia, että tarjoukset on jätettävä sähköisen luettelon muodossa. Tällöin se voi tehdä dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä hankintoja 3 ja 4 momentissa säädetyllä tavalla. Edellytyksenä on,

että dynaamiseen hankintajärjestelmään osallistumista koskevaan hakemukseen on liitetty sähköinen luettelo, joka täyttää hankinta-asiakirjoissa asetetut sisältö- ja muotovaatimukset. Tarjoajille on annettava mahdollisuus täydentää tätä luetteloa dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävissä hankinnoissa 3 ja 4 momentissa säädetyllä tavalla.

54 §

Suunnittelukilpailu

Suunnittelukilpailun osallistujien määrää voidaan rajoittaa noudattamalla ennalta ilmoitettuja perusteita. Suunnittelukilpailuun on kuitenkin aina kutsuttava riittävä määrä osallistujia todellisen kilpailun varmistamiseksi. Suunnittelukilpailuun osallistumista ei saa rajoittaa alueellisella perusteella tai sillä perusteella, että osallistujien on oltava joko luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä.

Suunnittelukilpailun voittajan tai voittajien kanssa voidaan tehdä palveluhankintasopimus 40 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaisesti. Suunnittelukilpailua koskevassa ilmoituksessa on oltava tieto tällaisen palveluhankintasopimuksen tekemisestä.

Suunnittelukilpailuun sovelletaan, mitä 1, 2, 7 sekä 14—16 luvussa säädetään. Suunnittelukilpailuun sovelletaan lisäksi, mitä 62 §:ssä viestinnästä, 77 §:ssä alihankinnasta, 80—82 §:ssä poissulkemisesta, 91 ja 92 §:ssä ehdokkaiden ja tarjoajien oikeudellisesta muodosta ja ryhmittymänä tarjoamisesta sekä soveltuvin osin, mitä 83 §:ssä tarjoajien soveltuvuusvaatimuksista ja 93 §:ssä tarjouksen valinnasta säädetään.

55 §

Suunnittelukilpailun tuomaristo ja sen päätöksenteko

Suunnittelukilpailussa on oltava tuomaristo, jonka jäsenten on oltava kilpailuun osallistuvista riippumattomia luonnollisia henkilöitä. Jos suunnittelukilpailuun osallistuvilta vaaditaan tiettyä ammatillista pätevyyttä, vähintään kolmasosalla tuomariston jäsenistä on oltava sama tai vastaava pätevyys.

Tuomariston on oltava päätöksissään tai lausunnoissaan riippumaton. Osallistujien ehdotuksia on arvioitava nimettömästi ja yksinomaan suunnittelukilpailua koskevassa ilmoituksessa esitetyillä perusteilla. Nimettömyyden suojaa on noudatettava siihen saakka, kunnes tuomaristo on antanut lopullisen lausuntonsa tai päätöksensä.

Osallistujia voidaan tarvittaessa pyytää vastaamaan tuomariston pöytäkirjaan merkitsemiin kysymyksiin suunnitelmiin liittyvien näkökohtien selventämiseksi. Tuomariston ja osallistujien välisestä viestinnästä on laadittava yksityiskohtainen pöytäkirja. Tuomariston on tehtävä suunnitelmien arvioinnista lisäksi kaikkien jäsenten allekirjoittama pöytäkirja, johon tulee sisältyä suunnitelmien paremmuusjärjestys ja ansiot, tuomariston huomautukset sekä mahdolliset selventämistä vaativat seikat.

6 luku

Määräajat

56 §

Vähimmäismääräajat ja määräaikojen laskeminen

Hankintamenettelyn määräaikoja asetettaessa on otettava huomioon hankinnan laatu ja monitahoisuus sekä tarjousten laatimisen ja toimittamisen vaatima aika. Jos tarjousten tekeminen edellyttää toteutuspaikkaan tutustumista tai hankinta-asiakirjoja tukevien asiakirjojen tarkastelua paikalla, tarjousten vastaanottamisen määräajat on asetettava siten, että kaikki toimittajat saavat tarjousten laatimiseksi tarvitsemansa tiedot. Tällöin

tarjousaikojen on oltava pidempiä kuin 2—4 momentissa säädetty vähimmäismääräajat.

Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä, innovaatiokumppanuudessa ja dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisvaiheessa osallistumishakemuksen jättämiselle on varattava vähintään 30 päivää siitä päivästä, jona hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi. Avoimessa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 35 päivää siitä päivästä, jona hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi. Rajoitetussa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 30 päivää ja dynaamisessa hankintajärjestelmässä vähintään 10 päivää siitä päivästä, jona tarjoajia on kutsuttu jättämään tarjoukset. Neuvottelumenettelyssä ja innovaatiokumppanuudessa alustavia tarjouksia koskevan määräajan on oltava vähintään 30 päivää siitä päivästä, jona tarjoajia on kutsuttu jättämään tarjoukset.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja avoimen ja rajoitetun menettelyn, neuvottelumenettelyn ja innovaatiokumppanuuden tarjousten jättämisen määräaikoja voidaan lyhentää viidellä päivällä, jos hankintayksikkö hyväksyy tarjousten jättämisen sähköisessä muodossa 62 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Muut hankintayksiköt kuin valtion keskushallintoviranomaiset voivat asettaa rajoitetussa menettelyssä tarjousten vastaanottamisen määräajan hankintayksikön ja menettelyyn valittujen ehdokkaiden välisellä sopimuksella. Edellytyksenä on se, että asetettu määräaika on sama kaikille tarjoajille. Jos tarjousten vastaanottamisen määräajasta ei päästä sopimukseen, määräajan on oltava vähintään 10 päivää siitä päivästä, jona ehdokkaille lähetettiin kutsu toimittaa tarjoukset 70 §:n mukaisesti.

Hankintayksikön on pidennettävä tarjousten jättämisen määräaikoja sellaisiksi, että kaikki toimittajat saavat kaikki tarjouksen laatimiseksi tarvittavat tiedot, jos:

1) hankintayksikkö ei toimita toimittajalle sen pyytämiä lisätietoja viimeistään kuusi päivää tai 57 §:ssä tarkoitettussa nopeutetussa menettelyssä viimeistään neljä päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan päättymistä;

2) tarjouspyyntöön tai muihin hankinta-asiakirjoihin tehdään merkittäviä muutoksia.

Määräajan pidentämisen on oltava oikeassa suhteessa tietojen tai muutosten merkittävyyteen. Hankintayksikön ei tarvitse pidentää määräaikoja, jos 5 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja lisätietoja ei ole pyydetty hyvissä ajoin tai jos lisätiedoilla ei ole merkitystä tarjouksen valmistelun kannalta.

57 §

Nopeutettu menettely

Edellä 56 §:n 2 momentissa säädettyjä avoimen ja rajoitetun menettelyn sekä neuvottelumenettelyn määräaikoja voidaan lyhentää, jos määräaikojen noudattaminen on näissä menettelyissä hankintayksikön asianmukaisesti perusteleman kiireen vuoksi käytännössä mahdotonta. Tarjousajan on oltava kuitenkin avoimessa menettelyssä vähintään 15 päivää. Rajoitetussa menettelyssä ja neuvottelumenettelyssä osallistumishakemuksen jättämiselle on varattava vähintään 15 päivää. Tarjousajan on oltava rajoitetussa ja neuvottelumenettelyssä vähintään 10 päivää.

Tarjousaikaa voidaan lyhentää avoimessa menettelyssä vähintään 15 päivään ja rajoitetussa menettelyssä sekä neuvottelumenettelyssä vähintään 10 päivään, jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi ennakkoilmoituksen 61 §:ssä säädetyllä tavalla.

Velvollisuus ilmoittaa hankinnoista ja ilmoitusmenettely

58 §

Hankinnasta ilmoittaminen

Hankintayksikön on toimitettava julkaistavaksi seuraavat ilmoitukset:

- 1) hankintailmoitus EU-kynnysarvot ylittävästä hankinnasta;
- 2) sosiaali- ja terveystalveta ja sekä muita erityisiä palveluhankintoja koskeva ilmoitus liitteessä E tarkoitettuja palveluja koskevasta hankinnasta;
- 3) käyttöoikeussopimusta koskeva ilmoitus käyttöoikeussopimuksen hankintamenettelystä;
- 4) sosiaali- ja terveystalveta ja sekä muita erityisiä palveluja koskevia käyttöoikeussopimuksia koskeva ennakkoilmoitus liitteessä E tarkoitettuja palveluja koskevan käyttöoikeussopimuksen hankintamenettelystä;
- 5) suunnittelukilpailua koskeva ilmoitus suunnittelukilpailusta;
- 6) jälki-ilmoitus 1—4 kohdassa tarkoitetuista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista;
- 7) suunnittelukilpailun tuloksia koskeva ilmoitus 5 kohdassa tarkoitettusta suunnittelukilpailusta;
- 8) korjausilmoitus 1—5 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen kohdistuneista muutoksista;
- 9) hankintasopimuksen ja käyttöoikeussopimuksen muutoksia koskeva ilmoitus 136 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettusta muutoksesta.

Hankintayksikkö voi toimittaa julkaistavaksi ennakkoilmoituksen ja suorahankintailmoituksen 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettusta hankinnasta ja käyttöoikeussopimuksesta.

Hankintayksikkö voi toimittaa julkaistavaksi yleisen avoimuusilmoituksen siitä, että sen määräysvallassa oleva yksikkö aikoo harjoittaa liiketoimintaa muiden kuin siihen määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden kanssa tai että hankintayksiköiden 16 §:ssä tarkoitettun yhteistyön piiriin kuluvia palveluja aiotaan tarjota muille kuin yhteistyöhön osallistuvilla hankintayksiköille. Ilmoituksessa on oltava vähintään hankintayksikön tai yksiköiden ja sidosyksikön yksilöintitiedot, kuvaus sidosyksikön liiketoiminnan tai yhteistyön piiriin kuuluvien palvelujen luonteesta, muille kuin määräysvaltaa käyttäville hankintayksiköille suunnatun liiketoiminnan arvioitu osuus, tiedot markkinaehtoista vastaavaa toimintaa koskevien vastausten tekemisen vähimmäismääräajasta sekä osoite, johon vastaukset on toimitettava.

Avoimessa menettelyssä hankintailmoitus toimii pyyntönä lähettää tarjous ilmoituksessa ja muissa hankinta-asiakirjoissa määritellyllä tavalla. Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja innovaatiokumppanuudessa hankintailmoitus toimii pyyntönä lähettää osallistumishakemus ilmoituksessa ja muissa hankinta-asiakirjoissa määritellyllä tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut hankintasopimuksia koskevat jälki-ilmoitukset on toimitettava julkaistavaksi 30 päivän kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä, dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvan hankintasopimuksen tekemisestä tai puitejärjestelyä koskevan päätöksen tekemisestä. Edellä 1 momentissa tarkoitettut suunnittelukilpailun tuloksia koskevat ilmoitukset on toimitettava julkaistavaksi 30 päivän kuluessa suunnittelukilpailun päättymisestä. Käyttöoikeussopimuksia koskevat jälki-ilmoitukset on toimitettava julkaistavaksi 48 päivän kuluessa käyttöoikeussopimuksen tekemisestä. Jälki-ilmoitusvelvoite ei koske puitejärjestelyn perusteella tehtäviä yksittäisiä hankintasopimuksia. Hankintayksikön tulee toimittaa jälki-ilmoitus myös hankinnan keskeyttämisestä. Il-

moituksesta tulee käydä ilmi perusteet hankinnan keskeyttämiselle. Jälki-ilmoitusvelvollisuus koskee myös hankintoja, joista on julkaistu pelkästään ennakkoilmoitus eikä lainkaan hankintailmoitusta.

59 §

Velvollisuus käyttää EU-vakiolomakkeita ja yhteistä viitenimikkeistöä (CPV)

Edellä 58 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 842/2011 kumoamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1986, jäljempänä *vakiolomakeasetus*, vahvistettuja vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksissa on oltava hankintadirektiivin liitteessä V esitetyt tiedot.

Hankintojen määrittelyssä on käytettävä 4 §:n 15 kohdassa tarkoitettua yhteistä hankintanimikkeistöä (CPV).

60 §

Hankintailmoitusten julkaiseminen

Seuraavat 58 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset on toimitettava julkaistavaksi sähköisesti internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi käyttäen niille 59 §:n 1 momentissa tarkoitettuja vakiolomakkeita:

- 1) EU-hankintailmoitus;
- 2) sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä muita erityisiä palveluhankintoja koskeva ilmoitus;
- 3) käyttöoikeussopimuksia koskeva ilmoitus;
- 4) sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä muita erityisiä palveluja koskevia käyttöoikeussopimuksia koskeva ennakkoilmoitus liitteessä E tarkoitettuja palveluja koskevasta käyttöoikeussopimuksesta;
- 5) sopimusmuutoksia koskeva ilmoitus;
- 6) korjausilmoitus;
- 7) 1—4 kohtaa koskeva jälki-ilmoitus.

Seuraavat 58 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset voidaan toimittaa julkaistavaksi sähköisesti internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi käyttäen niille 59 §:n 1 momentissa tarkoitettuja vakiolomakkeita:

- 1) ennakkoilmoitus;
- 2) suora hankintaa koskeva ilmoitus;
- 3) yleinen avoimuusilmoitus 58 §:n 3 momentissa tarkoitettua sidosryhmien tai yhteistyöhön osallistuvien hankintayksiköiden liiketoiminnan harjoittamisesta.

Muut vakiolomakeasetuksella vahvistetut EU-ilmoitukset tulee täyttää suoraan Euroopan unionin virallisten julkaisujen toimiston ylläpitämällä internet-sivuilla osoitteessa <http://simap.europa.eu/enotices/> Euroopan komission vahvistamia vakiolomakkeita käyttäen. Ilmoituksista on toimitettava tilastointia varten kopio työ- ja elinkeinoministeriön ilmoittamalle taholle.

Hankintayksikön on pyydettäessä osoitettava, minä päivänä ilmoitukset on lähetetty julkaistaviksi. Tässä pykälässä tarkoitetut ja internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi julkaistavaksi toimitetut ilmoitukset toimitetaan edelleen Euroopan unionin julkaisutoimistolle.

Hankintayksikkö voi julkaista hankintailmoituksen tai sen sisältämiä tietoja myös muussa tarkoituksenmukaisessa tiedotusvälineessä, kuten sanoma- tai ammattilehdessä taikka omilla internet-sivuillaan. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja ilmoituksia ja niiden sisältämiä tietoja ei saa julkaista muualla ennen kuin ne on julkaistu ensin Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja tämän jälkeen internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

set.fi. Edellä 3 momentissa tarkoitettuja ilmoituksia ja niiden sisältämiä tietoja ei saa julkaista ennen kuin ne on julkaistu ensin Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Työ- ja elinkeinoministeriön on ylläpidettävä sähköistä järjestelmää, josta hankintayksikkö saa tiedon ilmoituksen julkaisemisesta ja julkaisemisen ajankohdasta osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

Muulla julkaistuissa ilmoituksissa ei saa olla muita tietoja kuin internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi julkaistuissa ilmoituksissa.

61 §

Ennakkoilmoitus

Hankintayksikkö voi julkaista ennakkoilmoituksen yhdestä tai useammasta seuraavien kuukausien aikana toteutettavasta hankinnasta, joiden ennakoitu arvo on vähintään EU-kynnyksarvon suuruinen.

Ennakkoilmoitus on toimitettava julkaistavaksi vähintään 35 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä. Liitteessä E tarkoitettuja palveluhankintoja koskevista hankintasopimuksista ennakkoilmoituksen voi kuitenkin toimittaa julkaitavaksi yli 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä. Ennakkoilmoituksessa on annettava ennakkoilmoituksen tekohetkellä hankintayksikön tiedossa olevat ja 59 §:ssä tarkoitettua vakiolomakkeessa edellytetyt tiedot.

8 luku

Tietojenvaihto

62 §

Sähköinen tietojenvaihto hankintamenettelyssä

Tarjoukset ja osallistumishakemukset sekä muu hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto on toimitettava sähköistä muotoa käyttäen. Sähköisessä muodossa tapahtuvassa viestinnässä käytettävien välineiden ja laitteiden sekä niiden teknisten ominaisuuksien on oltava syrjimättömiä, yleisesti saatavilla ja yhteentoimivia yleisesti käytössä olevien tietojenviestintätekniikoiden tuotteiden kanssa, eivätkä ne saa rajoittaa toimittajien mahdollisuuksia osallistua hankintamenettelyyn. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa tietojenvaihtoa koskevista mahdollisista vaatimuksista.

Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto voidaan toimittaa postitse tai muulla soveltuvalla toimitustavalla taikka näiden ja sähköisten välineiden yhdistelmänä, jos:

- 1) hankinnan erityisluonteen vuoksi sähköisten viestintämuotojen käyttö edellyttää erikoisvälineitä, -laitteita tai tiedostomuotoja, joita ei ole yleisesti saatavilla tai joita yleisesti saatavilla olevat sovellukset eivät tue;
- 2) tarjousten tekemisessä käytetty sovellus käyttää tiedostomuotoja, joita ei voida käsitellä millään muulla avoimella tai yleisesti saatavilla olevalla sovelluksella tai jota tarjoaja ei voi sovellusten lisensointiin liittyvistä syistä antaa hankintayksikön saataville latausta tai etäkäyttöä varten;
- 3) sähköisen viestintämuodon käyttö edellyttää erikoislaitteita, joita ei ole yleisesti hankintayksikön saatavilla;
- 4) hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä vaaditaan toimittamaan fyysinen malli tai pienoismalli, jota ei voida toimittaa sähköisesti;
- 5) muiden kuin sähköisten viestintämuotojen käyttö on tarpeen sähköisten viestintämuotojen turvallisuuden loukkauksen vuoksi;

6) muiden kuin sähköisten viestintämuotojen käyttö on tarpeen hankintamenettelyssä käsiteltävien tietojen erityisen arkaluonteisuuden suojaamiseksi, eikä suojaamista voida riittävällä tavalla varmistaa käyttämällä sähköisiä välineitä ja laitteita, jotka ovat toimittajien yleisesti saatavilla tai jotka voidaan saattaa näiden saataville 63 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Hankintayksikön, joka toimittaa hankintamenettelyn tietojenvaihdon muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja sähköisiä viestintävälineitä käyttäen, on esitettävä syyt sille 123 §:ssä tarkoitetussa hankintapäätöksessä tai 124 §:ssä tarkoitetussa hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Hankintayksikkö voi 1 momentissa säädetyn estämättä toimittaa hankintamenettelyyn liittyvän tietojenvaihdon suullisesti edellyttäen, että suullisen viestinnän sisältö dokumentoidaan riittävällä tavalla. Tarjouspyyntöjä ja muita hankinta-asiakirjoja, osallistumishakemuksia ja tarjouksia ei kuitenkaan saa toimittaa tai vaatia toimittamaan suullisessa muodossa. Erityisesti sellainen suullinen viestintä tarjoajien kanssa, joka saattaa vaikuttaa merkittävästi tarjousten sisältöön ja arviointiin, on dokumentoitava riittävästi ja asianmukaisin välinein.

63 §

Sähköinen tietojenvaihto erityistapauksissa

Hankintayksikkö voi 62 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä toimittaa hankintamenettelyyn liittyvän tietojenvaihdon sellaisilla sähköisillä välineillä ja laitteilla, jotka eivät ole yleisesti saatavilla edellyttäen, että hankintayksikkö tarjoaa näiden välineiden kautta ehdokkaille ja tarjoajille mahdollisuuden osallistua hankintamenettelyyn seuraavilla tavoilla:

1) hankintayksikkö antaa viestintävälineet ja -laitteet vapaasti, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville sähköisessä muodossa hankintailmoituksen julkaisupäivästä; ilmoituksessa on mainittava internet-osoite, josta kyseiset välineet ja laitteet ovat saatavilla;

2) hankintayksikkö varmistaa, että ne ehdokkaat tai tarjoajat, joilla ei itsestään johtumattomista syistä ole pääsyä kyseisiin välineisiin ja laitteisiin tai jotka eivät itsestään johtumattomista syistä voi saada niitä asiaankuuluvassa määräajassa, voivat osallistua hankintamenettelyyn käyttämällä väliaikaisia ja yleisessä tietoverkossa maksutta saataville asetettuja tunnistevälineitä; tai

3) hankintayksikkö tarjoaa vaihtoehtoisen kanavan tarjousten sähköistä toimittamista varten.

64 §

Tietoturvallisuus

Hankintamenettelyyn liittyvässä tietojenvaihdossa ja tietojen tallentamisessa on varmistettava, että tietojen eheys sekä osallistumishakemusten ja tarjousten luottamuksellisuus säilyy. Hankintayksikön on varmistettava, ettei tarjousten tai osallistumishakemusten sisältö paljastu ennen tarjousten tai osallistumishakemusten esittämiseksi asetetun määräajan päättymistä.

Hankintayksikön on määritettävä turvallisuustaso, joka sähköisiltä viestintämuodoilta vaaditaan hankintamenettelyn eri vaiheissa. Turvallisuustason on oltava oikeassa suhteessa kuhunkin vaiheeseen liittyviin riskeihin.

Hankintamenettelyssä ja suunnittelukilpailussa toimitettavien osallistumishakemusten, tarjousten sekä suunnitelmien sähköiseen vastaanottamiseen käytettävien välineiden ja laitteiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- 1) tarjousten ja osallistumishakemusten sähköiseen toimittamiseen tarvittavat eritel-
mät mukaan lukien salausta ja aikaleimausta koskevat tiedot ovat tarjoajien ja ehdokkai-
den käytettävissä;
- 2) tarjousten, osallistumishakemusten sekä lähetettyjen suunnitelmien täsmällinen jät-
töpäivämäärä ja -aika ovat tarkasti määriteltävissä;
- 3) sähköisesti toimitettuihin tietoihin ei ole pääsyä ennen tietojen toimittamiselle vara-
tun määräajan päättymistä;
- 4) ainoastaan hankintayksikön nimeämä henkilö voi vahvistaa tai muuttaa vastaanotet-
tujen tietojen avaamista koskevia päivämääriä;
- 5) ainoastaan hankintayksikön nimeämä henkilö voi päästä kaikkiin toimitettuihin tie-
toihin tai osaan niistä hankintamenettelyn tai suunnittelukilpailun eri vaiheissa;
- 6) ainoastaan hankintayksikön nimeämä henkilö voi sallia pääsyn vasta määrätyn päi-
vämäärän jälkeen toimitettuihin tietoihin;
- 7) vaatimusten mukaisesti vastaanotettuihin ja avattuihin tietoihin on pääsy ainoastaan
niihin perehtymiseen nimetyillä;
- 8) 3—7 kohdassa säädettyjen ehtojen rikkominen on selkeästi havaittavissa.

9 luku

Hankinnan valmistelu, tarjouspyyntö ja hankinnan kohteen kuvaus

65 §

Markkinakartoitus

Ennen hankintamenettelyn aloittamista hankintayksikkö voi tehdä markkinakartoituk-
sen hankinnan valmistelua varten ja antaa tietoa toimittajille tulevaa hankintaa koskevista
suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan.

Markkinakartoituksessa hankintayksikkö voi käyttää riippumattomia asiantuntijoita,
muuta viranomaisia tai toimittajia. Näiden tahojen neuvoja voidaan käyttää apuna hankin-
tamenettelyn suunnittelussa ja toteuttamisessa, mutta neuvojen käyttäminen ei kuitenkaan
saa johtaa kilpailun vääristymiseen eikä 3 §:ssä tarkoitettujen syrjimättömyyden ja avoi-
muuden periaatteiden vastaiseen menettelyyn.

66 §

Ehdokkaan tai tarjoajan osallistuminen hankinnan valmisteluun

Jos ehdokas, tarjoaja tai tarjoajaan liittyvä yritys on osallistunut hankinnan valmiste-
luun, on hankintayksikön varmistettava, että tämä ei vääristä kilpailua.

67 §

Tarjouspyyntö

Tarjouspyyntö, neuvottelukutsu ja niiden liitteet on laadittava niin selviksi, että niiden
perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia.

Jos tarjouspyyntö ja hankintailmoitus eroavat sisällöltään, noudatetaan hankintailmoi-
tusta.

68 §

Tarjouspyynnön sisältö

Tarjouspyynnössä, hankintailmoituksessa, ehdokkaille osoitetussa kutsussa tai niiden
liitteissä on oltava:

- 1) hankinnan kohteen määrittely tai hankekuvaus sekä hankinnan kohteeseen liittyvät muut laatuvaatimukset;
- 2) viittaus julkaistuu hankintailmoitukseen;
- 3) määräaika tarjousten tekemiselle;
- 4) osoite, johon tarjoukset on toimitettava;
- 5) kieli tai kielet, joilla tarjoukset on laadittava;
- 6) tarjousasiakirjojen esittämistä ja muotoa koskevat muut vaatimukset;
- 7) kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä neuvottelujen alkamispäivä sekä neuvotteluissa käytettävä kieli tai kielet;
- 8) ehdokkaiden tai tarjoajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä soveltuvuutta ja ammatillista pätevyyttä koskevat ja muut vaatimukset sekä pyyntö täydentää yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja ja luettelo asiakirjoista, joita ehdokkaan tai tarjoajan sekä tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan on soveltuvuuden arviointia varten toimitettava;
- 9) kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet ja niiden suhteellinen painotus, kohtuullinen vaihteluväli tai poikkeuksellisisissa tapauksissa vertailuperusteiden tärkeysjärjestys;
- 10) tarjousten voimassaoloaika;
- 11) keskeiset sopimusehdot;
- 12) muut tiedot, joilla on olennaista merkitystä hankintamenettelyssä ja tarjousten tekemisessä.

69 §

Tarjouspyynnön ja muiden hankinta-asiakirjojen asettaminen ehdokkaiden ja tarjoajien saataville

Hankintayksikön on asetettava tarjouspyyntö, neuvottelukutsu ja niiden liitteet sekä muut hankinta-asiakirjat ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville sähköisessä muodossa. Hankinta-asiakirjat on asetettava saataville siitä päivästä, jona hankintailmoitus on julkaistu. Ilmoituksessa on mainittava internet-osoite, jossa tarjouspyyntö ja muut hankinta-asiakirjat ovat saatavilla sähköisessä muodossa.

Jos joitakin 1 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja ei voida asettaa ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan sähköisessä muodossa saataville 62 §:n 2 momentin 1—5 kohdassa säädetystä syystä, hankintayksikkö voi ilmoittaa hankintailmoituksessa, että kyseiset asiakirjat toimitetaan muulla tavoin kuin sähköisessä muodossa. Tällaisessa tapauksessa tarjousten jättämisen määräaika on pidennettävä viidellä päivällä lukuun ottamatta 57 §:ssä tarkoitettuja asianmukaisesti perusteltuja kiireellisiä tapauksia.

Jos joitakin 1 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja ei voida asettaa ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan sähköisessä muodossa saataville tietojen luottamuksellisuuden suojaamiseksi, hankintayksikön on asetettava hankintailmoituksessa tietojen luottamuksellisuuden suojaamista koskevat vaatimukset ja ilmoitettava, miten asiakirjoihin voi tutustua. Tällaisessa tapauksessa tarjousten jättämisen määräaika on pidennettävä viidellä päivällä lukuun ottamatta 57 §:ssä tarkoitettuja asianmukaisesti perusteltuja kiireellisiä tapauksia.

Hankintayksikön on toimitettava 1 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin liittyvät lisätiedot viimeistään kuusi päivää tai 57 §:ssä tarkoitettussa nopeutetussa menettelyssä viimeistään neljä päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan päättymistä, jos lisätiedot on pyydetty riittävän ajoissa.

70 §

Ehdokkaille osoitettu kutsu

Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja innovaatiokumppanuudessa hankintayksikön on kutsuttava yhtäaikaaisesti ja kirjallisesti valitut ehdokkaat jättämään tarjouksensa tai osallistumaan neuvotteluihin. Kutsussa on mainittava internet-osoite, jossa tarjouspyyntö ja muut hankinta-asiakirjat on asetettu saataville sähköisessä muodossa. Jos asiakirjoja ei ole asetettu sähköisessä muodossa saataville, kutsuun on liitettävä tarjouspyyntö ja muut hankinta-asiakirjat.

71 §

Hankinnan kohteen kuvaus

Hankinnan kohdetta kuvaavat määritelmät sekä niihin mahdollisesti sisältyvät tekniset eritelmät on esitettävä hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä, neuvottelukutsussa tai näiden liitteissä ja niissä on vahvistettava rakennusurakoilta, palveluilta tai tavaroilta vaadittavat ominaisuudet. Määritelmien on mahdollistettava tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun, eivätkä ne saa perusteettomasti rajoittaa kilpailua julkisissa hankinnoissa. Kun hankinnan kohde on tarkoitettu luonnollisten henkilöiden käyttöön, on asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta hankinnan kohde määriteltävä siten, että otetaan huomioon esteettömyys vammaisille käyttäjille sekä kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu. Hankinnan kohde on määriteltävä viittaamalla muualla lainsäädännössä tai Euroopan unionin säädöksellä pakollisiksi säädettyihin esteettömyysvaatimuksiin.

Hankinnan kohdetta kuvaavat määritelmät on laadittava:

1) sellaisten suorituskyyä koskevien tai toiminnallisten vaatimusten perusteella, jotka ovat riittävän täsmällisiä, jotta tarjoajat pystyvät määrittämään hankinnan kohteen ja hankintayksiköt pystyvät tekemään hankintasopimuksen;

2) viittaamalla hankinnan kohdetta kuvaaviin määritelmiin sekä kansallisiin standardeihin, joilla saatetaan voimaan eurooppalaisia standardeja, eurooppalaisiin teknisiin arviointeihin, yhteisiin teknisiin eritelmiin, kansainvälisiin standardeihin, muihin eurooppalaisten standardointielinten laatimiin teknisiin viitejärjestelmiin, tai jos näitä ei ole, kansallisiin standardeihin, kansallisiin teknisiin hyväksyntöihin tai kansallisiin rakennusurakoiden suunnitteluun, laskentaan ja toteuttamiseen sekä tavaroiden käyttöön liittyviin teknisiin määritelmiin. Jokaiseen viittaukseen on liitettävä ilmaisu "tai vastaava";

3) 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten perusteella ja viittaamalla näiden vaatimusten mukaisuutta koskevana olettamana 2 kohdassa tarkoitettuihin määritelmiin; taikka

4) viittaamalla 2 kohdassa tarkoitettuihin määritelmiin tiettyjen ominaisuuksien osalta ja 1 kohdassa tarkoitettuihin vaatimuksiin muiden ominaisuuksien osalta.

Hankinnan kohdetta kuvaavassa määritelmässä ei saa mainita tiettyä valmistajaa tai tiettyä alkuperää olevia tavaroita, eikä siinä myöskään saa viitata tavaramerkkiin, patenttiin, tuotetyyppiin, alkuperään, erityiseen menetelmään, joka on ominainen tietyn tarjoajan tavaroille, palveluille tai tuotantoon siten, että viittaus suosii tai syrjii tiettyjä tarjoajia tai tavaroita. Tällainen viittaus on poikkeuksellisesti sallittu vain, jos hankintasopimuksen kohdetta ei ole mahdollista riittävän täsmällisesti ja selvästi kuvata muutoin. Viittaukseen on tällöin liitettävä ilmaisu "tai vastaava".

72 §

Merkkien käyttö hankinnan kohteen kuvauksessa

Hankintayksikkö voi hankinnan kohteen kuvauksessa, tarjouspyynnössä esitettyjen kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteissa tai sopimuksen toteuttamisen ehdoissa vaatia

tiettyä merkkiä näytöksi siitä, että hankinnan kohde vastaa vaadittuja ympäristöominaisuuksia, sosiaalisia ominaisuuksia tai muita ominaisuuksia. Edellytyksenä tietyn merkin vaatimiselle on, että kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

1) merkille asetetut vaatimukset koskevat ainoastaan perusteita, jotka liittyvät hankinnan kohteeseen ja soveltuvat hankinnan kohteena olevien rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksien määrittelymiseen;

2) merkille asetetut vaatimukset perustuvat puolueettomasti todennettavissa oleviin ja syrjimättömiin perusteisiin;

3) merkit vahvistetaan avoimessa menettelyssä, johon viranomaiset, kuluttajat, työmarkkinaosapuolet, valmistajat, kaupan edustajat ja valtioista riippumattomat organisaatiot sekä muut asiaankuuluvat sidosryhmät voivat osallistua;

4) kaikkien asianomaisten osapuolten on mahdollista saada merkki;

5) merkille asetetut vaatimukset laatii kolmas osapuoli, johon merkkiä hakeva toimittaja ei voi käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa.

Jos hankintayksikkö ei edellytä hankinnan kohteen täyttävän kaikkia merkille asetettuja vaatimuksia tai merkkiin sisältyy vaatimuksia, jotka eivät liity hankinnan kohteeseen, sen on ilmoitettava ne hankinnan kohteeseen liittyvät ja merkille asetetut vaatimukset, joihin viitataan. Erityistä merkkiä vaativan hankintayksikön on hyväksyttävä kaikki merkit, joilla varmistetaan, että hankinnan kohde täyttää vastaavat merkille asetetut vaatimukset.

Jos tarjoajalla ei todistettavasti ole ollut mahdollisuutta saada hankintayksikön ilmoittamaa erityistä merkkiä tai vastaavaa merkkiä asetettujen määräaikojen kuluessa syistä, jotka eivät johdu kyseisestä tarjoajasta, hankintayksikön on hyväksyttävä muita asianmukaisia todistuskeinoja. Tällaisia todistuskeinoja ovat valmistajan tekniset asiakirjat, edellyttäen, että asianomainen tarjoaja todistaa, että sen toimittamat rakennusurakat, tavarat tai palvelut täyttävät tietyille merkille asetetut vaatimukset tai hankintayksikön ilmoittamat tietyt vaatimukset.

73 §

Testausraportit, sertifikaatit ja muu tekninen selvitys

Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat esittävät vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen testausraportin tai todistuksen näyttönä siitä, että tarjous täyttää hankinnan kohteen kuvauksessa asetetut vaatimukset tai perusteet ja että se on tarjouspyynnössä esitettyjen kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteiden tai sopimuksen toteuttamisen ehtojen mukainen. Jos hankintayksikkö vaatii erityisen arviointilaitoksen antaman todistuksen esittämistä, sen on myös hyväksyttävä vastaavien muiden arviointilaitosten antamat todistukset.

Hankintayksikön on hyväksyttävä valmistajan muu kuin 1 momentissa tarkoitettu asianmukainen näyttö, jos 1 momentissa tarkoitettu testausraportti tai todistus ei ole ollut asianomaisen tarjoajan käytettävissä eikä tarjoajalla ole ollut mahdollisuutta saada sitä asetettujen määräaikojen kuluessa. Edellytyksenä on kuitenkin, että käyttömahdollisuuden puuttuminen ei johdu asianomaisesta tarjoajasta. Tarjoajan tulee lisäksi todistaa, että sen toimittamat rakennusurakat, tavarat tai palvelut täyttävät hankinnan kohteen kuvauksessa edellytetyt vaatimukset tai perusteet, tarjouspyynnössä esitettyjen kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet tai sopimuksen toteuttamisen ehdot.

Jos hankintayksikkö määrittelee hankinnan kohteen 71 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, se ei saa hylätä tarjousta tavaroista, palveluista tai rakennusurakoista, jotka ovat kansallisesti voimaan saatetun eurooppalaisen standardin, eurooppalaisen teknisen hyväksynnän, yhteisen teknisen eritelmän, kansainvälisen standardin tai eurooppalaisen standardointielimen laatiman teknisen viitejärjestelmän mukaisia. Edellytyksenä on, että nämä eritelmät koskevat hankintayksikön asettamia suorituskysyksiä koskevia tai

toiminnallisia vaatimuksia. Tarjoajan on osoitettava tarjouksessaan, että standardin mukainen tavara, palvelu tai urakka täyttää hankintayksikön asettamat vaatimukset.

Jos hankintayksikkö määrittelee hankinnan kohteen 71 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, hankintayksikkö ei saa hylätä tarjousta tarjouspyyntöä vastaamattomana, jos tarjoaja osoittaa tarjouksessaan jollakin asianmukaisella tavalla, että sen tarjoama tavara, palvelu tai urakka täyttää hankinnan kohteen kuvauksessa määritellyt vaatimukset viitattuja eritelmiä, standardeja, arviointoja, hyväksyntöjä tai viitejärjestelmiä vastaavalla tavalla.

74 §

Tarjouksen ja osallistumishakemuksen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Tarjoajan tulee tarjouksessaan osoittaa tarjoamansa tavaran, palvelun tai rakennusurakan olevan tarjouspyynnössä ja muissa hankinta-asiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukainen. Hankintayksikön on suljettava tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaamattomat tarjoukset tarjouskilpailusta.

Jos tarjouksessa tai osallistumishakemuksessa olevat tiedot tai asiakirjat ovat puutteellisia tai virheellisiä taikka jotkut asiakirjat tai tiedot puuttuvat, hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa tai ehdokasta toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään tietoja tai asiakirjoja hankintayksikön asettamassa määräajassa. Edellytyksenä on, että menettelyssä noudatetaan 3 §:ssä säädettyjä periaatteita.

75 §

Hankintasopimuksen jakaminen osiin

Hankintayksikkö voi tehdä hankintasopimuksen erillisinä osina ja määritellä kyseisten osien koon ja kohteen. Jos hankintayksikkö ei jaa hankintasopimusta osiin, sen on esitettävä jakamatta jättämisen syyt hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa, voiko tarjouksen antaa yhdestä, useammasta vai kaikista osista. Jos tarjouksia voi antaa useammasta tai kaikista osista, hankintayksikkö voi rajoittaa niiden osien määrää, joihin saman tarjoajan tarjous voi tulla valituksi. Tällöin hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa niiden osien enimmäismäärä, joihin saman tarjoajan tarjous voi tulla valituksi. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä säännöt, joita se soveltaa ratkaistessaan, mihin osaan tarjoajan tarjous tulee valituksi, jos tarjoajan tarjous tulisi valituksi hankintailmoituksessa ilmoitettua enimmäismäärää useampaan osaan.

Hankintayksikkö voi yhdistää useampia osia tai kaikki osat samaan hankintasopimukseen. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa, mitkä osat tai osien ryhmät se voi yhdistää.

76 §

Vaihtoehtoiset ja rinnakkaiset tarjoukset

Hankintayksikkö voi hyväksyä vaihtoehtoisia tarjouksia, jos vaihtoehtoisten tarjousten esittäminen on ilmoitettu sallituksi hankintailmoituksessa. Lisäksi tulee ilmoittaa, onko sallittua tarjota ainoastaan vaihtoehtoa. Hankintayksikkö voi myös vaatia, että tarjoajat esittävät vaihtoehtoja. Vaihtoehtojen tulee liittyä hankintasopimuksen kohteeseen. Hankintayksikön on varmistettava, että 93 §:ssä tarkoitettuja perusteita voidaan soveltaa vaihtoehtoisiin tarjouksiin ja muihin tarjouksiin.

Vaihtoehtoisen tarjouksen tulee täyttää tarjouspyynnössä ja muissa hankinta-asiakirjoissa esitetyt hankinnan kohteelta edellytetyt vähimmäisvaatimukset sekä vaatimukset

vaihtoehtojen esittämiselle. Jos hankintayksikkö on ilmoittanut hyväksyvänsä vaihtoehtojen tarjousten esittämisen, vaihtoehtoa ei saa hylätä yksinomaan sillä perusteella, että se johtaisi tavarahankinnan sijasta palveluhankintaan tai palveluhankinnan sijasta tavarahankintaan.

Hankintayksikkö voi kieltää toimittajia tekemästä usean rinnakkaisen tarjouksen, jos tämä on etukäteen ilmoitettu tarjouspyynnössä.

77 §

Alihankinta

Hankintayksikkö voi vaatia tarjoajia ilmoittamaan tarjouksessaan, minkä osan sopimuksista se aikoo antaa alihankintana kolmansille, sekä ehdotetut alihankkijat. Tällainen ilmoitus ei rajoita pääasiallisen tarjoajan vastuuta hankinnan toteuttamisesta.

Rakennusurakoissa ja sellaisissa palveluhankinnoissa, jotka suoritetaan hankintayksikön välittömässä valvonnassa olevissa tiloissa, hankintayksikön on velvoitettava viimeistään hankintasopimuksen toteuttamisen alkaessa valittua tarjoajaa ilmoittamaan sellaisten alihankkijoiden nimet, yhteystiedot ja lailliset edustajat, jotka osallistuvat rakennusurakkaan tai palveluhankintaan, jos ne ovat kyseisenä ajankohtana tiedossa. Valitun tarjoajan on ilmoitettava hankintasopimuksen voimassaoloaikana myös muutokset tällaisissa alihankkijoissaan sekä muutokset edellä mainittuihin tietoihin.

Hankintayksikkö voi laajentaa 2 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvoitteen:

- 1) muihin kuin 2 momentissa tarkoitettuihin hankintasopimuksiin; sekä
- 2) pidemmälle alihankintaketjuun.

Hankintayksikkö voi rakennusurakka- ja palveluhankinnoissa sekä tavarahankintaan liittyvissä kokoamis- ja asennustöissä vaatia, että tarjoaja tai ryhmittymän jäsen itse toteuttaa tietyt kriittiset tehtävät.

78 §

Alihankkijoiden poissulkeminen

Hankintayksikkö voi 87—89 §:n mukaisesti tarkistaa, onko olemassa perusteita alihankkijoiden poissulkemiseksi 80 tai 81 §:n nojalla. Jos alihankkijaa koskee jokin pakollinen poissulkemisperuste, hankintayksikön on vaadittava, että tarjoaja korvaa alihankkijan. Jos alihankkijaa koskee jokin harkinnanvarainen poissulkemisperuste, hankintayksikkö voi vaatia alihankkijaa korvattavaksi toisella alihankkijalla.

10 luku

Ehdokkaiden ja tarjoajien valinta sekä tarjouksen valinta

79 §

Tarjousten ja tarjoajien tarkistaminen

Ennen tarjousten valintaa hankintayksikön on tarkistettava, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) tarjous on hankintailmoituksessa ja hankinta-asiakirjoissa asetettujen vaatimusten, ehtojen ja perusteiden mukainen;
- 2) tarjouksen on antanut tarjoaja, jota ei ole suljettu menettelyn ulkopuolelle 80 tai 81 §:n nojalla ja joka täyttää hankintayksikön asettamat 83 §:ssä tarkoitetut soveltuvuusvaatimukset.

Avoimessa menettelyssä hankintayksikkö voi tarkistaa tarjousten vaatimustenmukaisuuden ja vertailla tarjoukset ennen 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tarkistamista.

Hankintasopimusta ei kuitenkaan voida tehdä sellaisen tarjoajan kanssa, joka olisi tullut sulkea menettelystä 80 §:n nojalla tai joka ei täytä hankintayksikön asettamia soveltuvuusvaatimuksia.

Hankintayksikkö voi päättää olla tekemättä hankintasopimusta 93 §:ssä tarkoitettua kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen jättäneen tarjoajan kanssa, jos se on todennut, ettei tarjous ole 81 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisten velvoitteiden mukainen.

80 §

Pakolliset poissulkemisperusteet

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokas tai tarjoaja taikka sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu jostakin seuraavasta rikoksesta rangaistukseen:

1) rikoslain (39/1889) 16 luvun 13 §:ssä tarkoitettu lahjuksen antaminen, 16 luvun 14 §:ssä tarkoitettu törkeä lahjuksen antaminen, 16 luvun 14 a §:ssä tarkoitettu lahjuksen antaminen kansanedustajalle tai 16 luvun 14 b §:ssä tarkoitettu törkeä lahjuksen antaminen kansanedustajalle;

2) rikoslain 17 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu osallistuminen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan;

3) rikoslain 25 luvun 3 §:ssä tarkoitettu ihmiskauppa tai 25 luvun 3 a §:ssä tarkoitettu törkeä ihmiskauppa;

4) rikoslain 29 luvun 1 §:ssä tarkoitettu veropetos, 29 luvun 2 §:ssä tarkoitettu törkeä veropetos, 29 luvun 4 a §:ssä tarkoitettu työeläkevakuutusmaksupetos, 29 luvun 4 b §:ssä tarkoitettu törkeä työeläkevakuutusmaksupetos, 29 luvun 5 §:ssä tarkoitettu avustuspotos, 29 luvun 6 §:ssä tarkoitettu törkeä avustuspotos tai 29 luvun 7 §:ssä tarkoitettu avustuksen väärinkäyttö;

5) rikoslain 30 luvun 7 §:ssä tarkoitettu lahjominen elinkeinotoiminnassa, 30 luvun 7 a §:ssä tarkoitettu törkeä lahjominen elinkeinotoiminnassa, 30 luvun 8 §:ssä tarkoitettu lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa tai 30 luvun 8 a §:ssä tarkoitettu törkeä lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa;

6) rikoslain 32 luvun 6 §:ssä tarkoitettu rahanpesu, 32 luvun 7 §:ssä tarkoitettu törkeä rahanpesu, 32 luvun 8 §:ssä tarkoitettu salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi tai 32 luvun 9 §:ssä tarkoitettu tuottamuksellinen rahanpesu;

7) rikoslain 34 a luvun 1 §:ssä tarkoitettu terroristisessa tarkoituksessa tehty rikos, 34 a luvun 2 §:ssä tarkoitettu terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu, 34 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu terroristiryhmän johtaminen, 34 a luvun 4 §:ssä tarkoitettu terroristiryhmän toiminnan edistäminen, 34 a luvun 4 a §:ssä tarkoitettu koulutuksen antaminen terrorismirikoksen tekemistä varten, 34 a luvun 4 c §:ssä tarkoitettu värväys terrorismirikoksen tekemiseen tai 34 a luvun 5 §:ssä tarkoitettu terrorismin rahoittaminen.

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokkaan tai tarjoajan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rikoslain 47 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työturvallisuusrikoksesta, 47 luvun 2 §:ssä tarkoitettua työaika-suojelurikoksesta, 47 luvun 3 §:ssä tarkoitettua työsyrynnästä, 47 luvun 3 a §:ssä tarkoitettua kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, 47 luvun 5 §:ssä tarkoitettua työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamisesta tai 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä.

Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja myös muussa valtiossa 1 tai 2 momentissa mainittua rikosta vastaavasta rikoksesta annetun lainvoimaisen tuomion perusteella.

Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta myös ehdokas tai tarjoaja, joka on lainvoimaisella päätöksellä tai tuomiolla todettu laiminlyöneen velvollisuutensa maksaa Suomen tai sijoittautumismaansa veroja tai sosiaaliturvamaksuja. Edellä säädettyä ei kuitenkaan sovelleta, jos ehdokas tai tarjoaja on maksanut verot tai sosiaaliturvamaksut taikka sopinut sitovasta järjestelystä niiden maksamista varten.

Ehdokasta tai tarjoajaa ei saa sulkea tarjouskilpailusta, jos 1—3 momentissa tarkoitettua rikosta tai 4 momentissa tarkoitettua laiminlyöntiä koskevan lainvoimaisen tuomion antamisesta on kulunut yli viisi vuotta.

81 §

Harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet

Hankintayksikkö voi päätöksellään sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle ehdokkaan tai tarjoajan:

1) joka on konkurssissa tai purettavana tai keskeyttänyt liiketoimintansa taikka jonka velkoja on vahvistetulla akordilla, saneerausohjelmalla tai muussa vastaavassa lainsäädäntöön perustuvassa menettelyssä järjestelty;

2) jonka konkurssiin asettaminen tai purkaminen taikka muu 1 kohdassa tarkoitettu menettely on vireillä;

3) joka on ammattitoiminnassaan syylistynyt sen luotettavuuden kyseenalaistavaan vakavaan virheeseen, jonka hankintayksikkö voi näyttää toteen;

4) joka on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa Suomen tai sijoittautumismaansa veroja tai sosiaaliturvamaksuja ja jonka hankintayksikkö voi näyttää toteen muulla kuin lainvoimaisella päätöksellä tai tuomiolla;

5) joka on rikkonut Suomen tai Euroopan unionin lainsäädännön, työehtosopimusten taikka liitteessä C lueteltujen kansainvälisten sopimusten ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisia velvoitteita, ja hankintayksikkö voi näyttää rikkomuksen toteen;

6) joka on tehnyt muiden toimittajien kanssa sopimuksia, joilla pyritään vääristämään kilpailua, ja hankintayksikkö voi näyttää tämän toteen;

7) jonka eturistiriitaa hankintamenettelyssä ei voida tehokkaasti poistaa muilla toimenpiteillä;

8) jonka osallistuminen hankintamenettelyn valmisteluun on vääristänyt kilpailua, eikä vääristymää voida poistaa muilla vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä; ennen poissulkemista ehdokkaalle tai tarjoajalle on annettava mahdollisuus osoittaa, ettei sen osallistuminen hankinnan valmisteluun ole johtanut tasapuolisen ja syrjimättömän hankintamenettelyn vaarantumiseen;

9) jonka suorituksissa aikaisemmissa hankintasopimuksissa tai käyttöoikeussopimuksissa on ollut merkittäviä tai toistuvia puutteita jonkin keskeisen vaatimuksen toteuttamisessa; lisäedellytyksenä on, että puutteet ovat johtaneet kyseisen aikaisemman sopimuksen ennenaikaiseen irtisanomiseen, purkamiseen, vahingonkorvauksiin tai muihin vastaaviin sanktioihin;

10) joka on syylistynyt olennaisesti väärin tietojen antamiseen ilmoittaessaan hankintayksikölle tässä luvussa tarkoitettuja tietoja tai laiminlyönyt vaadittavien tietojen antamisen;

11) joka on pyrkinyt vaikuttamaan epäasianmukaisesti hankintayksikön päätöksentekoon, saamaan luottamuksellisia tietoja, joiden avulla se voi saada perustetonta etua hankintamenettelyssä tai tarkoituksellisesti antamaan harhaanjohtavia tietoja, jotka voivat vaikuttaa olennaisesti tarjoajan tai tarjouksen valintaa koskeviin päätöksiin.

Mitä 1 momentin 3, 5 ja 6 kohdassa säädetään ehdokkaasta ja tarjoajasta, sovelletaan myös, kun virheeseen tai rikkomukseen syyllistynyt tai velvollisuuden laiminlyönyt on ehdokkaan tai tarjoajan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö. Poissulkemista koskevassa harkinnassa voidaan ottaa huomioon muun muassa virheen, rikkomuksen tai laiminlyönnin vakavuus, yhteys hankinnan kohteeseen, kulunut aika sekä mahdolliset muut aiheutuneet seuraamukset.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa säädettyä ei sovelleta, jos ehdokas tai tarjoaja on maksanut verot tai sosiaaliturvamaksut taikka sopinut sitovasta järjestelystä niiden maksamista varten.

Ehdokasta tai tarjoajaa ei saa sulkea tarjouskilpailusta, jos 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta on kulunut yli kolme vuotta.

82 §

Ehdokkaan ja tarjoajan korjaavat toimenpiteet

Ehdokas tai tarjoaja voi esittää näyttöä luotettavuudestaan siitä huolimatta, että sitä rasisittaa 80 tai 81 §:ssä tarkoitettu poissulkemisperuste. Jos hankintayksikkö katsoo näytön ja luotettavuuden riittäväksi, se ei saa sulkea kyseistä ehdokasta tai tarjoajaa pois tarjouskilpailusta.

Ehdokas tai tarjoaja voi esittää 1 momentissa tarkoitettuna näyttönä selvitystä siitä, että ehdokas tai tarjoaja on maksanut tai sitoutunut maksamaan korvauksen kaikista vahingoista, joita rangaistavasta teosta, virheestä tai laiminlyönnistä on aiheutunut, selvittänyt tosiasiat ja olosuhteet kattavasti toimimalla aktiivisesti yhteistyössä tutkintaviranomaisten kanssa ja toteuttanut konkreettiset tekniset sekä organisaatioon ja henkilöstöön liittyvät toimenpiteet, joilla voidaan estää uudet rangaistavat teot, virheet tai laiminlyönnit.

Ehdokkaan tai tarjoajan toteuttamat korjaavat toimenpiteet on arvioitava ottaen huomioon rangaistavan teon, virheen tai laiminlyönnin vakavuus sekä niihin liittyvät olosuhteet.

83 §

Ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuutta koskevat vaatimukset

Hankintayksikkö voi asettaa ehdokkaiden tai tarjoajien rekisteröitymistä, taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä teknistä ja ammatillista pätevyyttä koskevia 84—86 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia. Vaatimuksista on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Vaatimusten tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja ne on suhteutettava hankinnan luonteeseen, käyttötarkoitukseen ja laajuuteen. Vaatimuksilla tulee voida asianmukaisesti varmistaa, että ehdokkaalla tai tarjoajalla on oikeus harjoittaa ammattitoimintaa ja että sillä on riittävät taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat sekä tekniset ja ammatilliset valmiudet toteuttaa kyseessä oleva hankintasopimus. Ehdokkaat tai tarjoajat, jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia, on suljettava tarjouskilpailusta.

84 §

Selvitys oikeudesta harjoittaa ammatti- tai elinkeinotoimintaa

Hankintayksikkö voi vaatia ehdokasta tai tarjoajaa osoittamaan sijoittautumismaansa lainsäädännön mukaisella:

- 1) rekisteriotteella, että tämä on rekisteröity ammatti- tai elinkeinorekisteriin;
- 2) valaheitoisella ilmoituksella tai todistuksella harjoittavansa elinkeinotoimintaa; tai
- 3) toimiluvalla tai järjestön jäsenyyttä koskevalla todistuksella olevansa oikeutettu palvelun tarjoamiseen sijoittautumismaassaan.

85 §

Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne

Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia, joilla varmistetaan, että ehdokkailla ja tarjoajilla on hankintasopimuksen toteuttamiseen tarvittavat taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat. Tätä varten hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia vähimmäisliikevaihdosta tai varojen ja velkojen välisestä suhteesta. Hankintayksikkö voi myös vaatia riittävää vastuuvakuutusta.

Ehdokkailta ja tarjoajilta vaadittava vuotuinen vähimmäisliikevaihto saa olla enintään kaksi kertaa hankintasopimuksen ennakoidun arvon suuruinen. Perustellusta syystä vähimmäisliikevaihtoa koskeva vaatimus voi olla korkeampi. Hankintayksikön on mainittava tällaista vaatimusta koskevat perustelut tarjouspyynnössä tai hankintapäätöksessä.

Jos hankinta on jaettu osiin 75 §:n mukaisesti, sovelletaan vähimmäisliikevaihtoa koskevaa vaatimusta kuhunkin osaan. Hankintayksikkö voi kuitenkin asettaa vähimmäisliikevaihtoa koskevan vaatimuksen osien ryhmille tapauksissa, joissa saman tarjoajan kanssa tehdään hankintasopimus useista samanaikaisesti toteutettavista osista.

Jos puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat tehdään 43 §:n 3 momentissa tarkoitetulla kilpailutuksella, 2 momentissa tarkoitettu vähimmäisliikevaihtoa koskeva vaatimus on asetettava samanaikaisesti toteutettavien hankintasopimusten ennakoidun enimmäisarvon perusteella tai jos tätä ei tiedetä, puitejärjestelyn ennakoidun arvon perusteella. Dynaamisessa hankintajärjestelmässä vuotuista vähimmäisliikevaihtoa koskeva vaatimus on asetettava järjestelmässä tehtävien sopimusten oletetun enimmäisarvon perusteella.

86 §

Tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys

Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia, joilla varmistetaan, että ehdokkailla ja tarjoajilla on tarvittavat henkilöstö- ja tekniset voimavarat ja kokemusta hankintasopimuksen toteuttamiseksi hankintayksikön edellyttämällä tasolla. Hankintayksikkö voi vaatia, että riittävä kokemus osoitetaan viittaamalla aiemmin toteutettuihin sopimuksiin.

Hankinnoissa, joiden kohteena on kokoonpano- tai asennustoimia edellyttäviä tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita, ehdokkaiden ja tarjoajien ammatillinen pätevyys palvelujen suorittamiseksi tai asennustoimien taikka rakennusurakan toteuttamiseksi voidaan arvioida ammattitaidon, kokemuksen ja luotettavuuden perusteella.

87 §

Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja

Hankintayksikön on vaadittava käytettäväksi yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa alustavana näyttönä siitä, että ehdokas tai tarjoaja täyttää seuraavat vaatimukset:

1) mikään 80 ja 81 §:ssä tarkoitetuista poissulkemisperusteista ei koske ehdokasta tai tarjoajaa;

2) ehdokas tai tarjoaja täyttää hankintayksikön asettamat 83 §:ssä tarkoitetut soveltuvuusvaatimukset.

Ehdokas tai tarjoaja voi käyttää samaa yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa useissa hankintamenettelyissä osoituksena 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täytymisestä edellyttäen, että ehdokas tai tarjoaja vahvistaa asiakirjan sisältämien tietojen olevan edelleen voimassa ja vastaavan hankintayksikön asettamia vaatimuksia.

Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja on laadittava sähköisesti käyttäen yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan vakiolomakkeen vahvistamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2016/7 vahvistettua vakiolomaketta.

Poissulkemisen edellytysten ja soveltuvuusvaatimusten täyttymisen selvittäminen

Ennen hankintasopimuksen tekemistä hankintayksikön on vaadittava valittua tarjoajaa toimittamaan ajantasaiset todistukset ja selvitykset sen tutkimiseksi, koskeeko sitä 80 §:ssä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste ja täytyvätkö hankintayksikön asettamat 83 §:ssä tarkoitettut soveltuvuusvaatimukset. Jos hankintayksikkö vetoaa 81 §:n 1 momentin 1, 2 tai 4 kohdassa tarkoitettuun harkinnanvaraiseen poissulkemisperusteeseen, sen on ennen hankintasopimuksen tekemistä vaadittava valittua tarjoajaa toimittamaan ajantasaiset todistukset ja selvitykset kyseisen harkinnanvaraisen poissulkemisperusteen olemassaolon tutkimiseksi.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös puitejärjestelyyn perustuviin ja dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtyihin hankintoihin, jos selvityksiä ei ole vaadittu tarjoajia puitejärjestelyyn tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksyttäessä. Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta puitejärjestelyyn perustuviin hankintoihin silloin, kun hankinta tehdään puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti ilman kilpailuttamista.

Hankintayksikkö voi myös milloin tahansa hankintamenettelyn aikana pyytää ehdokkaita ja tarjoajia toimittamaan kaikki tai osan 1 momentissa tarkoitetuista selvityksistä, jos se on tarpeen menettelyn asianmukaisen kulun varmistamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuksi näytöksi on hyväksyttävä 80 §:ssä tarkoitettujen pakollisten poissulkemisperusteiden osalta rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 8 momentissa ja 6 b §:ssä tarkoitettu ote rikosrekisteristä taikka ehdokkaan tai tarjoajan tai sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävän henkilön alkuperämaan tai sijoittautumismaan toimivaltaisen viranomaisen antama ote rikosrekisteristä. Rikosrekisteriote ei saa olla kahtatoista kuukautta vanhempi. Hankintayksikkö taikka ehdokas tai tarjoaja ei saa ottaa jäljennöstä rikosrekisteriotteesta eikä tallettaa sitä itselleen. Hankintayksikön on poissulkemisperusteiden selvittämisen jälkeen hävitettävä rikosrekisteriote tai palautettava se henkilölle, jota se koskee. Rikosrekisteristä ilmenviä tietoja ei saa ilmaista muille kuin sellaisille henkilöille, jotka välttämättä tarvitsevat niitä poissulkemisperusteiden selvittämiseksi. Jollei ehdokkaan tai tarjoajan sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi on hyväksyttävä ehdokkaan tai tarjoajan edustajan sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Näytöksi on 81 §:n 1 momentin 1, 2 sekä 4 kohdan osalta hyväksyttävä toimivaltaisen viranomaisen antama todistus. Jollei ehdokkaan tai tarjoajan sijoittautumismaassa anneta tällaisia todistuksia, näytöksi on hyväksyttävä ehdokkaan tai tarjoajan edustajan sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Näyttö ehdokkaan tai tarjoajan taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta voidaan antaa yhdellä tai useammalla liitteessä D luetellulla asiakirjalla. Jos ehdokas tai tarjoaja ei hyväksyttävästä syystä voi toimittaa hankintayksikölle sen pyytämiä asiakirjoja, se saa osoittaa taloudellisen ja rahoituksellisen tilanteensa jollakin muulla hankintayksikön hyväksymällä asiakirjalla.

Ehdokkaan tai tarjoajan teknisestä pätevyydestä voidaan antaa näyttö yhdellä tai useammalla liitteessä D luetelluista tavoista hankinnan kohteen luonteen, määrän tai laajuuden ja käyttötarkoituksen mukaan.

Hankintayksikkö ei saa vaatia valittua tarjoajaa toimittamaan näyttöä 1 momentissa mainittuihin tarkoituksiin, jos hankintayksikkö voi saada tarvittavat todistukset, selvitykset ja muut tiedot Suomessa tai muussa Euroopan talousalueen valtiossa olevasta maksutomasta tietokannasta. Tarjoajaa ei saa vaatia toimittamaan asiakirjanäyttöä, jos hankintayksiköllä on tarvittavat ajantasaiset asiakirjat jo hallussaan.

Sähköinen todistushakemisto

Hankintayksikön on pyydettävä ensisijaisesti Euroopan komission perustamaan sähköiseen todistushakemistoon (e-Certis) kuuluvia todistuksia ja muita asiakirjoja 88 §:ssä tarkoitetuksi näytöksi poissulkemisen edellytysten selvittämisestä ja soveltuvuusvaatimusten täyttymisestä.

Työ- ja elinkeinoministeriön tai sen määräämän tahon on varmistettava, että 1 momentissa tarkoitettuun sähköiseen todistushakemistoon syötettyjä tietoja todistuksista ja muusta asiakirjanäytöstä pidetään jatkuvasti ajan tasalla.

Ympäristöasioiden hallinta- ja laadunvarmistustoimenpiteet

Hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaalta tai tarjoajalta selvityksen rakennusurakan toteuttamisessa tai palvelun suorittamisessa toteutettavista ympäristövaikutusten hallintaa koskevista toimenpiteistä. Hankintayksikön vaatiessa riippumattomien toimielinten antamia todistuksia siitä, että ehdokas tai tarjoaja täyttää ympäristöasioiden hallintaa koskevien standardien vaatimukset, sen on viitattava unionin ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS) tai tunnustettuihin ympäristöjärjestelmiin taikka alan eurooppalaisiin tai kansainvälisiin standardeihin perustuviin muihin ympäristöasioiden hallintaa koskeviin standardeihin, jotka tunnustetut laitokset ovat sertifioineet.

Hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaalta tai tarjoajalta selvityksen laadunvarmistustoimenpiteistä. Hankintayksikön vaatiessa riippumattomien toimielinten antamia todistuksia siitä, että ehdokas tai tarjoaja täyttää laadunvarmistusstandardien vaatimukset, mukaan lukien esteettömyys vammaisille henkilöille, sen on viitattava alan eurooppalaisiin standardisarjoihin perustuviin laadunvarmistusjärjestelmiin, jotka varmentamista koskevia eurooppalaisia standardisarjoja noudattavat toimielimet ovat vahvistaneet. Hankintayksikön on hyväksyttävä myös muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimielinten vastaavat todistukset sekä ehdokkaiden ja tarjoajien toimittamat todistukset vastaavista laadunvarmistustoimenpiteistä.

Jos ehdokkaalla tai tarjoajalla ei ollut todistettavasti mahdollisuutta saada 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja todistuksia niille mahdollisesti asetettujen määräaikojen kuluessa syistä, jotka eivät johdu ehdokkaasta tai tarjoajasta itsestään, hankintayksikön on hyväksyttävä myös muu näyttö ympäristönhallinta- tai laadunvarmistustoimenpiteistä. Edellytyksenä on, että ehdokas tai tarjoaja osoittaa muuhun näyttöön perustuvien ympäristönhallinta- tai laadunvarmistustoimenpiteiden vastaavan ympäristöasioiden hallintajärjestelmää koskevien standardien tai laadunvarmistusstandardien vaatimuksia.

Ehdokkaan ja tarjoajan oikeudellinen muoto sekä ilmoitus vastaavista henkilöistä

Ehdokasta tai tarjoajaa, joka saa tarjota hankinnan kohteena olevia palveluja sijoittautumismaansa lainsäädännön mukaan, ei saa hylätä pelkästään sillä perusteella, että sen on muun lain mukaan oltava joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Hankintayksikkö voi palveluhankinnoissa ja rakennusurakoissa sekä sijoittamis- tai asennustoimia sisältävissä tavarahankinnoissa velvoittaa ehdokkaat ja tarjoajat ilmoittamaan tarjouksissaan tai osallistumishakemuksissaan kyseisen palvelun tai rakennusurakan suorittamisesta vastaavien henkilöiden nimet ja ammatilliset pätevyydet.

Tarjouskilpailuun osallistuminen ryhmittymänä ja muiden yksiköiden voimavarojen käyttö

Toimittajat saavat tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaaksi ryhmittymänä. Hankintayksikkö ei saa edellyttää ehdokkaiden tai tarjoajien ryhmittymältä tiettyä oikeudellista muotoa tarjouksen tai osallistumishakemuksen tekemistä varten. Ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa sopimusaikana, jos se on tarpeen hankintasopimuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi. Hankintayksikkö voi hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä ilmoittaa, miten ehdokkaiden ja tarjoajien on yhdessä ryhmittymänä täytettävä 85 §:ssä tarkoitetut vaatimukset taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta tai 86 §:ssä tarkoitetut vaatimukset teknisestä suorituskyvystä ja ammatillisesta pätevyydestä taikka 98 §:ssä tarkoitetut erityisehdot. Tällaisten ehdokkaiden ja tarjoajien ryhmittymiä koskevien lisäehtojen on oltava objektiivisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia.

Ehdokas tai tarjoaja voi käyttää hankinnan toteuttamiseen muiden yksiköiden voimavaroja riippumatta niiden välisten suhteiden oikeudellisesta luonteesta. Myös ryhmittymä voi käyttää hankinnan toteuttamiseen muiden yksiköiden voimavaroja. Muiden yksiköiden henkilöstön pätevyyteen ja kokemukseen liittyviä voimavaroja voidaan käyttää hyväksi vain, jos kyseiset muut yksiköt suorittavat hankinnan kohteena olevat rakennusurakat tai palvelut taikka osan niistä. Ehdokkaan tai tarjoajan taikka niiden ryhmittymän on osoitettava hankintayksikölle taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä suorituskykyä ja ammatillista pätevyyttä koskevien sekä muiden vaatimusten täyttyminen.

Hankintayksikön on vaadittava ehdokasta tai tarjoajaa korvaamaan toimittaja, jonka voimavaroja se käyttää hyväkseen, jos kyseistä toimittajaa koskee 80 §:ssä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste tai jos toimittaja ei täytä 83 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia soveltuvuudesta. Hankintayksikkö voi vaatia ehdokasta tai tarjoajaa korvaamaan toimittajan, jota koskee 81 §:ssä säädetty harkinnanvarainen poissulkemisperuste.

Jos ehdokas tai tarjoaja käyttää hyväkseen muiden yksiköiden voimavaroja taloudellista ja rahoituksellista tilannetta koskevien vaatimusten täyttämiseksi, hankintayksikkö voi edellyttää, että ehdokas tai tarjoaja ja kyseiset muut yksiköt ovat yhdessä vastuussa hankintasopimuksen toteuttamisesta.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Jos hankintayksikkö käyttää muissa kuin tavarahankinnoissa kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena ainoastaan halvinta hintaa, sen on esitettävä tätä koskevat perustelut hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä taikka hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Hankintayksikkö voi asettaa hinta-laatusuhteen vertailuperusteita, jotka liittyvät laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- tai sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin. Laatuun liittyviä perusteita voivat olla tekniset ansiot, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, esteettömyys, kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu, käyttökustannukset, kustannustehokkuus, myynnin jälkeinen palvelu ja tekninen tuki, huolto ja toimituspäivä tai toimitus- tai toteutusaika sekä muut toimitusehdot. Hankintayksikkö voi ottaa huomioon myös hankintasopimuksen toteutukseen osoitetun henkilöstön pätevyyden ja kokemuksen sekä henkilöstön organisoinnin, jos osoitetun henkilöstön laadulla voi olla merkittävä vaikutus hankintasopimuksen toteuttamisessa.

Hankintayksikkö voi esittää hinta-laatusuhteen kustannustekijät myös kiinteän hinnan tai kustannusten muodossa, jolloin tarjoajat kilpailevat ainoastaan laatuun liittyvillä perusteilla.

Hankintayksikön on ilmoitettava käyttämänsä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste tai hinta-laatusuhteen mukaiset vertailuperusteet hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa. Hankintayksikön on yksilöitävä vertailuperusteiden suhteellinen painotus hankintailmoituksessa, neuvottelukutsussa tai tarjouspyynnössä. Painotus voidaan ilmaista myös ilmoittamalla kohtuullinen vaihteluväli. Jos vertailuperusteiden suhteellista painotusta ei objektiivisesta syystä voida määritellä, vertailuperusteet on ilmoitettava alenevassa tärkeysjärjestyksessä.

Vertailuperusteiden on liityttävä hankinnan kohteeseen 94 §:n mukaisesti, ne eivät saa antaa hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta ja niiden on oltava syrjimättömiä ja varmistettava todellisen kilpailun mahdollisuus. Hankintayksikön on asetettava vertailuperusteet siten, että tarjoaja pystyy todentamaan niihin perustuvat tiedot tarjousten vertailua varten. Epäselvissä tapauksissa hankintayksikön on tosiasiallisesti tarkistettava tarjoajien antamien tietojen ja näytön paikkansapitävyys.

94 §

Liityntä hankinnan kohteeseen

Hinta-laatusuhteen vertailuperuste liittyy hankinnan kohteeseen, jos se liittyy kyseisen sopimuksen perusteella toimitettaviin rakennusurakoihin, tavarahankintoihin tai palveluihin liittyvään sopimukseen miltä tahansa osin ja missä tahansa niiden elinkaaren vaiheessa. Tätä sovelletaan myös tilanteisiin, joissa vertailuperusteina mainitut tekijät eivät kuulu hankinnan kohteeseen sen fyysisenä osana.

95 §

Elinkaarikustannukset

Hankintayksikkö voi käyttää hankinnan kustannusten arvioimisen perusteena elinkaarikustannuksia. Elinkaarikustannuksia ovat hankintayksikölle tai muille hankinnan kohteen käyttäjille aiheutuneet hankintakustannukset, käyttökustannukset, huoltokustannukset sekä kierrätys- ja jätevaiheen kustannukset ja muut rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen elinkaaren aikaiset kustannukset.

Elinkaarikustannuksia ovat myös ulkoisista ympäristövaikutuksista aiheutuvat ja hankinnan kohteeseen sen elinkaaren aikana liittyvät kustannukset, jos niiden rahallinen arvo voidaan määrittää ja tarkistaa. Edellytyksenä ulkoisista ympäristövaikutuksista aiheutuvien kustannusten huomioimiselle on lisäksi, että:

- 1) arviointimenetelmä perustuu puolueettomasti todennettavissa oleviin ja syrjimättömiin perusteisiin;
- 2) arviointimenetelmä ei aiheuttomasti suosi tai syrji tiettyjä toimittajia;
- 3) arviointimenetelmä on kaikkien asianomaisten osapuolten saatavilla ja käytettävissä; ja
- 4) kustannusten laskemiseksi vaadittavien tietojen toimittaminen ei vaadi kohtuuttomia ponnistuksia tavanomaista huolellisuutta noudattavilta toimittajilta.

Jos hankintayksikkö arvioi kustannukset elinkaarikustannusmallilla, sen on ilmoitettava hankinta-asiakirjoissa, mitkä tiedot tarjoajien ja ehdokkaiden on toimitettava kustannusten laskemista varten ja mitä menetelmää se käyttää elinkaarikustannusten laskennassa.

96 §

Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset

Hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta. Pyyntö ja selvitys voivat koskea erityisesti valmistusmenetelmää, palvelun suorittamisen tai rakennusmenetelmän taloudellisia ja teknisiä ratkaisuja, hankinnan poikkeuksellisen edullisia ehtoja, rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen omintakeisuutta, 81 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden noudattamista, alihankintoja sekä tarjoajan saamaa valtiontukea.

Hankintayksikkö voi hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen, jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen tai kustannusten alhaista tasoa. Hankintayksikön on hylättävä tarjous, jos tarjouksen poikkeuksellisen alhainen hinta tai kustannukset johtuvat 81 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden laiminlyömisestä.

Hankintayksikkö voi hylätä tarjouksen, joka on hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhainen tarjoajan saaman lainvastaisen valtiontuen vuoksi vain, jos tarjoaja ei pysty hankintayksikön asettamassa riittävässä määräajassa näyttämään toteen, että valtiontuki on myönnetty laillisesti. Hankintayksikön on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle tarjouksen hylkäämisestä tässä momentissa tarkoitettua syystä.

97 §

Hankintayksikön antaman tuen huomioon ottaminen tarjousten vertailussa

Jos tarjoajana on hankintayksikön omaan organisaatioon kuuluva yksikkö taikka, jos tarjoaja on saanut tai on saamassa hankintayksiköltä tarjoushintaan vaikuttavaa taloudellista tukea, hankintayksikön tulee tarjousten vertailussa ottaa huomioon edellä mainittu taloudellinen tuki ja muut sille aiheutuvat todelliset tarjoushintaan vaikuttavat seikat.

98 §

Hankintasopimuksen erityisehdot

Hankintayksikkö voi asettaa hankintasopimuksen toteuttamiselle erityisehtoja edellyttäen, että ehdot liittyvät hankinnan kohteeseen 94 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Ehdot voivat liittyä hankinnan taloudellisiin tai sosiaalisiin taikka innovaatio-, ympäristö- ja työllisyysnäkökohtiin. Hankintasopimuksen erityisehdoista on ilmoitettava hankintailmoituksessa, neuvottelukutsussa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Valtion keskushallintoviranomaisen ja tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan väliseen hankintasopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan Suomessa toteutettavassa hankintasopimukseen sisältyvässä työssä on noudatettava vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava samantyyppisissä työssä.

Mitä 2 momentissa säädetään valtion keskushallintoviranomaisen velvollisuudesta, sovelletaan myös silloin, kun muu hankintayksikkö tekee rakennusurakkaa koskevan hankintasopimuksen.

III OSA

**KANSALLISIA HANKINTOJA, SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJA SEKÄ
MUITA ERITYISIÄ PALVELUHANKINTOJA SEKÄ
KÄYTTÖOIKEUSSOPIMUKSIA KOSKEVAT MENETTELYT**

11 luku

Kansalliset menettelyt

99 §

Kansallisin hankintoihin sovellettavat säännökset

Sen lisäksi, mitä I ja IV osassa säädetään hankintasopimuksista, tavara- ja palveluhankintoihin, suunnittelukilpailuihin sekä rakennusurakoihin, jotka ovat arvoltaan 26 §:ssä säädetty EU-kynnysarvot alittavia, mutta vähintään 25 §:n 1 momentin **1 tai 2** kohdassa säädettyjen kansallisten kynnysarvojen suuruisia, sovelletaan tämän luvun säännöksiä. Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kehitysyhteistyösopimuksiin perustuviin ulkoasiainhallinnon hankintoihin.

100 §

Hankintamenettely

Hankintayksikön on noudatettava hankinnan kilpailuttamisessa sellaista menettelyä, joka on 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen. Hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Suorahankintoihin sovelletaan, mitä 40 ja 41 §:ssä säädetään.

101 §

Hankinnasta ilmoittaminen

Hankintayksikön on toimitettava tämän luvun mukaisesta hankinnasta ja suunnittelukilpailusta julkaistavaksi ilmoitus sähköisesti suomen- tai ruotsinkielisenä internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi käyttäen kansalliselle hankintailmoitukselle tarkoitettua lomaketta.

Hankintayksikkö voi julkaista hankintailmoituksen myös muussa tarkoituksenmukaisessa tiedotusvälineessä. Ilmoitusta ei saa julkaista muualla ennen kuin se on julkaistu 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

102 §

Hankintailmoituksen sisältö

Hankintailmoituksessa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot;
- 2) hankintayksikön luonne;
- 3) hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus;
- 4) hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa taikka tieto siitä, onko hankinnan ennakoitu arvo vähintään 25 §:ssä tarkoitettun kansallisen kynnysarvon suuruinen;
- 5) hankintalaji;
- 6) hankintamenettelyn kuvaus;
- 7) kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste;
- 8) tieto siitä, hyväksytäänkö osatarjoukset tai vaihtoehtoiset tarjoukset;

9) tieto siitä, varataanko hankinta työkeskuksille tai vastaaville toimittajille taikka toteutettavaksi työohjelmien yhteydessä;

10) hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullinen määräaika, johon mennessä tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään toimitettava hankintayksikölle.

Hankintojen sisällön määrittelyssä on käytettävä yhteisestä hankintasanastosta (CPV) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2195/2002 vahvistettua viitenimikkeistöä.

Jos hankintayksikkö valikoi ne ehdokkaat, jotka voivat antaa tarjouksia tai osallistua neuvotteluihin, ja asettaa tarjoajien tai ehdokkaiden arvioimiseksi soveltuvuusvaatimuksia, hankintailmoituksessa tulee ilmoittaa vaatimusten asettamisesta sekä siitä, mistä tarkemmat tiedot mahdollisista vaatimuksista ja niiden todentamiseksi vaadittavista asiakirjoista ovat saatavilla. Hankintailmoituksessa on myös ilmoitettava, rajoitetaanko ehdokkaiden määrää. Hankintailmoituksessa mainittuja tietoja voidaan täydentää muualta saatavissa olevilla tiedoilla, mistä on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

103 §

Tietojenvaihto kansallisissa menettelyissä

Hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto on toimitettava hankintayksikön valitsemalla tavalla. Valittujen viestintävälineiden on oltava yleisesti käytettävissä, eikä välineen valinta saa vaarantaa toimittajien mahdollisuutta osallistua hankintamenettelyyn.

Jos hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto toteutetaan sähköisiä välineitä käyttäen, sovelletaan, mitä 62 §:ssä säädetään.

104 §

Tarjouspyyntö ja tarjous

Hankintayksikön on pyydettävä hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä toimittajia määräaikaan mennessä esittämään tarjouksensa. Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja laadittava siten, että sen perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia.

Tarjoajan tulee tarjouksessaan osoittaa tarjoamansa tavarat, palvelut tai rakennusurakan olevan hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukainen. Hankintailmoitusta, tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaamattomat tarjoukset on suljettava pois tarjouskilpailusta. Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa tai ehdokasta määräajassa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja.

105 §

Tarjoajan soveltuvuus ja poissulkeminen

Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia tarjoajan soveltuvuudelle. Soveltuvuutta koskevien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä vaatimukset hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa asetettuja soveltuvuusvaatimuksia. Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat antavat tarjouksensa osana vakuutuksen, että ne täyttävät hankintayksikön asettamat soveltuvuutta koskevat vaatimukset. Vakuutuksessa annettujen tietojen paikkansapitävyys tulee tarkastaa tarjouskilpailun voittajan osalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista.

Ehdokkaiden ja tarjoajien sulkemisessa tarjouskilpailun ulkopuolelle ja soveltuvuutta koskevien vaatimusten asettamisessa voidaan noudattaa, mitä 80—86 §:ssä säädetään.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Hinta-laatusuhteen arvioinnissa käytettävien vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puolueeton arviointi. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste sekä mahdolliset vertailuperusteet hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä muut erityiset palveluhankinnat*Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä muiden erityisten palveluiden hankintoihin sovellettavat säännökset*

Sen lisäksi, mitä I ja IV osassa säädetään hankintasopimuksista, liitteessä E lueteltuja palveluja koskeviin hankintoihin, jotka ovat arvoltaan vähintään 25 §:n 1 momentin 3 tai 4 kohdassa säädettyjen kynnysarvojen suuruisia, sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

Palvelujen käyttäjien tarpeiden huomioon ottaminen hankinnoissa

Tämän luvun mukaisissa palveluhankinnoissa hankintayksikön on otettava huomioon kyseistä palvelua koskeva lainsäädäntö. Sosiaali- ja terveyspalvelujen hankinnassa palvelun käyttäjien yksilöllisten ja pitkäaikaisten sekä toistuvien hoito- tai sosiaalipalvelujen turvaamiseksi hankintayksikön on otettava huomioon käyttäjien erityistarpeet ja kuuleminen siten kuin muualla laissa säädetään.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, hankintayksikön on sosiaali- ja terveyspalvelujen hankinnassa otettava huomioon palvelujen laatuun, jatkuvuuteen, esteettömyyteen, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät.

Pitkäkestoisia hoito- ja asiakassuhteita koskevan sosiaali- ja terveyspalvelun hankinnassa hankintayksikön on määritettävä sopimusten kesto ja muut ehdot siten, että sopimuksista ei muodostu kohtuuttomia tai epätarkoituksenmukaisia seurauksia palvelun käyttäjille.

Hankintamenettely

Hankintayksikön on noudatettava hankinnan kilpailuttamisessa sellaista menettelyä, joka on 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen. Hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Suorahankintoihin sovelletaan, mitä 40 ja 41 §:ssä säädetään suorahankinnoista palveluhankinnoissa.

110 §

Suorahankinta erityistilanteissa

Sen lisäksi, mitä 109 §:n 2 momentissa säädetään, hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan yksittäisissä tapauksissa tämän luvun mukaisissa sosiaali- ja terveystalvveluhan-kinnoissa, jos tarjouskilpailun järjestäminen tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi.

111 §

Ilmoittaminen

Hankintayksikön on ilmoitettava tämän luvun mukaisista palveluhankinnoista siten kuin 7 luvussa säädetään.

112 §

Tietojenvaihto

Hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto on toimitettava hankintayksikön valitse- malla tavalla. Valittujen viestintävälineiden on oltava yleisesti käytettävissä, eikä välineen valinta saa vaarantaa toimittajien mahdollisuutta osallistua hankintamenettelyyn.

Jos hankintamenettelyyn liittyvä tietojenvaihto toteutetaan sähköisiä välineitä käyttäen, sovelletaan, mitä 62 §:ssä säädetään.

113 §

Tarjouspyyntö ja tarjous

Hankintayksikön on pyydettävä hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä toimittajia määräaikaan mennessä esittämään tarjouksensa. Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja laadittava siten, että sen perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia.

Tarjoajan tulee tarjouksessaan osoittaa tarjoamansa palvelun olevan tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukainen. Tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaa- mattomat tarjoukset on suljettava pois tarjouskilpailusta. Hankintayksikkö voi pyytää tar- joajaa tai ehdokasta määräajassa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja.

114 §

Tarjoajan soveltuvuus ja poissulkeminen

Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia tarjoajan soveltuvuudelle. Soveltuvuutta kos- kevien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä vaatimukset hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa ase- tettuja soveltuvuusvaatimuksia. Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat antavat tarjouk- sensa osana vakuutuksen, että ne täyttävät hankintayksikön asettamat soveltuvuutta kos- kevat vaatimukset. Vakuutuksessa annettujen tietojen paikkansapitävyys tulee tarkastaa tarjouskilpailun voittajan osalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista.

Hankintayksikön tulee soveltaa 80 §:ssä ja se voi soveltaa 81 §:ssä säädettyjä poissul- kemisperusteita. Ehdokkaiden ja tarjoajien korjaaviin toimenpiteisiin ja soveltuvuutta koskevien vaatimusten asettamiseen voidaan soveltaa, mitä 82—86 §:ssä säädetään.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Hinta-laatusuhteen arvioinnissa käytettävien vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puolueeton arviointi. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste sekä mahdolliset vertailuperusteet hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Jos hankintayksikkö käyttää kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena ainoastaan halvinta hintaa, sen on esitettävä tätä koskevat perustelut hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä taikka hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Käyttöoikeussopimukset*Käyttöoikeussopimukseen sovellettavat säännökset*

Sen lisäksi, mitä 1, 2, 4, 8 ja 14—17 luvussa säädetään, lukuun ottamatta 12 §:n 1 momenttia ja 124 sekä 170 §:ää käyttöoikeussopimukseen, jotka ovat ennakoidulta arvoltaan vähintään 25 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetyn kynnysarvon suuruisia, sovelletaan tämän luvun säännöksiä. Käyttöoikeussopimukseen sovelletaan lisäksi, mitä 31, 67—69, 71, 73, 77—83, 91 ja 92 §:ssä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös liitteessä E lueteltuja palveluja koskeviin käyttöoikeussopimukseen. Näitä palveluja koskeviin käyttöoikeussopimukseen sovelletaan lisäksi, mitä 108 ja 110 §:ssä säädetään.

Käyttöoikeussopimuksen kesto

Käyttöoikeussopimuksen sopimuskauden on oltava määräaikainen.

Yli viisi vuotta kestävien käyttöoikeussopimusten enimmäiskesto ei saa ylittää aikaa, jona käyttöoikeuden saaja voisi kohtuudella odottaa saavansa takaisin tekemänsä investoinnit urakoiden tai palvelujen toteuttamiseksi ja saadakseen tuoton sijoitetulle pääomalle ja sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tehdyille investoinneille.

Käyttöoikeussopimuksen tekemisessä sovellettava menettely

Hankintayksikön on noudatettava käyttöoikeussopimuksen kilpailuttamisessa sellaista menettelyä, joka on 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen. Hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Muutoksista tarjouspyyntöön on ilmoitettava hankintamenettelyyn osallistuneille tarjoajille, ja muutoksista hankintailmoitukseen on ilmoitettava uudella ilmoituksella.

Hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, joilta pyydetään tarjous. Tarjoajaksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava avoimesti ja objektiivisin perustein. Ehdokkaita on kutsuttava menettelyyn hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi.

Hankintayksikkö voi käydä neuvotteluja ehdokkaiden ja tarjoajien kanssa. Käyttöoikeussopimuksen kohdetta, kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteita ja vähimmäisvaatimuksia ei saa muuttaa neuvottelujen kuluessa.

119 §

Suorahankinta

Hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan, jos:

1) alkuperäisellä käyttöoikeussopimusta koskevalla menettelyllä ei ole saatu lainkaan osallistumishakemuksia tai tarjouksia taikka soveltuvia osallistumishakemuksia tai tarjouksia; lisäedellytyksenä on, että käyttöoikeussopimuksen alkuperäisiä ehtoja ei olennaisesti muuteta;

2) teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta; tai

3) käyttöoikeussopimuksen tarkoituksena on ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen.

120 §

Ilmoittaminen

Hankintayksikön on ilmoitettava tämän luvun mukaisista käyttöoikeussopimuksista kuten 7 luvussa säädetään.

121 §

Määräajat

Tarjousten jättämiselle on varattava vähintään 30 päivää hankintailmoituksen lähettämispäivästä. Jos hankintayksikkö valitsee ne ehdokkaat, jotka voivat tehdä tarjouksen, osallistumishakemusten jättämiselle on varattava vähintään 30 päivää ja tarjousten jättämiselle vähintään 22 päivää. Tällöin osallistumishakemusten jättämisen määräaika lasketaan hankintailmoituksen lähettämispäivästä ja tarjousten jättämisen määräaika lasketaan päivästä, jona ehdokkaita on kutsuttu jättämään tarjoukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tarjousten jättämisen määräaikoja voidaan lyhentää viidellä päivällä, jos hankintayksikkö hyväksyy tarjousten jättämisen sähköisessä muodossa.

Hankintayksikön on asettaessaan hankintamenettelyn määräaikoja otettava huomioon käyttöoikeussopimuksen ja sitä koskevan menettelyn laatu ja monitahoisuus sekä tarjousten ja osallistumishakemusten laatimisen ja toimittamisen vaatima aika. Jos tarjousten tekeminen edellyttää toteutuspaikkaan tutustumista tai hankinta-asiakirjoja tukevien asiakirjojen tarkastelua paikalla, tarjousten vastaanottamisen määräaika on asetettava siten, että kaikki toimittajat saavat tarjousten laatimiseksi tarvitsemansa tiedot. Tällöin tarjousaikojen on oltava pidempiä kuin 1 ja 2 momentissa asetetut vähimmäismääräajat.

122 §

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Hinta-laatusuhteen arvioinnissa käytettävien vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puo-

lueeton arviointi, eivätkä ne saa antaa hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta. Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste sekä mahdolliset vertailuperusteet hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikön on asetettava vertailuperusteet siten, että tarjoaja pystyy todentamaan niihin perustuvat tiedot tarjousten vertailua varten. Epäselvissä tapauksissa hankintayksikön on tosiasiallisesti tarkistettava tarjoajien antamien tietojen ja näytön paikkansapitävyys.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kokonaistaloudellisen edullisuuden perustetta ilmoitettaessa hankintayksikön on lueteltava käyttämänsä vertailuperusteet alenevassa tärkeysjärjestyksessä. Hankintayksikkö voi muuttaa ilmoittamaansa tärkeysjärjestystä, jos se saa tarjouskilpailussa tarjouksen, jossa ehdotetaan sellaista toiminnalliselta suorituskvyylytään poikkeuksellisen tasokasta innovatiivista ratkaisua, jota huolellinen hankintayksikkö ei olisi voinut ennakoida. Tällöin hankintayksikön on ilmoitettava kaikille tarjoajille tärkeysjärjestyksen muuttumisesta ja lähetettävä uusi tarjouspyyntö noudattaen 121 §:ssä säädettyjä vähimmäismääräaikoja. Tärkeysjärjestyksen muuttaminen ei saa johtaa tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vaarantumiseen.

IV OSA

YHTEISET SÄÄNNÖKSET HANKINTAPÄÄTÖKSESTÄ, HANKINTASOPIMUKSESTA, VALVONNASTA JA OIKEUSSUOJAKEINOISTA SEKÄ ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

14 luku

Hankintaa koskevat päätökset ja hankintasopimus

123 §

Hankintaa koskeva päätös

Hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuisista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava.

Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin ehdokkaan, tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Päätöksessä, joka koskee puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan kilpailuttamista, on riittävää todeta seikat, jotka osoittavat, että tarjousten valinta- ja vertailuperusteita on sovellettu 43 §:ssä edellytetyllä tavalla. Jos hankinnassa on noudatettava 129 §:ssä tarkoitettua odotusaikaa, päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on lisäksi käytävä ilmi, minkä ajan kuluttua hankintasopimus voidaan tehdä.

Hankintayksikön ei tarvitse tehdä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä 41 §:ssä tarkoitettua lisätilauksesta tai 153 §:ssä tarkoitettua hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä.

Puitejärjestelyyn perustuvassa hankinnassa hankintayksikön ei tarvitse tehdä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä, jos:

- 1) hankinta tehdään puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti ilman kilpailuttamista; tai
- 2) puitejärjestelyyn perustuvassa kilpailuttamisessa hankinnan arvo ei ylitä EU-kynnyssarvoa.

Hankintamenettelyä koskeva kertomus

EU-kynnysarvot ylittävistä hankintasopimuksesta sekä kansallisen kynnysarvon ylittävistä liitteen E palveluhankinnan hankintasopimuksesta, puitejärjestelystä, puitejärjestelyyn perustuvasta 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua hankinnasta tai dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta on laadittava kertomus. Kertomusta ei ole tarpeen laatia niiltä osin kuin vastaavat tiedot ilmenevät hankintaa koskevasta päätöksestä, jälki-ilmoituksesta tai muista hankinta-asiakirjoista. Kertomuksessa tulee olla seuraavat seikat:

- 1) hankintayksikön yhteystiedot sekä hankintasopimuksen, puitejärjestelyn tai dynaamisen hankintajärjestelmän kohde ja arvo;
- 2) 80, 81 sekä 83 §:n mukaisesti menettelystä pois suljettujen ja menettelyyn valittujen ehdokkaiden ja tarjoajien nimet sekä hylkäys- tai valintaperusteet;
- 3) perusteet hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisten tarjousten hylkäämiseen;
- 4) perusteet halvimman hinnan käyttämiseen ainoana perusteena kokonaistaloudellista edullisuutta arvioitaessa;
- 5) perusteet hankinnan jakamatta jättämiseen;
- 6) perusteet vaatia toimittajalta yli kaksinkertaista liikevaihtoa;
- 7) sopimuspuoleksi valitun tarjoajan nimi, valinnan perustelut sekä arvio alihankintana kolmansille osapuolille annettavista sopimuksen tai puitejärjestelyn osista taikka mahdollisten alihankkijoiden nimet;
- 8) perusteet suorahankinnan, neuvottelumenettelyn tai kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttämiseen;
- 9) perusteet hankinnan keskeyttämiseen;
- 10) perusteet muiden kuin sähköisten viestintävälineiden käyttämiseen;
- 11) kuvaus hankintamenettelyssä mahdollisesti todetuista eturistiriidoista ja niiden johdosta toteutetuista toimenpiteistä.

Puitejärjestelyyn perustuvassa hankinnassa hankintayksikön ei tarvitse tehdä tässä pykälässä tarkoitettua kertomusta, jos hankinta tehdään puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti ilman kilpailuttamista.

Hankintayksikön on dokumentoitava riittävästi hankintamenettelyn eri vaiheet ja niihin liittyvät ratkaisut. Asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan hankintasopimuksen tekemisestä. Kertomus on pyynnöstä toimitettava Euroopan komissiolle ja työ- ja elinkeinoministeriölle.

Hankintamenettelyn keskeyttäminen

Hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä.

Hankintamenettelyn keskeyttämistä koskevaan ratkaisuun sovelletaan, mitä hankintaa koskevasta päätöksestä säädetään 123 §:ssä.

Valitusosoitus ja oikaisuohje

Hankintayksikön on liitettävä tekemäänsä päätökseen valitusosoitus, jossa selostetaan, miten asia on mahdollista saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, hankintayksikön yhteystieto 148 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta varten sekä ohjeet oikaisukeinon käyttämisestä (*oikaisuohje*), joissa selostetaan, miten ehdokas tai tarjoaja voi saattaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Valitusosoituksen ja oikaisuohjeen antamiseen ja korjaamiseen sovelletaan muutoin, mitä valituksen osalta hallintolainkäyttölain (586/1996) 3 luvussa ja oikaisuohjeen osalta hallintolain (434/2003) 7 luvussa säädetään.

127 §

Hankintapäätöksen tiedoksianto

Hankintayksikön tekemä päätös perusteluineen sekä valitusosoitus ja oikaisuohje on annettava tiedoksi kirjallisesti niille, joita asia koskee. Päätös edellä mainittuine asiakirjoinaan annetaan tiedoksi käyttäen ehdokkaan ja tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa. Käytettäessä sähköistä yhteystietoa ehdokkaan ja tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon päivänä, jona asiaa koskeva sähköinen asiakirja on viestin vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että sähköistä viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa hankintayksikön on merkittävä viestiinsä erikseen tieto viestin lähettämispäivästä.

Päätös perusteluineen sekä valitusosoitus ja oikaisuohje voidaan antaa tiedoksi myös postitse kirjeenä siten kuin hallintolaissa säädetään. Ehdokkaan ja tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoinaan tiedon seitsemäntenä päivänä niiden lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

128 §

Hankintasopimuksen tekeminen

Hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankintasopimus. Hankintasopimus syntyy erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä.

129 §

Odotusaika

EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa sekä kansallisen kynnysarvon ylittävässä liitteen E palveluhankinnassa tai käyttöoikeussopimuksessa voidaan tehdä sopimus aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi (*odotusaika*).

Dynaamiseen hankintajärjestelmään ja puitejärjestelyyn perustuvissa hankinnoissa 1 momentissa tarkoitettu odotusaika on 10 päivää.

Odotusaikaa ei sovelleta suoraan hankinnassa.

Muutoksenhaun vaikutuksesta hankintasopimuksen tekemiseen säädetään 150 §:ssä.

130 §

Poikkeukset odotusajan noudattamisesta

Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos:

- 1) sopimus koskee 42 §:ssä tarkoitetun puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa;
- 2) sopimus tehdään ainoan hyväksyttävän tarjouksen tehneen tarjoajan kanssa eikä tarjouskilpailussa ole jäljellä muita tarjoajia tai ehdokkaita, joiden asemaan sopimuskumppanin valinta vaikuttaa; tai
- 3) sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Suorahankinnasta ilmoittaminen ja hankintasopimuksen tekeminen

EU-kynnysarvon ylittävässä suorahankinnassa sekä kansallisen kynnysarvon ylittävissä suorahankintana toteutetussa liitteen E palveluhankinnassa ja käyttöoikeussopimuksessa hankintayksikkö voi hankintapäätöksen jälkeen toimittaa julkaistavaksi suorahankintaa koskevan ilmoituksen ennen hankintasopimuksen tekemistä. Tällöin hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

EU-kynnysarvon alittavassa suorahankinnassa hankintayksikkö voi hankintapäätöksen jälkeen toimittaa julkaistavaksi suorahankintaa koskevan kansallisen ilmoituksen ennen hankintasopimuksen tekemistä. Ilmoituksessa on oltava vähintään 102 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi on ilmoitettava sopimuskumppanin tai sopimuskumppanien nimet ja yhteystiedot sekä perustelut suorahankinnan käyttämiselle. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta 101 §:ssä tarkoitetussa internet-osoitteessa.

Hankintaoikaisun tekeminen

Hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen (*hankintaoikaisu*), jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin.

Päätöksen tai ratkaisun oikaiseminen ei edellytä asianosaisen suostumusta.

Hankintaoikaisun vireilletulo

Hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireilletulosta välittömästi niille, joita asia koskee.

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä hankintaoikaisun tekemistä tai hankintaoikaisun käsittelyä. Hankintaoikaisu voi koskea myös lainvoimaiseksi tullutta hankintayksikön päätöstä, jos asiaa ei ole saatettu markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaoikaisun käsittelyn vaikutus markkinaoikeuden käsittelyyn

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on tämän lain nojalla oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Jos korjattavaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun on haettu markkinaoikeudelta muutosta, asian käsiteltäväksi ottamisesta hankintaoikaisuna on ilmoitettava ja siinä tehty päätös on toimitettava markkinaoikeudelle. Hankintaoikaisua käsitellessään hankintayksikkö voi kieltää päätöksen tai ratkaisun täytäntöönpanon tai

määrätä sen keskeytettäväksi. Täytäntöönpanon kieltämisestä ja keskeyttämisestä on ilmoitettava markkinaoikeudelle, jos asiaan on haettu markkinaoikeudelta muutosta valittamalla.

Jos hankintayksikkö korjaa hankintapäätöksensä tai muun ratkaisunsa hankintaoikaisuina siten, että markkinaoikeudelle valituksen tehneellä ei ole enää oikeussuojan tarvetta eikä tarvetta saada perusteltua päätöstä, markkinaoikeus voi poistaa tällaisen asian käsitelystään antamatta pääasiasta ratkaisua.

135 §

Hankintaoikaisuun soveltaminen muihin hankintoihin

Hankintaoikaisuun sovelletaan myös sellaisen hankintayksikön päätöksen tai muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun korjaamiseen, johon ei muutoin sovelleta tätä lakia. Tällaisen hankintaoikaisuun johdosta tehtävään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta markkinaoikeudelta.

136 §

Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana

Hankintasopimusta tai puitejärjestelyä ei saa EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tai kansalliset kynnysarvot ylittävissä liitteen E mukaisissa palveluhankinnoissa taikka käyttöoikeussopimuksissa olennaisesti muuttaa sopimuskauden aikana ilman tämän lain mukaista uutta hankintamenettelyä. Olennaisena pidetään ainakin muutosta, jos:

1) muutoksella otetaan käyttöön ehtoja, jotka, jos ne olisivat alun perin kuuluneet hankintamenettelyyn, olisivat mahdollistaneet muiden kuin alun perin valittujen ehdokkaiden osallistumisen menettelyyn tai muun kuin alun perin hyväksytyn tarjouksen hyväksymisen tai jotka olisivat tuoneet hankintamenettelyyn lisää osallistujia;

2) sopimuksesta tai puitejärjestelystä tulee muutoksen jälkeen taloudellisesti edullisempi sopimuskumppanille sellaisella tavalla, jota alkuperäisessä hankintasopimuksessa tai puitejärjestelyssä ei ollut määritetty;

3) muutos laajentaa sopimuksen tai puitejärjestelyn soveltamisalaa huomattavasti;

4) sopimuskumppani, jonka kanssa hankintayksikkö on alun perin tehnyt sopimuksen, korvataan uudella sopimuskumppanilla.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hankintasopimukseen ja puitejärjestelyyn voidaan tehdä muutos ilman uutta hankintamenettelyä, jos:

1) se perustuu hankintamenettelyn aikana tiedossa olleisiin ja hankinta-asiakirjoissa mainittuihin sopimusehtoihin tai niiden muuttamista koskeviin ehtoihin, niiden rahallises-
ta arvosta riippumatta, ja nämä ehdot ovat selkeät, täsmälliset ja yksiselitteiset, eivätkä ne muuta hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn yleistä luonnetta;

2) alkuperäisen sopimuskumppanin on tarpeen suorittaa lisätöitä tai -palveluja taikka ylimääräisiä tavarantoimituksia, jotka eivät sisällyneet alkuperäiseen sopimukseen, ja jos sopimuskumppanin vaihtaminen ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä ja aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten merkittävää päällekkäisyyttä hankintayksikölle;

3) muutoksen tarve johtuu olosuhteista, joita huolellinen hankintayksikkö ei ole voinut ennakoita eikä muutos vaikuta hankintasopimuksen yleiseen luonteeseen;

4) alkuperäinen sopimuskumppani korvataan uudella sopimuskumppanilla 1 kohdan mukaisella yksiselitteisellä sopimuksen muuttamista koskevalla ehdolla tai alkuperäisen sopimuskumppanin asema siirtyy yhtiön rakennejärjestelyjen, yritysostojen, sulautumisten ja määräysvallan muutosten tai maksukyvyttömyyden seurauksena kokonaan tai osittain toiselle toimittajalle, joka täyttää alun perin vahvistetut laadulliset soveltuvuusvaati-

mukset edellyttäen, ettei tästä aiheudu muita olennaisia muutoksia sopimukseen eikä tällä pyritä kiertämään tämän lain soveltamista;

5) kyse on sellaisesta vähäarvoisesta sopimusmuutoksesta, joka alittaa liitteessä E tarkoitettuja palveluja koskevissa hankinnoissa sekä käyttöoikeussopimuksissa kansalliset kynnysarvot tai muissa hankinnoissa EU-kynnysarvot eikä vaikuta sopimuksen yleiseen luonteeseen.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun muutoksen arvo ei saa olla enemmän kuin 50 prosenttia alkuperäisen sopimuksen arvosta. Jos 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuja muutoksia tehdään peräkkäin useampia, arvioidaan jokaista muutosta itsenäisenä. Tällaisten muutosten tavoitteena ei saa olla tämän lain säännösten kiertäminen.

Edellä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun muutoksen arvo tulee olla pienempi kuin 10 prosenttia alkuperäisen palvelu- tai tavarahankintasopimuksen tai palveluja koskevan käyttöoikeussopimuksen arvosta ja 15 prosenttia alkuperäisen rakennusurakkasopimuksen tai käyttöoikeusurakan arvosta. Jos 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja muutoksia tehdään peräkkäin useampia, arvo arvioidaan peräkkäisten muutosten kumulatiivisen nettoarvon perusteella.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitetun hinnan laskemista varten tarkistettu hinta on viitearvo, kun sopimukseen sisältyy indeksilauseke.

137 §

Hankintasopimuksen irtisanominen erityistilanteissa

Sen lisäksi, mitä hankintasopimuksessa on sovittu, hankintayksikkö voi irtisanoa hankintasopimuksen päättymään välittömästi, jos:

- 1) sopimukseen on tehty 136 §:n 1 momentissa tarkoitettu olennainen muutos;
- 2) toimittajaa on koskenut jokin 80 §:ssä säädetyistä pakollisista poissulkemisperusteista sopimuksen tekohetkellä; tai
- 3) sopimusta ei olisi voinut tehdä toimittajan kanssa, koska Euroopan unionin tuomioistuin on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaisessa menettelyssä todennut hankintayksikön rikkoneen vakavasti Euroopan unionin perussopimusten ja hankintadirektiivin mukaisia velvoitteita.

138 §

Asiakirjojen julkisuutta koskevien säännösten soveltaminen

Hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen ja asiakirjoista perittäviin maksuihin sekä asianosaisen tiedonsaantioikeuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jos hankintayksikkö on mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai jos sen on muualla laissa olevan säännöksen perusteella noudatettava sanottua lakia.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun hankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun osallistuneen oikeuteen saada tieto tarjouksen käsittelyä varten laadituista ja saaduista asiakirjoista sekä hankintayksikön palveluksessa olevan vaitiolovelvollisuuden sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään asianosaisen oikeudesta asiakirjaan, asiakirjan julkisuuden määräytymisestä sekä tiedonsaantia koskevan asian käsittelemisestä ja ratkaisemisesta.

Hankintayksikön päätökseen, jolla on ratkaistu tiedon saantia asiakirjasta koskeva asia, saa hakea muutosta siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 33 §:ssä säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus käsittelemään muun kuin viranomaisena toimivan hankintayksikön päätöksestä tehdyn valituksen, on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirin alueella hankintayksikkö sijaitsee.

Evankelis-luterilaisen kirkon ja sen seurakuntien asiakirjojen julkisuudesta säädetään kirkkolaissa.

15 luku

Hankintojen valvonta

139 §

Valvontaviranomainen ja toimenpiteisiin ryhtyminen lainvastaisen menettelyn tutkimiseksi

Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo tämän lain noudattamista.

Jokainen, joka katsoo hankintayksikön menettelleen tämän lain vastaisesti, voi tehdä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimenpidepyynnön menettelyn lainmukaisuuden tutkimiseksi. Toimenpidepyynnön tekemiseen ja käsittelyyn sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta. Toimenpidepyynnön käsittely raukeaa, jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoo toimenpidepyynnön kohteena olevan teon antavan hallintolain 53 c §:n mukaisesti aiheen ryhtyä toimenpiteisiin tässä tai muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi ottaa toimivaltaansa kuuluvan asian tutkittavakseen myös omasta aloitteestaan.

140 §

Kielto panna suoramarkintaa koskeva päätös täytäntöön

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi kieltää päätöksellään hankintayksikköä panemasta hankintapäätöstä täytäntöön kokonaan tai osittain, jos se katsoo hankintayksikön tehneen suoramarkinnan ilman tässä laissa säädettyä perustetta. Kieltoa ei voida määrätä, jos asiassa on jo tehty hankintasopimus.

Hankintayksikkö voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksen aikana antaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kirjallisen sitoumuksen olla panematta hankintapäätöstä täytäntöön. Tällöin Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi päättää asian selvittämisen.

141 §

Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle

Jos hankintayksikkö on tehnyt EU-kynnysarvot ylittävän hankinnan tai kansalliset kynnysarvot ylittävän liitteessä E tarkoitetun palveluhankinnan tai käyttöoikeussopimuksen suoramarkintana ilman tässä laissa säädettyä perustetta ja jos asiassa jo on tehty hankintasopimus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi esittää markkinaoikeudelle:

- 1) tehottomuusseuraamuksen määräämistä;
- 2) seuraamusmaksun määräämistä;
- 3) sopimuskauden lyhentämistä;
- 4) hankintapäätöksen kumoamista, edellyttäen, että virasto on esittänyt 1 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu esitys on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei voi tehdä 1 momentissa tarkoitettua esitystä, jos asia on jo vireillä markkinaoikeudessa valituksen johdosta. Jos Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitystä koskevan asian vireillä ollessa samaa hankintaa koskeva valitus tulee vireille markkinaoikeuteen, esitys ja valitus on ratkaistava yhdessä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua esitystä ei voida kuitenkaan tehdä, jos hankintayksikkö on tehnyt hankinnasta 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa koskevan ilmoituksen. Ilmeisen puutteellinen tai virheellinen suorahankintailmoitus ei estä esityksen tekemistä.

142 §

Hankintayksikön, sopimuskumppanin ja tarjoajan tietojenantovelvollisuus

Hankintayksikkö, tämän sopimuskumppani, hankintayksikössä määräysvaltaa käyttävä taho ja hankintamenettelyyn osallistunut elinkeinonharjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta antamaan sille kaikki hankintamenettelyn lainmukaisuuden selvittämiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

Tiedot on niin vaadittaessa annettava kirjallisina.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun kehotuksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

143 §

Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvonnassa saamansa tiedon tai asiakirjan jos se on tarpeen:

1) Verohallinnolle Verohallinnosta annetun lain 2 §:n mukaisen tehtävän suorittamista varten

2) esitutkintaviranomaisille rikosten ennalta estämistä, paljastamista, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten sekä esitutkintaviranomaisten tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisia muita tehtäviä varten;

3) syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (439/2011) 25 §:ssä säädettyssä laajuudessa virkatehtävien suorittamista varten;

4) työviranomaisille työntekijän oleskeluluvan tai elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan taikka työnteon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten;

5) rahanpesun selvittelykeskukselle laissa sille erikseen määriteltujen tehtävien suorittamista varten;

6) ulosottolaitokselle ulosottokaaren (705/2007) mukaisen tehtävän suorittamista varten;

7) Eläketurvakeskukselle Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden noudattamisen valvontaa varten;

8) tapaturmavakuutuskeskukselle tapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 177 §:n 1 momentissa ja 179 §:ssä tarkoitettua vakuuttamisvelvoitteiden valvontaa varten;

9) valtionapuviranomaiselle valtionavustuslain (688/2001) perusteella organisaation toimintaa varten annettavan rahoituksen myöntämistä ja valvontaa varten;

10) Patentti- ja rekisterihallitukselle säätölain (487/2015) 14 luvun 1 §:ssä säädettyä valvontatehtävän suorittamista varten;

11) työttömyysvakuutusrahastolle työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyn toimeenpanon valvontaa varten;

12) rakennerahasto-ohjelman hallintoviranomaiselle alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 8 §:ssä tarkoitetun tehtävän hoitamista varten;

13) konkurssiasiamiehelle konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetussa laissa (109/1995) tarkoitettua konkurssipesien hallinnon valvontaa varten; sekä

14) toimivaltaiselle lupa- ja valvontaviranomaiselle kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) ja joukkoliikennelain (503/2008) mukaista liikenneluvan myöntämistä ja peruuttamista varten.

144 §

Valvonnan tulosten raportointi

Kilpailu- ja kuluttajaviraston on tehtävä vuosittain tämän lain valvontaa koskevasta toiminnastaan raportti, jossa on oltava yhteenveto:

- 1) valvontatoiminnassa havaituista lainvastaisista menettelyistä ja avoimuuden tai syrjimättömyyden kannalta haitallisista menettelytavoista sekä niiden yleisimmistä taustatekijöistä;
- 2) 139 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden määrästä ja sisällöstä;
- 3) 140 §:ssä tarkoitettujen kieltopäätösten ja sitoumusten määrästä ja sisällöstä;
- 4) 141 §:ssä tarkoitettujen esitysten määrästä ja sisällöstä sekä esitysten johdosta annetuista tuomioistuinratkaisuksista.

16 luku

Oikeussuojakeinot

145 §

Muutoksenhakuun oikeutetut

Se, jota asia koskee, voi saattaa hankintaa koskevan asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Asian voi saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella lisäksi:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriö Euroopan unionin valvontamenettelyä koskevassa asiassa;
- 2) 23 §:ssä tarkoitettussa asiassa myös sellainen valtion tai kunnan viranomainen taikka muu taho, joka on myöntänyt hankekohtaista tukea rakennushankkeen toteuttamiseen.

146 §

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa tässä laissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tekemä ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Edellä 42 §:ssä tarkoitettuun puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai 51 §:ssä tarkoitettua dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsitteilylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

- 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
- 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi 131 §:ssä tarkoitetun suoramankintaa tai 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Jollei 4 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ole julkaistu, suoramankintaa koskeva valitus on tehtävä:

- 1) 30 päivän kuluessa siitä, kun suoramankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä; tai
- 2) kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle sekä hankinta-asioiden luettelo

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle 159 §:ssä tarkoitettua seuraamusta koskevan esityksen saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus tai Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen.

Markkinaoikeuden on ylläpidettävä ja julkaistava mahdollisimman kattavaa ja ajantasaista luetteloa markkinaoikeudessa vireille tulleista hankinta-asioista.

Hankintayksikkö vastapuolena ja oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Hankinta-asian käsittelyssä hankintayksikköä pidetään valituksen tehneen asianosaisen tai esityksen tehneen viranomaisen vastapuolena.

Hankinta-asiassa oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Vastapuolen oikeudenkäyntikulujen korvaamisvelvollisuutta ratkaistaessa hankintayksikköön sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään viranomaisesta tai muusta julkisesta osapuolesta. Jos hankintayksikkö ei ole viranomainen tai oikeushenkilö, vastapuolen oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva velvoite voidaan kohdistaa tällaiseen hankintayksikköön osallistuvaan tai kuuluvaan viranomaiseen tai oikeushenkilöön. Jos hankintamenettelystä on vastannut jokin hankintayksikkö muiden hankintayksiköiden puolesta, oikeudenkäyntikulujen korvaamisvelvoite voidaan kohdistaa tällaiseen muiden hankintayksiköiden puolesta toimineeseen hankintayksikköön.

150 §

Muutoksenhaun vaikutus hankintasopimuksen tekemiseen

Hankinnassa, jossa on noudatettava odotusaikaa tai 131 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa, hankintayksikkö ei saa tehdä hankintasopimusta, jos asia on saatettu valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Jos markkinaoikeus ratkaisee täytäntöönpanoa koskevan asian tai antaa pääasiassa ratkaisun ennen kuin odotusaika tai 131 §:n 1 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut umpeen, hankintayksikön on noudatettava odotusaikaa tai 131 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa markkinaoikeuden päätöksen estämättä loppuun saakka.

151 §

Markkinaoikeuden väliaikaiset päätökset

Valituksen tultua vireille markkinaoikeus voi kieltää, keskeyttää tai sallia hankintapäätöksen täytäntöönpanon taikka määrätä hankintamenettelyn muutoin keskeytettäväksi väliaikaisesti markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Päättyessään 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä markkinaoikeuden tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei toimenpiteestä aiheudu vastapuolelle tai muiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin toimenpiteen edut olisivat.

152 §

Hankintayksikön väliaikainen sitoumus

Valituksen tultua vireille hankintayksikkö voi antaa markkinaoikeudelle kirjallisen sitoumuksen olla panematta hankintapäätöstä täytäntöön niin kauan kuin asia on markkinaoikeudessa vireillä.

Jos hankintayksikkö antaa markkinaoikeudelle 1 momentissa tarkoitettua sitoumuksen, markkinaoikeus ei ilman erityistä syytä anna päätöstä hankintapäätöksen täytäntöönpanon väliaikaista kieltämistä koskevasta vaatimuksesta.

153 §

Hankinnan väliaikainen järjestäminen

Jos hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti, jollei hankintaa voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Hankinnan väliaikainen järjestäminen ei saa estää sitä, että valittajan vaatimuksesta markkinaoikeuden päätöksellä voidaan:

- 1) kumota hankintayksikön päätös osaksi tai kokonaan;
- 2) kieltää hankintayksikköä soveltamasta hankintaa koskevassa asiakirjassa olevaa virheellistä kohtaa tai muuten noudattamasta virheellistä menettelyä; tai
- 3) velvoittaa hankintayksikkö korjaamaan virheellisen menettelynsä.

154 §

Markkinaoikeuden määräämät seuraamukset

Jos hankinnassa on menetelty tämän lain, Euroopan unionin lainsäädännön taikka Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti, markkinaoikeus voi:

- 1) kumota hankintayksikön päätöksen osaksi tai kokonaan;

- 2) kieltää hankintayksikköä soveltamasta hankintaa koskevassa asiakirjassa olevaa virheellistä kohtaa tai muuten noudattamasta virheellistä menettelyä;
- 3) velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä;
- 4) määrätä hankintayksikön maksamaan hyvitysmaksun asianosaiselle, jolla olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu virheettömässä menettelyssä;
- 5) määrätä hankintayksikölle tehottomuusseuraamuksen;
- 6) määrätä hankintayksikön maksamaan valtiolle seuraamusmaksun;
- 7) lyhentää hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen sopimuskauden päättymään määräämänsä ajan kuluttua.

Markkinaoikeus voi 1 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja seuraamuksia määrätessään katsoa hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen syntyneeksi olosuhteiden perusteella, jos hankintayksikkö on nimenomaisesti ryhtynyt hankinnan toteuttamiseen.

Tehottomuusseuraamus, seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen voidaan määrätä vain kansallisen kynnysarvon ylittävässä liitteen E mukaisia palveluja koskevassa hankinnassa ja käyttöoikeussopimuksessa sekä EU-kynnysarvon ylittävässä muussa hankinnassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu seuraamus voidaan määrätä vain, jos lainvastainen menettely on vaikuttanut hankintamenettelyn lopputulokseen tai asianosaisen asemaan hankintamenettelyssä.

155 §

Hyvitysmaksu

Hyvitysmaksu voidaan määrätä maksettavaksi, jos 154 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettu toimenpide saattaisi aiheuttaa hankintayksikölle, muiden oikeuksille tai yleiselle edulle suurempaa haittaa kuin toimenpiteen edut olisivat taikka jos valitus on pantu vireille vasta hankintasopimuksen tekemisen jälkeen. Hyvitysmaksua määrättäessä otetaan huomioon hankintayksikön virheen tai laiminlyönnin laatu, valituksen kohteena olevan hankinnan tai käyttöoikeussopimuksen arvo ja valittajalle aiheutuneet kustannukset ja vahinko. Markkinaoikeus voi kuitenkin jättää hyvitysmaksun määräämättä, jos hankintayksikkö on pidättäytynyt hankintapäätöksen täytäntöönpanosta markkinaoikeuskäsittelyn ajaksi.

Hyvitysmaksun määrä ei saa ilman erityistä syytä ylittää kymmentä prosenttia hankintasopimuksen arvosta.

156 §

Tehottomuusseuraamus

Markkinaoikeus voi todeta hankintasopimuksen tai käyttöoikeussopimuksen tehottomaksi, jos:

- 1) hankintayksikkö on tehnyt suorahankinnan ilman tässä laissa säädettyä perustetta eikä suorahankinnassa ole menetelty 131 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 2) hankintayksikkö on tehnyt hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen, vaikka hankinnassa on ollut velvollisuus noudattaa odotusaikaa;
- 3) hankintayksikkö on tehnyt 150 §:n vastaisesti hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen, vaikka hankinta-asia on saatettu markkinaoikeuden ratkaistavaksi.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa edellytyksenä on lisäksi, että hankintayksikkö on tehnyt tämän lain vastaisen muun virheen, joka on vaikuttanut muutoksenhakijan mahdollisuuksiin saada hankinta- tai käyttöoikeussopimus.

Jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyyn tai dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvassa kilpailuttamisessa hankintasopimuksen 130 §:n nojalla käyttämättä odotusaikaa ja jos kilpailuttamisessa on menetelty 43 §:n 2 tai 3 momentin taikka 49—52 §:n

vastaisesti siten, että virhe on vaikuttanut muutoksenhakijan mahdollisuuksiin saada hankintasopimus, markkinaoikeus voi todeta hankintasopimuksen tehottomaksi.

Markkinaoikeus määrää, mitä sopimuksen velvoitteita tehottomuusseuraamus koskee. Tehottomuusseuraamus voi koskea vain vielä täyttämättä olevia sopimusvelvoitteita.

157 §

Tehottomuusseuraamuksen määräämättä jättäminen

Markkinaoikeus voi jättää määräämättä tehottomuusseuraamuksen yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä. Sopimukseen suoranaisesti liittyviä taloudellisia etuja voidaan pitää pakottavina syinä vain, jos sopimuksen tehottomuudella olisi poikkeuksellisesti kohuttomia seurauksia.

158 §

Seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen

Markkinaoikeus voi määrätä hankintayksikön maksamaan valtiolle seuraamusmaksun, jos:

- 1) markkinaoikeus on määrännyt tehottomuusseuraamuksen;
- 2) hankintayksikkö on tehnyt sopimuksen, vaikka hankinta- tai käyttöoikeussopimuksessa on ollut velvollisuus noudattaa odotusaikaa;
- 3) hankintayksikkö on tehnyt 150 §:n vastaisesti hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen, vaikka hankinta-asia on saatettu markkinaoikeuden ratkaistavaksi; tai
- 4) markkinaoikeus ei ole yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä 157 §:n mukaisesti määrännyt hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen tehottomuusseuraamusta.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa markkinaoikeus voi seuraamusmaksun määräämisen lisäksi tai sen sijasta lyhentää hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen sopimuskauden päättymään määräämänsä ajan kuluttua.

Seuraamusta määrätessään markkinaoikeuden on otettava huomioon hankintayksikön virheen tai laiminlyönnin laatu ja valituksen kohteena olevan hankinnan arvo. Seuraamusmaksun määrä ei saa ylittää kymmentä prosenttia hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen arvosta.

159 §

Seuraamuksen määrääminen Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä

Markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston 141 §:ssä tarkoitetusta esityksestä:

- 1) määrätä hankintayksikölle tehottomuusseuraamuksen;
- 2) määrätä hankintayksikön maksamaan valtiolle seuraamusmaksun;
- 3) määrätä sopimuskauden lyhennettäväksi;
- 4) kumota hankintapäätöksen.

Tehottomuusseuraamuksen määräämiseen sovelletaan, mitä 156 §:n 4 momentissa säädetään. Markkinaoikeus voi jättää määräämättä tehottomuusseuraamuksen 157 §:ssä säädettyillä perusteilla. Tällöin markkinaoikeus voi määrätä hankintayksikön maksamaan seuraamusmaksun sekä sen lisäksi tai sen sijasta lyhentää sopimuskauden päättymään määräämänsä ajan kuluttua noudattaen, mitä 158 §:n 3 momentissa säädetään.

160 §

Seuraamusten kohdistaminen ja yhteisvaikutus

Jos hankintamenettelystä on vastannut jokin hankintayksikkö muiden hankintayksiköiden puolesta, markkinaoikeus voi kohdistaa määräämänsä seuraamuksen tällaiseen mui-

den hankintayksiköiden puolesta toimineeseen hankintayksikköön. Jos hankintamenettelystä on vastannut hankintayksikkö, joka ei itse ole viranomainen tai oikeushenkilö, seuraamus voidaan kohdistaa tällaisen hankintayksikön toimintaan osallistuvaan hankintayksikköön, joka on viranomainen tai oikeushenkilö.

Määrätessään tässä laissa tarkoitetuista seuraamuksista markkinaoikeuden on otettava huomioon, että seuraamusten yhteisvaikutus ei saa muodostua hankintayksikön tai sen sopimuspuolen kannalta kohtuuttomaksi.

161 §

Uhkasakko

Markkinaoikeus voi asettaa tässä laissa tarkoitetun kiellon tai velvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakolaissa (1113/1990).

Jos hankintapäätöksestä tai muusta toimenpiteestä on vastannut jokin hankintayksikkö muiden hankintayksiköiden puolesta, markkinaoikeus voi kohdistaa uhkasakon tällaiseen muiden hankintayksiköiden puolesta toimineeseen hankintayksikköön. Jos hankintamenettelystä on vastannut hankintayksikkö, joka ei itse ole viranomainen tai oikeushenkilö, uhkasakko voidaan kohdistaa tällaisen hankintayksikön toimintaan osallistuvaan hankintayksikköön, joka on viranomainen tai oikeushenkilö.

162 §

Markkinaoikeuden päätöksen tiedoksianto

Markkinaoikeuden päätös valitusosoituksineen annetaan tiedoksi todisteellisesti siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muutoksenhakijan ja hankintayksikön suostumuksella markkinaoikeuden päätös valitusosoituksineen voidaan antaa tiedoksi käyttäen näiden osapuolien markkinaoikeudelle ilmoittamia sähköisiä yhteystietoja. Sähköiseen tiedoksiantoon sovelletaan, mitä 127 §:n 1 momentissa säädetään.

163 §

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

164 §

Muutoksenhaku Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätökseen

Kilpailu- ja kuluttajaviraston 140 §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun toimenpidepyynnön johdosta tehtyyn ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

165 §

Muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen

Markkinaoikeuden 151 §:n 1 momentissa sekä 154 §:n 1—5 ja 7 kohdassa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia. Markkinaoikeuden 154 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun päätökseen saa ha-

kea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

166 §

Muutoksenhaku kirkon viranomaisen hankintapäätökseen

Muutoksenhausta evankelis-luterilaisen kirkon viranomaisen hankintaa koskevaan päätökseen säädetään kirkkolaissa.

167 §

Täydentävät säännökset

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valitukseen ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitykseen sovelletaan hallintolainkäyttölakia.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään lisäksi oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

168 §

Päätösten täytäntöönpano

Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 154 §:n 1 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan kuitenkin panna täytäntöön vasta, kun päätös on lainvoimainen.

Markkinaoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä määrätä seuraamusmaksu on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, joka huolehtii päätöksen täytäntöönpanosta.

169 §

Vahingonkorvaus

Joka tämän lain, Euroopan unionin lainsäädännön taikka Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisella menettelyllä aiheuttaa ehdokkaalle, tarjoajalle tai toimittajalle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Kun vahingonkorvausvaatimus koskee tarjousmenettelystä aiheutuneita kuluja, korvauksen tuomitsemiseksi riittää, että ehdokas, tarjoaja tai toimittaja näyttää toteen 1 momentissa tarkoitetun virheellisen menettelyn ja sen, että virheettömässä menettelyssä hänellä olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu.

Vahingonkorvausasioissa toimivaltainen tuomioistuim on oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa tarkoitettu käräjäoikeus.

17 luku

Erinäiset säännökset

170 §

Hankintasopimusten säilyttäminen

Hankintayksiköiden on säilytettävä vähintään hankintasopimuksen keston ajan jäljennökset kaikista tehdyistä hankintasopimuksista, joiden arvo on vähintään 1 000 000 euroa tavarahankintasopimuksissa tai palveluhankintasopimuksissa sekä 10 000 000 euroa rakennusurakkasopimuksissa.

171 §

Oikeus tietojen saantiin

Edellä 5 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettulla hankintayksiköillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta välttämättömät tiedot yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista yrityksistä ja yhteisöistä 81 §:n 1 momentissa tarkoitettujen harkinnanvaraisten poissulkemisperusteiden olemassaolon selvittämiseksi. Tiedot voidaan antaa teknisen käyttöyhteyden välityksellä ja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

172 §

Komissiolle toimitettava seurantaraportti ja jäsenvaltioiden tietojenvaihto

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa seurantaraportin toimittamisesta komissiolle joka kolmas vuosi. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa myös 71—73, 80, 81, 88, 90 ja 96 §:ssä tarkoitettujen tietojen luovuttamisesta muiden jäsenvaltioiden viranomaisille.

Hankintayksiköiden ja muiden viranomaisten on pyynnöstä toimitettava seurantaraportin tekemistä ja tilastointia sekä tietojenvaihtoa varten tarvittavat tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle.

173 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Lain 87 §:n 3 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 18 päivänä huhtikuuta 2018.

Tällä lailla kumotaan julkisista hankinnoista annettu laki (348/2007), jäljempänä *vanha hankintalaki*, ja sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä annettu laki (698/2011).

Mitä 15 luvussa säädetään valvonnasta sekä 148 §:n 1 ja 2 momentissa, 149 §:n 1 momentissa, 159 §:ssä, 164 §:ssä ja 167 §:ssä Kilpailu- ja kuluttajavirastosta sekä sen päätöksistä ja esityksistä, sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2017.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan vanhaan hankintalakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

174 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain 8 lukua sovelletaan yhteishankintayksiköihin vasta 18 päivästä huhtikuuta 2017 ja muihin hankintayksiköihin 18 päivästä lokakuuta 2018. Vanhan hankintalain nojalla julkisista hankinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen (614/2007) 4 lukua sovelletaan yhteishankintayksiköihin 17 päivään huhtikuuta 2017 saakka ja muihin hankintayksiköihin 17 päivään lokakuuta 2018 saakka.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tämän lain 8 lukua saa soveltaa hankintamenettelyyn liittyvään tietojenvaihtoon tämän lain voimaan tultua, jos tietojenvaihto toimitetaan sähköistä muotoa käyttäen.

Tämän lain 15 §:n 1 momentissa säädettyä prosenttiosuutta ja euromääräistä rajoitusta sekä 15 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan muihin kuin sosiaali- ja terveystalvelujen alalla toimiviin sidosyksiköihin vasta 1 päivästä tammikuuta 2019. Mainittua prosenttiosuutta ja euromääräistä rajoitusta sekä 15 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan sosiaali- ja terveystalvelujen alalla toimiviin sidosyksiköihin vasta 1 päivästä tammikuuta 2022.

Tämän lain 16 §:n 1 momentissa säädettyä prosenttiosuutta ja euromääräistä rajoitusta sekä 16 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan muihin kuin sosiaali- ja terveyspalvelujen alalla toimiviin hankintayksiköihin vasta 1 päivästä tammikuuta 2019. Mainittua prosenttiosuutta ja euromääräistä rajoitusta sekä 16 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan sosiaali- ja terveyspalvelujen alalla toimiviin hankintayksiköihin vasta 1 päivästä tammikuuta 2022.

Muiden kuin tai sosiaali- ja terveyspalvelujen alalla toimiviin sidosyksiköihin ja hankintayksiköihin sovellettava 15 §:n 1 momentissa ja 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu prosenttiosuus on 10 prosenttia 31 päivään joulukuuta 2018 saakka. Sosiaali- ja terveyspalvelujen alalla toimiviin sidosyksiköihin ja hankintayksiköihin sovellettava 15 §:n 1 momentissa ja 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu prosenttiosuus on 10 prosenttia 31 päivään joulukuuta 2021 saakka. Jätehuollon alalla toimiviin sidosyksiköihin ja hankintayksiköihin sovellettava 15 §:n 1 momentissa ja 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu prosenttiosuus on 15 prosenttia 31 päivään joulukuuta 2017 saakka.

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettuihin lain voimaan tullessa vireillä oleviin hankintamenettelyihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström

Lain 9 §:n 1 momentin 11—13 kohdassa tarkoitetut palvelut

Lain 9 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetut palvelut	CPV –viitenumero
Palvelujen kuvaus	
Palonsammutus- ja pelastuspalvelut	75250000-3
Palokunnan palvelut	75251000-0
Palonsammutustyöt	75251100-1
Palontorjunta	75251110-4
Metsäpalojen sammutuspalvelut	75251120-7
Pelastuspalvelut	75252000-7
Väestönsuojelu	75222000-8
Ydinturvallisuuteen liittyvät palvelut	98113100-9
Sairaankuljetuspalvelut	85143000-3

Lain 9 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetut palvelut	CPV –viitenumero
Palvelujen kuvaus	
Mainoskampanjapalvelut	79341400-0
Propagandaelokuvien tuotanto	92111230-9
Propagandavideoiden tuotanto	92111240-6

Lain 9 §:n 1 momentin 13 kohdassa tarkoitetut palvelut	CPV -viitenumero
Palvelujen kuvaus	
Tutkimus- ja kehittämispalvelut sekä niihin liittyvät konsultti-palvelut	73000000-2
Kokeelliset kehityspalvelut	73120000-9
Tutkimus- ja kehitystoiminnan suunnittelu ja toteutus	73300000-5
Ennakkototeutettavuustutkimus ja teknologinen demonstrointi	73420000-2
Testaus ja arviointi	73430000-5

Rakennusurakoiden lista

NACE Rev. 1					CPV-koodi
PÄÄLUOKKA F			RAKENTAMINEN		
2-numerotaso	3-numerotaso	4-numerotaso	Kuvaus	Huomautukset	
45			Rakentaminen	Tälle kaksinumerotasolle kuuluu: - uudisrakentaminen, entisöinti ja tavallinen korjaaminen	45000000
	45.1		Rakennusalueen pohjarakentaminen		45100000
		45.11	Rakennusten purku ja raivaus; maansiirto	Tälle nelinumerotasolle kuuluu: - rakennusten ja muiden rakenteiden purku - rakennusalueen raivaus - maansiirto: rakennusalueen maankäyttö, täyttö- ja tasaustyöt, ojan-kaivu, louhintatyöt, räjäytystyöt jne. - maaperän rakentaminen kaivostoimintaa varten - irtomaan poisto ja muut kaivosten ja kaivosalueiden perustyöt ja esirakentaminen Tälle nelinumerotasolle kuuluu myös: - rakennusalueen salaojitustyöt - maa- tai metsätaloukseen ojitus	45110000

		45.12	Koeporaus	Tälle nelinumerotallle kuuluu: -koeporaus, koekai- raus ja näytteenotto rakennus-, geofysi- kaalisiin, geologisiin tai vastaaviin tarkoi- tuksiin Tälle nelinumerota- solle ei kuulu: - öljy- tai kaasulähte- iden poraus, vrt. 11.20 - vesikaivon poraus, vrt. 45.25 - kuilun syvennys, vrt. 45.25 - öljy- ja kaasukent- tien tutkimus, geofy- sikaalinen, geo- loginen ja seisminen tutkimus, vrt. 74.20	451200 00
	45.2		Rakennusten tai niiden osien rakentaminen; maa- ja vesi- rakentaminen		452000 00
		45.21	Yleiset talonra- kennustyöt sekä maa- ja vesi- rakennustyöt	Tälle nelinumerota- solle kuuluu: - kaikenlaisten raken- nusten rakentami- nen; maa- ja vesirakennustyöt - siltojen, myös erita- soteiden, maasilto- jen, tunneleiden ja metrotunneleiden rakentaminen	452100 00 paitsi: – 452133 16 452200 00 452310 00 452320 00

				- putkijohtojen, tietoliikennekaapelien ja voimalinjojen kaukoverkostojen rakentaminen - putkijohtojen, tietoliikennekaapelien ja voimalinjojen kunnallisverkostojen rakentaminen- tähän liittyvät asennustyöt - tehdasvalmisteisten rakennusten kokoaminen ja pystyttäminen rakennuspaikalla Tälle nelinumerotallolle ei kuulu: - öljyn ja kaasun tuotantoon liittyvät palvelut, vrt. 11.20 - itsevalmistetuista, muista kuin betonisista osista koostuvien kokonaisten valmiiden rakenteiden pystyttäminen, vrt. 20, 26 ja 28 - urheilukenttien, uima-altaiden, urheilusalien, tenniskenttien, golfratojen ja muiden urheilualueiden rakentaminen lukuun ottamatta rakennusten pystyttämistä, vrt. 45.23 - rakennusasennus, vrt. 45.3 - rakennusten viimeistely, vrt. 45.4 - arkkitehti- ja insinööripalvelut, vrt. 74.20 - rakentamisen projektinhallinta, vrt. 74.20	
--	--	--	--	---	--

		45.22	Kattorakenteiden pystyttäminen ja kattaminen	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - kattorakenteiden asennustyöt - katteiden asennustyöt - vesitiivistystyöt	45261000
		45.23	Moottoriteiden, katujen, lentokenttien ja urheilualueiden rakentaminen	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - moottoriteiden, katujen, muiden ajoneuvoille ja jalankulkijoille tarkoitettujen liikenneväylien rakentaminen - rautateiden rakentaminen - kiitoratojen rakentaminen - urheilukenttien, uima-altaiden, urheilusalien, tenniskenttien, golfratojen ja muiden urheilualueiden rakentaminen lukuun ottamatta rakennusten pystyttämistä - ajoratamerkintöjen maalaus työt teillä ja paikoitusalueilla Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - alustavat maansiirtotyöt, vrt. 45.11	45212212 ja DA03 45230000 paitsi: - 45231000 - 45232000 - 45234115
		45.24	Vesirakentaminen	Tälle nelinumerotallle kuuluu seuraavat rakennustyöt: - vesiväylien, satamien ja jokien, huvi-venesatamien, sulkujen jne. rakentaminen - padot ja aallonmurtajat - ruoppaustyöt - vedenalaiset rakennustyöt	45240000

		45.25	Muu erikoisalarakentaminen	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - erilaisille rakenteille yhteiseen piirteeseen erikoistunut rakentaminen, joka edellyttää erityistaitoja tai -laitteita - perustuksien rakentaminen, mukaan lukien paalutustyötkäivojen poraus ja rakentaminen, kullun syvennys - muiden kuin itsevalmistettujen teräsrunkorakenteiden pystyttäminen - teräksen taivuttaminen - muuraustyöt ja katukiveyksen laskeminen - rakennustelineiden ja työtasojen asentaminen ja purku, mukaan lukien telineiden ja tasojen vuokraus - savupiippujen ja teollisuusuunien pystytys Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - rakennustelineiden vuokraus ilman asennusta ja purkamista, vrt. 71.32	45250000 45262000
	45.3		Rakennusasennus		45300000

		45.31	Sähköjohtojen ja -laitteiden asennus	Tälle nelinumerotallle kuuluu: Seuraavien laitteistojen rakennusasennus tai niiden muu rakentaminen: - sähköjohdot ja -laitteet - tietoliikennejärjestelmät - sähkölämmitysjärjestelmät - taloantennit - palohälyttimet - varashälyttimet - hissit ja liukuportaat - ukkosenjohdattimet jne.	45213316 45310000 paitsi: – 45316000
		45.32	Eristystyöt	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - lämpö-, ääni- tai värinäeristeiden rakennusasennus tai niiden muu rakentaminen Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - vesitiivistystyöt, vrt. 45.22	45320000
		45.33	Putkityöt	Tälle nelinumerotallle kuuluu: Seuraavien laitteistojen rakennusasennus tai niiden muu rakentaminen: - vesi- ja viemärlaitteet - ja -kalusteet - kaasulaitteet - lämmitys-, tuuletus-, jäähdytys- tai ilmastointilaitteet ja -putket - palosammutusjärjestelmät	45330000

				Tälle nelinumerotalsolle ei kuulu: - sähkölämmitysjärjestelmien asennus, vrt. 45.31	
		45.34	Muu rakennusasetaminen	Tälle nelinumerotalsolle kuuluu: - valaistus- ja merkinantolaitteistojen asennus teille, rautateille, lentokentille ja satamiin - muualla luokittelemattomien laitteiden ja laitteistojen rakennusasennus tai niiden muu rakentaminen	45234115 45316000 45340000
	45.4		Rakennusten viimeistely		45400000
		45.41	Rappaus	Tälle nelinumerotalsolle kuuluu: - rakennusten tai muiden rakenteiden sisä- tai ulkopintojen rappaukset laastilla tai stukilla sekä vastaavilla rappausaineilla	45410000
		45.42	Rakennuspuusepän asennustyöt	Tälle nelinumerotalsolle kuuluu: - muiden kuin itsevalmistettujen, puusta tai muista aineista valmistettujen ovien, ikkunoiden, oven- ja ikkunankarmien, sovitettujen keittiöiden, portaikkojen, myymäläkalusteiden ja vastaavien asennus - sisätilojen viimeistelytyöt kuten sisäkattojen päällystys, - seinien panelointi, siirrettävien väliseinien asennus jne.	45420000

				Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - parketin ja muiden puisten lattiapäällysteiden asennus, vrt. 45.43	
		45.43	Lattianpäällystys ja seinien verhoilu	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - rakennusten tai muiden rakenteiden päällystäminen tai laatoittaminen - keraamisilla, betonisilla tai kivisillä seinä- tai lattiatiilillä tai -kivillä - parketilla tai muulla puisella lattiapäällysteellä taikka kokolatiamatoilla tai linoleumilla - myös kumisella tai muovisella lattiapäällysteellä - mosaiikkisilla, marmorisilla, graniittisilla tai liuskekivisillä seinä- tai lattiapäällysteillä - tapetilla	45430000
		45.44	Maalaus ja lasitus	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - rakennusten sisä- ja ulkomaalaus - muiden rakenteiden ulkomaalaus - lasien, peilien jne. asennus Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - ikkunoiden asennus, vrt. 45.42	45440000

		45.45	Muu rakennusten viimeistely	Tälle nelinumerotallle kuuluu: - yksityisten uimaaltaiden rakentaminen - rakennusten ulkopintojen puhdistaminen höyryllä, hiekkapuhaltamalla ja vastaavalla tavalla - muut muualla luokittelemattomat rakennusten viimeistelytyöt Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - rakennusten ja muiden rakenteiden siivous, vrt. 74.70	452122 12 ja DA04 454500 00
	45.5		Rakennus- tai purkulaitteiden vuokraus käyttäjineen		455000 00
		45.50	Rakennus- tai purkulaitteiden vuokraus käyttäjineen	Tälle nelinumerotallle ei kuulu: - rakennus- tai purkukoneiden ja -laitteiden vuokraus ilman käyttäjää, vrt. 71.32	455000 00

Luettelo 81 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista kansainvälisistä sosiaali-, ympäristö- ja työoikeuden sopimuksista:

- Maailman työjärjestön ILO:n yleissopimus nro 87, joka koskee järjestäytymisvapautta ja järjestäytymisoikeuden suojelua;
- ILO:n yleissopimus nro 98, joka koskee järjestäytymisoikeutta ja kollektiivista neuvottelu-oikeutta;
- ILO:n yleissopimus nro 29, joka koskee pakkotyötä;
- ILO:n yleissopimus nro 105, joka koskee pakkotyön poistamista;
- ILO:n yleissopimus nro 138, joka koskee vähimmäisikää;
- ILO:n yleissopimus nro 111, joka koskee työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvaa syrjintää;
- ILO:n yleissopimus nro 100, joka koskee samantarvoisesta työstä maksettavaa samaa palkkaa;
- ILO:n yleissopimus nro 182, joka koskee lapsityövoiman käytön pahimpia muotoja;
- Otsonikerroksen suojelua koskeva Wienin yleissopimus ja siihen liittyvä Montrealin pöytäkirja otsonikerrosta heikentävistä aineista;
- Vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus (Baselin yleissopimus);
- Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus (Tukholman yleissopimus);
- Kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehty Rotterdamin yleissopimus (UNEP/FAO) (PIC-yleissopimus), Rotterdam, 10. syyskuuta 1998, ja siihen liittyvät kolme alueellista pöytäkirjaa.

Lain 88 §:n 6 ja 7 momentissa tarkoitetut selvitykset ehdokkaan tai tarjoajan soveltuvuudesta:

Taloudellinen tilanne ja rahoitusasema (88 §:n 6 momentti)

- pankkien antamat asianmukaiset lausunnot tai tarvittaessa todiste asianmukaisesta ammatinharjoittajan vastuuvakuutuksesta;
- tilinpäätökset tai otteet niistä, jos sen valtion lainsäädännössä, johon talouden toimija on sijoittautunut, edellytetään tilinpäätöksen julkistamista;
- todistus yrityksen kokonaisliikevaihdosta ja tarvittaessa liikevaihdosta hankintasopimuksen kohteena olevalla toimialalla enintään kolmelta viimeiseltä kuluneelta tilikaudelta sen mukaan, milloin yritys on perustettu tai aloittanut toimintansa, jos liikevaihtoa koskevat tiedot ovat saatavilla.

Tekninen suorituskyyky (88 §:n 7 momentti)

- luettelo toteutetuista rakennusurakoista enintään viimeksi kuluneiden viiden vuoden ajalta ja sen tueksi todistukset merkittävimpien rakennusurakoiden asianmukaisesta toteuttamisesta ja lopputuloksesta; jos se on tarpeen riittävän kilpailun varmistamiseksi, hankintaviranomaiset voivat ilmoittaa, että huomioon otetaan todisteet merkityksellisistä rakennusurakoista, jotka on toteutettu yli viisi vuotta sitten;
- luettelo merkittävimmistä suoritetuista tavarantoimituksista tai palveluista enintään viimeksi kuluneiden kolmen vuoden ajalta ja tiedot niiden arvosta, ajankohdasta sekä julkisesta tai yksityisestä vastaanottajasta; jos se on tarpeen riittävän kilpailun varmistamiseksi, hankintaviranomaiset voivat ilmoittaa, että huomioon otetaan todisteet merkityksellisistä tavarantoimituksista tai palvelusuorituksista, jotka on tehty yli kolme vuotta sitten;
- selvitys asianomaisista talouden toimijan yritykseen suoraan kuuluvista tai kuulumattomista teknisistä asiantuntijoista tai teknisistä laitoksista, erityisesti niistä, jotka vastaavat laadunvalvonnasta, ja, jos kyseessä ovat rakennusurakkasopimukset, niistä, jotka ovat urakoitsijan käytettävissä urakan toteuttamista varten;
- kuvaus talouden toimijan laadunvarmistukseen käyttämistä teknisistä välineistä ja toimenpiteistä sekä yrityksen tutkimus- ja kehitysjärjestelmistä;
- selvitys toimitusketjun hallinnoinnista ja seurantajärjestelmistä, joita talouden toimija voi soveltaa hankintasopimuksen toteuttamisen yhteydessä;
- jos toimitettavat tuotteet tai palvelut ovat monimutkaisia tai niitä tarvitaan poikkeuksellisesti vain tiettyä tarkoitusta varten, tarkastus, jonka suorittaa hankintaviranomainen tai tämän puolesta suostumuksellaan sen maan toimivaltainen virallinen laitos, johon tavarantoimittaja tai palvelujen tarjoaja on sijoittautunut; tarkastus koskee tavarantoimittajan tuotantokapasiteettia tai palvelujen tarjoajan teknistä suorituskyykyä ja tarvittaessa tämän käytössä olevia tutkimus- ja kehitysjärjestelmiä sekä laadunvalvontatoimenpiteitä;

- palvelujen tarjoajan tai urakoitsijan taikka yrityksen johtohenkilöiden koulutus ja ammatillinen pätevyys, edellyttäen että niitä ei arvioida tarjousten vertailuperusteena;
- selvitys ympäristönhallinnan toimenpiteistä, jotka talouden toimija toteuttaa hankintasopimuksen toteuttamisen yhteydessä;
- ilmoitus palvelujen suorittajan tai urakoitsijan työvoiman vuotuisesta keskimäärästä ja johtohenkilöiden lukumäärästä kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta;
- selvitys työvälineistä, kalustosta tai teknisistä laitteista, jotka ovat palvelujen suorittajan tai urakoitsijan käytettävissä hankintasopimuksen toteuttamiseksi;
- ilmoitus hankintasopimuksen osasta, jonka talouden toimija aikoo mahdollisesti antaa alihankkijoille;
- tavarahankinnoissa näytteet, kuvaukset tai valokuvat, joiden aitous on voitava hankintaviranomaisen pyynnöstä todistaa;
- tavarahankinnoissa virallisten laadunvalvontaelinten tai toimivaltaisiksi tunnustettujen laitosten laatimat todistukset, joissa viittauksilla teknisiin eritelmiin tai standardeihin osoitetaan selkeästi määriteltujen tavaroiden olevan vaatimustenmukaisia.

Lain 107 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveystalvetut sekä muut erityiset talvetut:

1) terveydenhuolto- ja sosiaalitalvetut ja niihin liittyvät talvetut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [Kotiapulaisten hankintatalvetut]; 79624000-4 [Sairaanhoidohenkilöstön hankintatalvetut] ja 79625000-1 [Hoitohenkilöstön hankintatalvetut] 85000000-9–85323000-9; 98133100-5, 98133000-4; 98200000-5; 98500000-8 [Yksityishenkilöitä työllistävät kotitaloudet] ja 98513000- 2–98514000-9 [Työvoimataltvetut kotitalouksille, Henkilöstönvälitystaltvetut kotitalouksille, Toimistotyöntekijöiden välitystaltvetut kotitalouksille, Tilapäistyöntekijät kotitalouksille, Kotiapupalvetut ja Kotitalvetut];
2) sosiaalialan, koulutuksen, terveydenhuollon ja kulttuurin hallintotalvetut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 85321000-5 ja 85322000-2, 75000000-6 [Julkishallinnon talvetut, maanpuolustus ja sosiaaliturvataltvetut], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; 79950000-5 –79952000-7; 80000000-4 Yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen talvetut– 80660000-8; 92000000-1 ja 92700000-8 79950000-8 [Näyttelyjen, messujen ja kongressien järjestelytaltvetut], 79951000-5 [Seminaarien järjestäminen], 79952000-2 [Tapahtumataltvetut], 79952100-3 [Kulttuuritapahtumien järjestäminen], 79953000-9 [Festivaalien järjestäminen], 79954000-6 [Juhlien järjestäminen], 79955000-3 [Muotinäytösten järjestäminen], 79956000-0 [Messujen ja näyttelyjen järjestäminen];
3) pakollisen sosiaaliturvan talvetut, jotka kuuluvat CPV-koodiin 75300000-9, jos ne kuuluvat lain soveltamisalaan;
4) sosiaalietuustaltvetut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1;
5) muut yhteisöön liittyvät, yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset talvetut, mukaan lukien ammattiyhdistysten, poliittisten järjestöjen, nuorisojärjestöjen ja muiden erilaisten yhdistysten tarjoamat talvetut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 98000000-3; 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 ja 98130000-3;
6) uskonnollisten järjestöjen talvetut, jotka kuuluvat CPV-koodiin 98131000-0;
7) hotelli- ja ravintolataltvetut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 55100000-1–55410000-7; 55521000-8–55521200-0 [55521000-8 Ateriatalvetut kotitalouksille, 55521100-9 Aterioiden kotiinkuljetustaltvetut, 55521200-0 Ateriakuljetustaltvetut] 55520000-1 Ateriatalvetut, 55522000-5 Muonitustaltvetut kuljetusyriyksille, 55523000-2 Muiden yritysten tai muiden laitosten ateriatalvetut, 55524000-9 Kouluruokailutaltvetut 55510000-8 Ruokalataltvetut, 55511000-5 Henkilöstöruokaloiden ja muiden rajoitetulle asiakaskunnalle tarkoitettujen kahviloiden talvetut, 55512000-2 Ruokalanhoito, 55523100-3 Kouluruokailutaltvetut;
8) oikeudelliset talvetut, sikäli kuin niitä ei ole suljettu pois 9 §:n nojalla, ja jos ne kuuluvat CPV-koodeihin 79100000-5–79140000-7; 75231100-5;

9) muita hallinnolliset ja valtionhallinnon palvelut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 75100000-7–75120000-3; 75123000-4; 75125000-8–75131000-3;
10) yhteiskunnalle tuotettavat palvelut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 75200000-8–75231000-4;
11) vankilapalvelut, yleiseen turvallisuuteen liittyvät ja pelastuspalvelut, sikäli kuin niitä ei ole suljettu pois 9 §:n nojalla, ja jotka kuuluvat CPV-koodeihin 75231210-9–75231230-5; 75240000-0–75252000-7; 79430000-7 ; 98113100-9;
12) tutkinta- ja turvallisuuspalvelut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 79700000-1–79721000-4 [Tutkinta- ja turvallisuuspalvelut, Turvallisuuspalvelut, Hälytysjärjestelmän valvonta, Vartiointipalvelut, Valvontapalvelut, Seurantajärjestelmään liittyvät palvelut, Karkurien jäljityspalvelut, Partiointipalvelut, Henkilökorttien myöntämispalvelut, Tutkintapalvelut ja Etsivätoimistopalvelut] 79722000-1 [Grafologiapalvelut], 79723000-8 [Jäteanalyysipalvelut];
13) kansainväliset palvelut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 98900000-2 [Ulkopuolisten järjestöjen ja toimielinten palvelut] ja 98910000-5 [Kansainvälisten järjestöjen ja toimielinten palvelut];
14) postipalvelut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 64000000-6 [Posti- ja televiestintäpalvelut], 64100000-7 [Posti- ja pikälähettilpalvelut], 64110000-0 [Postipalvelut], 64111000-7 [Sanoma- ja aikakauslehtiin liittyvät postipalvelut], 64112000-4 [Kirjelähettyksiin liittyvät postipalvelut], 64113000-1 [Paketteihin liittyvät postipalvelut], 64114000-8 [Postitoimistopalvelut], 64115000-5 [Postilokerojen vuokrauspalvelut], 64116000-2 [Poste restante -palvelut], 64122000-7 [Toimiston sisäiset posti- ja lähettipalvelut]; taikka
15) sekalaiset palvelut, jotka kuuluvat CPV-koodeihin 50116510-9 [Autonrenkaiden pinnoitus], 71550000-8 [Sepän palvelut].

